

วารสาร

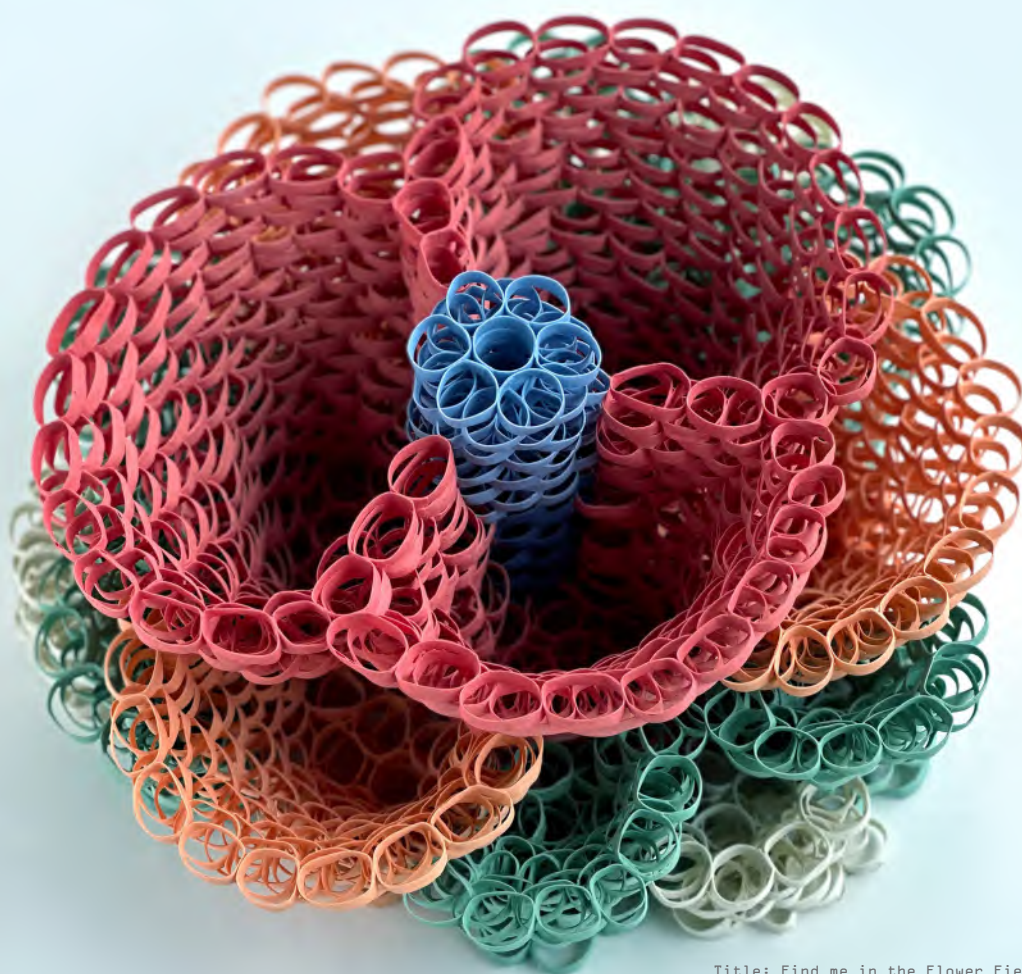
ปีที่ 28 ฉบับที่ 61

เซรามิกส์

ไทย

Thai CERAMICS Journal

Title: Find me in the Flower Field
Artist: Krisaya Luenganantakul

- o Cultivating the Wild
- o วัดปริวาสราชสงคราม
- o Mokhalan

ISSN 3027-6772 (Online)

พฤษภาคม - สิงหาคม 2567 May - August 2024

www.thaiceramicsociety.or.th

บริษัท สยามเทคนิค เซรามิค จำกัด Siam Technical Ceramic Co.,Ltd

1426/11-14 ซอยพระรามที่3 ซอย64 แขวงช่องนนทรี เขตยานนาวา กทม. 10120

Tel:(662)285-3355 Website: <http://www.siamtechnic.com>

Facebook: <https://www.facebook.com/Siam.Technical.Ceramic>

Products

STAIN COLORS/ สีสเตน

Glaze stain / Body stain / Enamel stain

DECORATION COLORS / สีตกแต่ง

Onglaze / Inglaze / Underglaze

OXIDE / ออกไซด์

Cobalt oxide / Copper oxide / Nickel
Oxide / Titanium dioxide / Zinc
Oxide / Barium carbonate ect.

RAW MATERIALS/ วัตถุดิบ

Zirconium silicate / Bone ash /
Bentonite / Alumina / Kaolin /
Feldspar ect.

PLASTER OF PARIS/ ปูนปาสเตอร์

Jiggering plaster / Casting plaster
/ Case plaster / Rampress plaster

LINE QR CODE

ช่างเตาเซรามิก

พวกเราผ่านเทศกาลสงกรานต์ของปีนี้ อันเป็นเทศกาลที่สำคัญมากของชาวไทยทุกคนไปแล้ว หวังว่าคงได้คลายร้อน คลายเครียดกันไปบ้าง ขอให้ทุกท่านประสบแต่ความสุข ความสำเร็จตลอดปีอย่างทั่วถึงกันนะครับ

บทความวารสารฉบับนี้ยังมีบทความที่เกี่ยวข้องกับงานแสดงศิลปะทางเซรามิกอยู่ 2 งาน คือ “Cultivating the Wild” โดยอาจารย์หลิว ที่นำเสนอรูปแบบชิ้นงานและวิธีการขึ้นรูปที่แปลกตาออกไป ถ้าได้ดูชิ้นงานใกล้ ๆ แล้วคงตื่นตาตื่นใจมาก กับอีกเรื่องคือ “โมคหลาน (Mokhalan) ดินปั้นพื้นถิ่นสู่งานศิลปะนานาชาติ” ทำให้ทราบว่า ชุมชนโมคหลานเคยเป็นแหล่งผลิตเครื่องปั้นดินเผาที่ใหญ่ เก่าแก่ และสำคัญแห่งหนึ่งของไทยจนถึงปัจจุบัน แต่ก็น่าเสียดายว่าปัจจุบันมีผู้ยึดเป็นอาชีพผลิตเครื่องปั้นดินเผาเหลืออยู่แค่ 3-4 ครัวเรือนเท่านั้น

ฉบับนี้แนะนำเสนอเรื่องเกี่ยวกับวัด 2 แห่งที่มีการนำชิ้นส่วนกระเบื้องเคลือบเซรามิกไปตกแต่งงานศิลปะยุคปัจจุบันภายในวัดคือ “วัดปริวาสราชสงคราม” ซึ่งเป็นวัดเก่าแก่ มีการบูรณะครั้งใหญ่มาหลายครั้งแล้ว ปัจจุบันอุโบสถใหม่ได้สร้างและตกแต่งเสร็จสมบูรณ์แล้ว วิหารและเจดีย์ยังทำการตกแต่งอยู่ใกล้จะเสร็จแล้ว ขอแนะนำให้ทุกท่านหาโอกาสไปเยี่ยมชมวัดนี้ให้ได้รับ เพราะน่าทึ่งมากในการออกแบบ แนวความคิด และวิธีการตกแต่ง อีกทั้งอยู่บนถนนพระราม 3 กทม. นี้เอง เดินทางไปได้สะดวก อีกแห่งก็คือ “วัดกลางคลองวัฒนาธรรม” ที่อยุธยา มีวิธีการตกแต่งด้วยเซรามิกที่แตกต่างกันไปครับ

ฉบับนี้ขอแนะนำเสนอแนวบทความอยู่สองเรื่อง เรื่องแรกคือ “ครอบครัวของเราทำดินเผา” เรื่องนี้เป็นการถ่ายทอดเรื่องเล่าชีวิตครอบครัวที่ทำงานทางด้านเซรามิกมายาวนานตั้งแต่รุ่นอาทัง อาม่่า ในเมืองจีน ผ่านมาถึงรุ่นคุณพ่อ คุณแม่ ในยุคสงคราม จนอพยพมาอยู่ในประเทศไทย ถึงรุ่นที่น้องผู้เล่า ทำให้เราได้เรียนรู้ขนบธรรมเนียม ประเพณีของชาวจีน แนวความคิดในการอบรมบ่มเพาะการใช้ชีวิตในแก่บุตรหลาน และแนวทางการดำเนินธุรกิจ การแก้ปัญหาเมื่อธุรกิจมีปัญหา ไปจนถึงเรื่องการผลิตเครื่องปั้นดินเผาที่ไม่ค่อยได้พบเห็นในยุคปัจจุบันกันมากนัก ผู้เล่าเรื่องนี้ใช้ชื่อว่า “อาจู่” แต่ก็เปิดเผยชื่อจริงว่า “เจียะจู่” หรือ “พิมพ์วัลค์ วัฒนภาส” ที่หลายท่านในวงการเซรามิกคงรู้จักและคุ้นเคยกันดี แต่น่าเสียดายที่คุณพิมพ์วัลค์ได้ลาพวกเราไปแล้ว ผมได้รับอนุญาตจากคุณสุรีย์ วัฒนภาส ให้นำบทความนี้มาตีพิมพ์ในวารสารนี้ได้ จึงขอขอบพระคุณคุณสุรีย์เป็นอย่างสูงมา ณ ที่นี้ด้วยครับ

บทความที่สองคือ “ร้อยเรียงเรื่องราว เล่าเรื่องเซรามิก” เป็นเรื่องเล่าจากการทำงานในงานอุตสาหกรรมเซรามิกของผมเองครับ ผมมีความตั้งใจจะทำเป็นบันทึกจากประสบการณ์การทำงานในแง่มุมต่าง ๆ ที่น่าจะเป็นประโยชน์ต่อการทำงานยุคปัจจุบัน และพัฒนาให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้นต่อไปได้ ยังไม่กำหนดว่าจะเขียนกี่ตอน ไม่มีการเรียงเรื่อง แล้วแต่ว่าในแต่ละช่วงเวลาจะมีคำแนะนำจากผู้อ่านว่าอยากจะฟังเรื่องอะไรบ้าง ในเรื่องเล่าอาจมีส่วนที่ผิดพลาดไปบ้างก็ขออภัยและยินดีรับฟังข้อชี้แนะเพื่อนำมาปรับปรุงในโอกาสต่อไปครับ

ผู้อ่านที่มีความเห็นและข้อเสนอแนะแก่วารสารและสมาคมเซรามิกส์ไทย กรุณาแจ้งมาที่อีเมลหรือเฟซบุ๊กข้างล่างนี้ได้จะเป็นพระคุณยิ่งครับ

กองบรรณาธิการ
ไพศาล กาญจนพิบูลย์
pkanchanapiboon@gmail.com
Facebook : The Thai Ceramic Society
www.thaiceramicsociety.or.th

วารสารเซรามิกส์ จัดทำขึ้นเพื่อเป็นศูนย์กลางการเผยแพร่วิชาความรู้ทางด้านเซรามิก และเป็นสื่อกลางระหว่างสมาชิกของสมาคมฯ ตลอดจนผู้สนใจ สมาชิกสมาคมฯ ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องในวงการเซรามิก ทั้งด้านอุตสาหกรรมและแวดวงการศึกษา รวมทั้งผู้สนใจในกิจกรรมด้านนี้ ขอคิดเห็นและบทความในวารสารเล่มนี้ เป็นทัศนคติอิสระของผู้เขียนแต่ละท่าน สมาคมเซรามิกส์ไทยไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยเสมอไป

คณะกรรมการบริหาร

รศ.ดร.ศิริธันว์ เจียมศิริเลิศ
คุณไพศาล กาญจนพิบูลย์
คุณวรางคณา กลิ่นสุคนธ์
คุณสุนันต์ พิทักษ์

ดร.ลดา พันธุ์สุขุมธนา
ดร.ศิริพร ลาภเกียรติถาวร
ดร.สิริพรรณ นิลไพรัช
ดร.คชินท์ สายอินทวงศ์
ดร.พิทักษ์ เหล่ารัตนกุล
ศ.ดร.นิศานาถ ไตรผล

รศ.พิม สุธิตำ
ผศ.ดร.นิติ ยวงนิชัย

ผศ.ชานนท์ ไกรรส
คุณสุจิตรา เดชสุวรรณชัย

คุณอาทิมา นทเกล้า
ผศ.ดร.อภิรัฐ อธิภาวิเศษพงษ์
รศ.ดร.อนันตกุล อินทรผดุง
รศ.ดร.ธนากร วาสนาเพียรพงศ์

บรรณาธิการบริหาร

คุณไพศาล กาญจนพิบูลย์
รศ.ดร.ธนากร วาสนาเพียรพงศ์

กองบรรณาธิการ

รศ.ดร.ศิริธันว์ เจียมศิริเลิศ
ผศ.เวนิช สุวรรณโมลี
ดร.คชินท์ สายอินทวงศ์
ผศ.ดร.อภิรัฐ อธิภาวิเศษพงษ์
คุณสุจิตรา เดชสุวรรณชัย
คุณชนิตร์นันท์ ตาตะนันท์

สำนักงานติดต่อ

สมาคมเซรามิกส์ไทย ภาควิชาวัสดุศาสตร์
คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
กรุงเทพฯ 10330
โทร. 0 2218 5562 โทรสาร. 0 2218 5561

OFFICE

THE THAI CERAMIC SOCIETY
Department of Materials Science,
Faculty of Science, Chulalongkorn University
Phayathai Rd, Bangkok 10330 Thailand
Tel. 0 2218 5562 Fax. 0 2218 5561
Website : thaiceramicsociety.or.th
E-mail : : thaiceramicsociety@gmail.com
Facebook : The Thai Ceramic Society

ออกแบบ

คุณชนิตร์นันท์ ตาตะนันท์

CONTENTS

7

วัดปริวาสราชสงคราม

เป็นวัดหนึ่งที่ซ่อนความสวยงามแบบพองยุคอยู่ในกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีไม่มากนักที่รู้ว่ามี ความสวยงามและน่าศึกษาเกี่ยวกับเซรามิกอยู่ด้วย อยากจะบอกว่าวัดนี้มีความเป็น Amazing และ Unseen อยู่ในวัดเดียวกันเลย

29

วัดกลางคลองวัฒนาาราม

เมื่อไปเที่ยวอยุธยาแล้ว อย่าได้พลาดแวะวัดกลางคลองวัฒนาาราม ต.เจ้าเสด็จ อ.เสนา จ.พระนครศรีอยุธยา มีโบสถ์ที่ยังสร้างไม่เสร็จจันี้ เป็นผลงานของพระใบฎีกาเอกลักษณ์ อาภสสโร เจ้าอาวาส อายุ 42 ปี ที่มุ่งมั่นออกแบบและสร้างโบสถ์นี้เองมานานกว่า 10 ปี ท่านมีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาวัดให้เป็น ที่เจริญตาเจริญใจของชาวบ้าน และเป็นศูนย์รวมจิตใจ

Cultivating the Wild 17

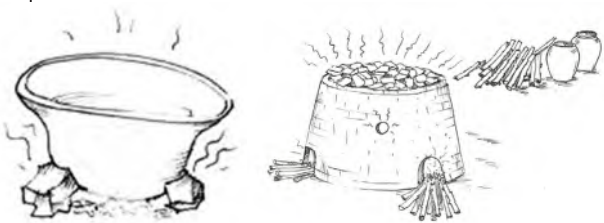
งานแสดงเดี่ยวประติมากรรมเซรามิก จัดแสดงที่ Ardel's Third Place Gallery ทองหล่อ ซอย 10 กรุงเทพมหานคร โดยศิลปิน ดร.กฤษณา เหลืองอนันท์กุล เป็นผลงานประติมากรรมเซรามิกวิจิตรศิลป์ที่ได้รับแรงบันดาลใจมาจากพระพุทธรูปและวัตถุทางวัฒนธรรมไทย วัตถุประสงค์ต้องการรูปทรงและสีสันของผลงาน เน้นการสร้างรูปแบบที่มีลักษณะละเอียด ประณีต มีความบางเบา ต่างจากประติมากรรมเซรามิกตามแบบประเพณีทั่วไปที่หนาและหนัก นอกจากนี้ ต้องการให้ผลงานรู้สึกสงบสุข สดชื่น และมีความเรียบง่าย ถึงแม้มีความซับซ้อนในรูปทรงวงแหวนหลายพันวงที่ซ้อนกัน

33

ครอบครัวของเรา ทำดินเผา

เมื่อเริ่มต้น ฉันเขียนถึงความทรงจำของฉันตอนเป็นเด็ก โดยเล่าเรื่องผ่านเครื่องปั้นดินเผาที่ฉันเล่นดินเหนียวและฉันคุ้นเคยในโรงงานของพ่อ เขียนๆ ไปก็คิดว่าน่าจะเอาเรื่องที่แม่เล่าให้ฟังถึงความลำบากยากจนของพ่อกับแม่เมื่ออยู่เมืองจีนและการต่อสู้ฟันฝ่าอุปสรรคจนสามารถมาประกอบอาชีพสร้างเนื้อสร้างตัวเป็นปึกแผ่นในเมืองไทยมาได้ด้วย เพื่อเป็นบันทึกไว้ให้ลูกหลานได้เรียนรู้ว่า “ครอบครัวของเราทำดินเผา” มาตั้งแต่บรรพบุรุษ ควรที่ เราจะภูมิใจและระลึกถึงพระคุณของท่าน

Mokhalan 59

โครงการ “Mokhalan International Ceramic Workshop” จัดขึ้นระหว่างวันที่ 1-6 สิงหาคม 2566 เป็นโครงการที่อาจารย์ วณิษา นวลอนงค์ อาจารย์สาขาเครื่องเคลือบดินเผา วิทยาลัย ช่างศิลปนครศรีธรรมราช ได้รับการจัดสรรเงินอุดหนุนโครงการ พัฒนาและส่งเสริมศิลปะร่วมสมัยประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2566 จากสำนักงานศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย กระทรวง วัฒนธรรม ให้จัดโครงการครั้งนี้ ซึ่งได้รับความร่วมมือจากสถาน ศึกษาในสังกัดสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ คือวิทยาลัยช่างศิลป วิทยาลัยช่างศิลปสุพรรณบุรี วิทยาลัยช่างศิลปนครศรีธรรมราช คณะศิลปวิจิตร สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ และมหาวิทยาลัยใน ประเทศที่เปิดทำการสอนสาขาเครื่องเคลือบดินเผา จำนวน 12 แห่ง สถานประกอบการเครื่องเคลือบดินเผา จำนวน 3 แห่ง มีศิลปินไทย และศิลปินต่างประเทศเข้าร่วม จำนวน 32 คน

ร้อยเรียงเรื่องราว เล่าเรื่องเซรามิก 69

เหตุผลที่ว่าทำไมถึงใช้ชื่อเรื่องของการบันทึกชุดนี้ว่า “ร้อย เรียง เรื่อง ราว” ก็เพราะว่ามีการรวบรวมข้อมูลจากประสบการณ์นับร้อย ๆ เรื่องมาเรียงเป็น เรื่องราว บางเรื่องราวก็ได้มีการทำเป็นร้อย ๆ ครั้งจนสรุปเป็นเรื่องราวมา ถ่ายทอดในครั้งนี้ ความรู้สึกบางทีก็เหมือนกับว่าเราเรียงร้อยเรื่องราวมาเล่า ให้ฟังในแต่ละเรื่องครับ

ช่องทางการติดต่อ

ติดตาม ข่าวสาร ได้ที่นี่

CERA

WALL

ผนังคอนกรีตมวลเบาผสมเม็ดเซรามิก

นวัตกรรมผนัง CERA WALL

ผนังคอนกรีตมวลเบาสำเร็จรูปที่มีเม็ดเซรามิกมวลเบาคุณภาพสูงเป็นส่วนผสมเสริมแรงแทนการใช้หิน CERA WALL เป็นการต่อยอดจากผนัง TEXCA WALL พัฒนาให้แผ่นผนังมีหน้าแคบลงทำให้น้ำหนักแผ่นผนังเบาลง สามารถเคลื่อนย้ายและติดตั้งได้ง่าย สะดวกมากยิ่งขึ้น เหมาะสำหรับการติดตั้งด้วยตัวเอง (DIY)

ส่วนประกอบของผนัง CERA WALL

เม็ดเซรามิก TEXCA
ทั้งส่วนหยาบและละเอียด

ปูนซีเมนต์ปอร์ตแลนด์
สำหรับโครงสร้าง (type 1)

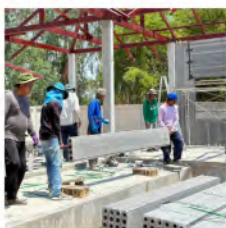

สารผสมเพิ่มเติม

ประโยชน์ที่จะได้รับจากผนัง CERA WALL

ติดตั้งง่ายใช้คนน้อย

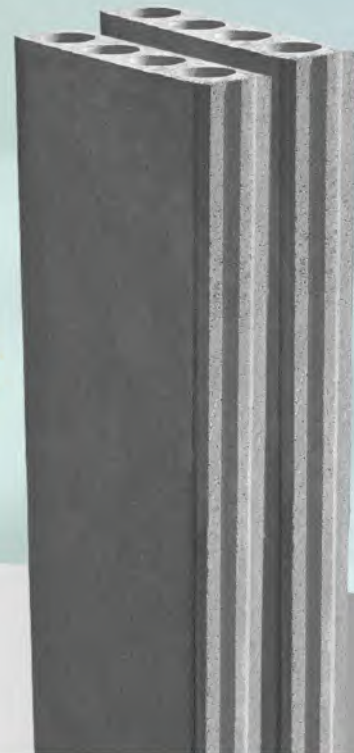

ผนังน้ำหนักเบา

ผนังเรียบเนียน

- ✓ ถูก CERA WALL ช่วยให้การก่อสร้างผนังทำได้รวดเร็วกว่าประหยัดแรงงาน และประหยัดปูนก่อฉาบทำให้ต้นทุนการก่อสร้างผนังโดยรวมถูกกว่า
- ✓ แข็ง CERA WALL ผลิตจากวัสดุเม็ดเซรามิกมวลเบาทำให้ผนังมีความแข็งแรงมากกว่าคอนกรีตมวลเบาแบบที่ใช้ฟองอากาศ 2-3 เท่า
- ✓ เบา CERA WALL มีน้ำหนักเพียงครึ่งหนึ่งของผนังก่อด้วยอิฐมวลเบาปูน ทำให้ช่วยประหยัดโครงสร้างและมีความเป็นฉนวนกันร้อนที่ดีกว่า
- ✓ เร็ว CERA WALL มีขนาดใหญ่วัสดุเบาสูงที่สุดถึง 10 เท่าและไม่ต้องเสียเวลาในการทำเสาเอ็นทับหลัง มีรูร้อยท่อไฟ ท่อน้ำไม่ต้องเสียเวลากรีดผนังและฉาบปูนปิดทับรอยกรีดจึงทำให้งานก่อสร้างผนังเสร็จเร็วกว่า
- ✓ ทนไฟ CERA WALL ผลิตจากวัสดุที่ผ่านกระบวนการเผาที่อุณหภูมิสูงมากกว่า 1,250 °C และไม่มีส่วนผสมของอินทรีย์วัตถุที่ย่อยสลายหรือสลายตัวเนื่องจากความร้อนได้ ทำให้มีความคงตัวและทนไฟได้นาน
- ✓ นาน CERA WALL ผลิตจากวัสดุที่มีความแข็งแรง เนื้อแน่น ไม่มีส่วนผสมของฟองอากาศหรืออินทรีย์วัตถุที่ย่อยสลายได้ จึงมีความคงทนต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาวะอากาศ และมีอายุการใช้งานยาวนานกว่า

Project Reference CERA WALL

บ้านเดี่ยว ชั้นเดียว Peak Ville อ.บ้านบึง จ.ชลบุรี

โครงการ The Entrio จ.อุดรธานี

สนามฟุตบอลปรานบุรี

ช่องทางการติดต่อ

335/13-14 ถนนศรีนครินทร์ แขวงหนองบอน เขตประเวศ กรุงเทพฯ 10250

โทร. 02-366-0961 ต่อ 215, 218 แฟกซ์. 02-366-0970

Email: sales@ecolite.co.th

Website: ecolite.co.th/cerawall

Facebook Page: CERA WALL DIY by TEXCA

ผนังคอนกรีตมวลเบาติดตั้งง่าย

วัดปริวาสราชสงคราม

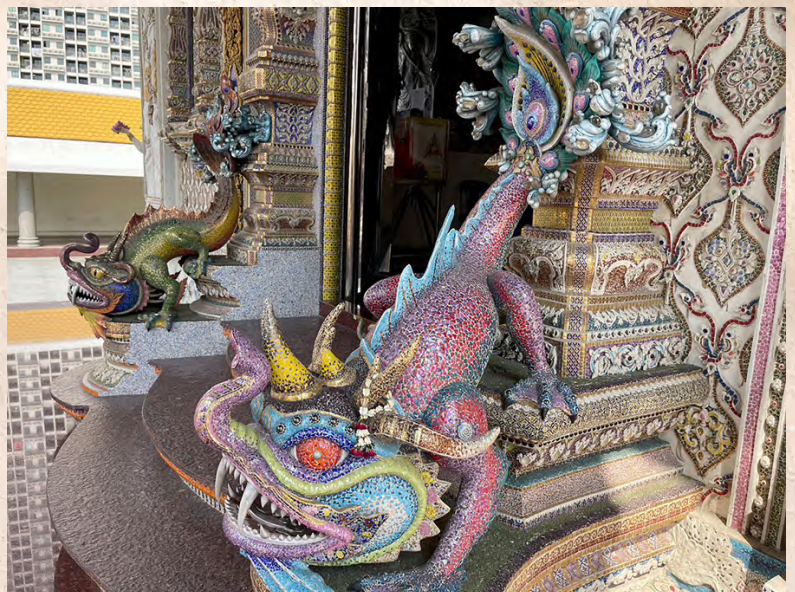
สุจิตรา เดชสวรรค์ชัย

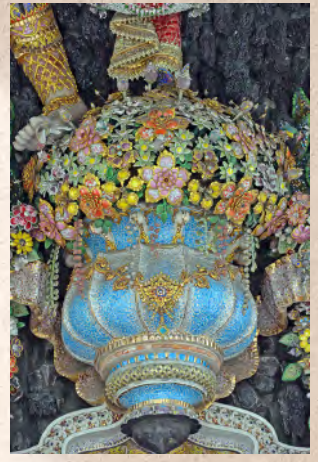

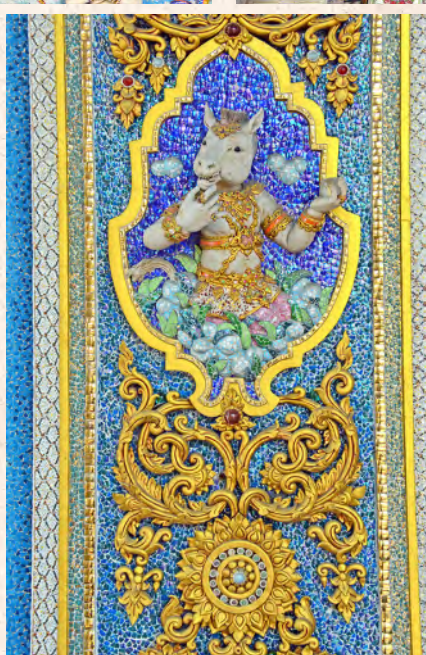
เป็นวัดหนึ่งที่ซ่อนความสวยงามแบบฟองยุค (แสดงว่ามาจากยุคไหน) อยู่ในกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีไม่มากนักที่จจะรู้ว่ามีคามสวยงามและนาศึกษาเกี่ยวกับเซรามิกอยู่ด้วย อยากจะบอกว่าวัดนี้มีความเป็น Amazing และ Unseen อยู่ในวัดเดียวกันเลย

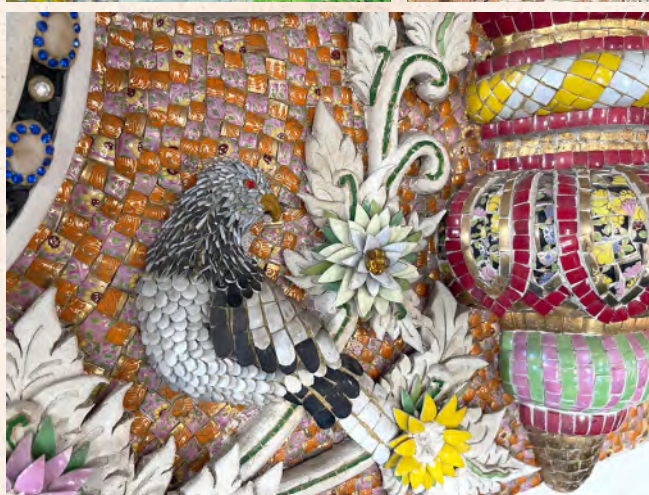
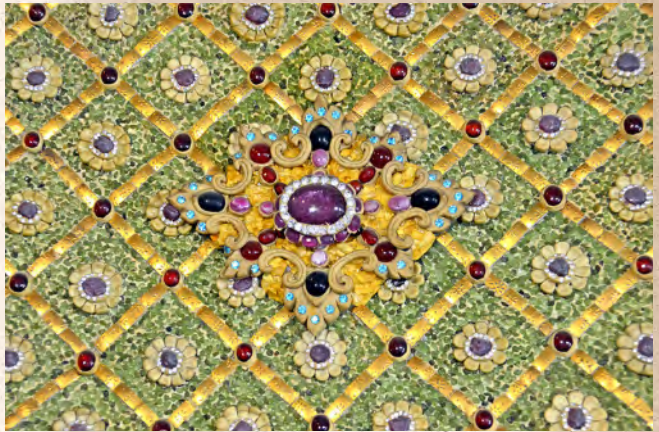
ความเป็นมา

วัดปริวาสราชสงคราม เดิมเป็นเพียงวัดเล็ก ๆ ที่ไม่มีความสำคัญมากมายอะไรในประวัติศาสตร์ ตั้งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาทางฝั่งพระนคร แถวถนนพระราม 3 คาดว่าตั้งมาตั้งแต่ปลายสมัยอยุธยา ต่อมาเมื่อรัชกาลที่ 2 ถึงรัชกาลที่ 3 ของกรุงรัตนโกสินทร์ได้ทำการบูรณะวัดไพชยนต์พลเสพย์ราชวรวิหาร และ วัดโปรดเกศเชษฐาราม ซึ่งอยู่ตรงข้ามฝั่งแม่น้ำกับวัดปริวาส เมื่อบูรณะเสร็จได้มีวัสดุก่อสร้างหลงเหลือมากมาย และได้แลเห็นว่าตรงข้ามของฝั่งแม่น้ำมีวัดเล็ก ๆ ที่ทรุดโทรม จึงได้ให้พระยาเพชรพิชัย (เกษ) และ พระยาราชสงคราม (ทัต) นำวัสดุที่เหลือเหล่านั้นมาทำการบูรณะต่อที่วัดปริวาสนี้ และเนื่องจากชื่อของผู้บูรณะ จึงได้มีการเปลี่ยนชื่อวัดเป็น “วัดปริวาสราชสงคราม” ตามบรรดาศักดิ์ของท่านลงท้ายชื่อวัดนี้ด้วย แต่หลังจากนั้น เจ้าอาวาสได้รู้สึก ว่าที่วัดมีแต่เรื่องราวที่ขัดแย้งไม่เป็นมงคลอยู่บ่อย จึงได้เปลี่ยนการเรียกขานชื่ออีกครั้งเป็น “วัดปริวาส” แต่ก็มิได้ทำการเปลี่ยนชื่อวัดเป็นทางการแต่อย่างใด

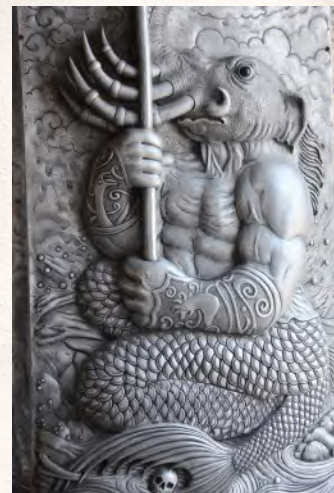

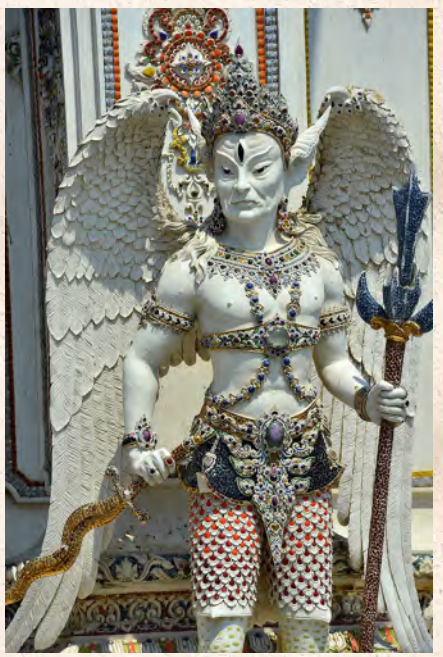

การสร้างอุโบสถใหม่

จนถึงสมัยเมื่อปี ประมาณ พ.ศ.2551 เนื่องจากวัดตั้งอยู่ริมน้ำ มีความทรุดโทรมจากดินทรุด เจ้าอาวาส หลวงพ่อวงษ์ ลานบุญ-แสวงธรรมจึง ได้ทำการสร้างอุโบสถขึ้นใหม่ พร้อมทั้งวิหาร และวิหารคด ทดแทนของเก่า ที่ทรุดโทรม โดยได้ระดมช่างปูนปั้นจากจังหวัดเพชรบุรี ซึ่งเป็นที่ขึ้นชื่อว่าเป็นแหล่งของช่างปูนปั้นฝีมือดี อีกทั้งยังให้อิสระในการออกแบบ และปั้น ตกแต่งในรายละเอียดของงาน ซึ่งถือว่าหาได้ยากยิ่ง เราสืบหาข้อมูลการสร้าง วิหารนี้ไม่ได้มากนัก บางส่วนได้จากการบอกเล่าของผู้ดูแลวัด ว่าการก่อสร้างวิหารนี้ใช้เงินกว่า 400 ล้านบาท และประตุเงินแท้งทางเข้าอุโบสถ ใช้เงินถึง 5 ล้านบาทในการทำจากช่างเงินในจังหวัดเชียงใหม่

สิ่งที่ผู้เขียนจะนำเสนอคือในแง่ของผู้เขียนเอง ที่ทั้งในการให้อิสระแก่ผู้ทำงานในการสร้างสรรค์ และการใช้การติดกระเบื้องตกแต่งได้อย่างวิจิตร และกลมกลืน ไม่หลอกตาหรือขัดความรู้สึกทางสถาปัตยกรรมเลย ในส่วนด้านนอกของวิหาร และบริเวณคันทวย ปั้นเป็นรูปปั้นต่าง ๆ จำนวนมาก มีทั้งนักรบโบราณ สัตว์ใน เทพนิยาย และจินตนาการต่าง ๆ ตัวการ์ตูน และตัวเอกจากภาพยนตร์หรือนิยายต่าง ๆ บุคคลสำคัญในยุค สมัยนั้น ๆ ได้ถูกรวบรวมอย่างน่าสนใจให้เดินค้นหา โดยไม่ได้ทิ้งแนวคิดและปรัชญาวิถีพุทธ ในแง่ที่ว่าทุกสิ่ง ทุกบุคคลที่มีความแตกต่าง สามารถร่วมกันค้าจุนโลกหรือศาสนาพุทธได้ แล้วแต่จะตีความ

การตกแต่งด้วยชิ้นงานกระเบื้อง

ผู้เขียนได้สังเกตว่าการตกแต่งด้วยชิ้นงานกระเบื้องของที่นี่แตกต่างจากวัดอื่นๆ เล็กน้อย โดยรวมคือ

1. ใช้กระเบื้องสีพื้น อาจเป็นกระเบื้องปูพื้นหรือโถขามต่าง ๆ มาติดเพื่อต้องการสีที่ตัดกัน
2. ใช้ porcelain ขาวที่วาดลายบนเคลือบแบบเบญจรงค์ ซึ่งมีหลากสี โดยมีเส้นทองที่ทำให้โดดเด่นขึ้น แต่สังเกตว่าเบญจรงค์ที่ใช้ในวัดนี้ เป็นฝีมือทั่ว ๆ ไป ไม่ได้เน้นความละเอียดในการวาดมาก อีกทั้งยังถูกเคาะให้แตกเป็นชิ้นที่ค่อนข้างเล็ก ซึ่งแตกต่างจากชิ้นงานเบญจรงค์ที่ติดอยู่ที่พิพิธภัณฑ์ช่างสามเศียรเป็นอย่างมาก เมื่อชิ้นเล็กมากจะไม่รู้สึกถึงฝีมือการวาด เพื่อแต่งตามต้องการสีให้ได้ในภาพรวม
3. ใช้กระเบื้องสีพื้นเขียนทับด้วย Pearl luster ให้ความแวววาวสีรุ้งเมื่อสะท้อนกับแสง ซึ่งยังไม่เคยเห็นวัด

ที่ไหนใช้มากก่อน อาจเป็นเพราะว่า วัดนี้สร้างในสมัยที่มี Luster ออกจำหน่ายในท้องตลาดแล้ว ในขณะที่วัดอื่น ตอนสร้างยังไม่มี Luster ให้ใช้ สิ่งที่น่าทึ่งคือมาใช้เงินมหาศาลกับชิ้นงานกระเบื้อง จะเห็นได้ว่านอกจากการใช้ กระเบื้องเบญจรงค์แล้ว ยังมีการใช้กระเบื้องเทาทอง และกระเบื้องที่ใช้ Luster อย่างมากมาย ซึ่งราคา luster ในท้องตลาดตอนนี้คือประมาณ 2,000 ถึง 140,000 บาท/กก. แล้วแต่สี เห็นได้ว่าหลวงพ่อบุญมา

อยากให้เพื่อน ถ้ามีเวลาลงลองแวะไปเที่ยวชมวัดนี้ นอกจากจะได้เห็นความสวยงาม เทคนิค และยังได้ ตามหาตัวปูนปั้นร่วมสมัยที่เรารู้จักอีกด้วย มีใครจะลองนับดูว่ามีสักกี่ชิ้นก็ดีนะคะยังไม่มีการบันทึกเรื่องนี้เลยคะ หากได้เห็นอะไรที่น่าสนใจมากขึ้นจะได้กลับมาแชร์กัน เดินวนหลายรอบก็ยังหาตัวที่ต้องการได้ไม่ครบเลยคะ

ปัจจุบัน วัดปิวาสราษสงคราม ยังคงมีการตกแต่งพระวิหารและพระเจดีย์อีก 2 องค์ ยังไม่แล้วเสร็จ มีทั้ง การใช้รูปปูนปั้นและการประดับกระเบื้องชิ้นเล็กๆ ที่หุบจากถ้วยกระเบื้องเคลือบสี ทำนองเดียวกันกับการตกแต่ง ที่พระอุโบสถ เท่าที่เดินชมมาทั้งหมดมีความรู้สึกว่เกือบทุกบริเวณที่นอกเหนือจากปูนปั้นและโลหะแล้ว หากมีการตกแต่ง จะไม่เห็นมีการใช้สีทาหรือสีพ่น คงใช้แต่กระเบื้องเซรามิกสี แม้แต่พื้นที่เรียบที่ต้องการลงพื้นสีใด ก็จะใช้ชิ้นกระเบื้องเล็กๆ 2-3 สีมาเรียงให้ดูเป็นสีอ่อน สีแก่ และสีอื่นๆ ตามต้องการได้ เหมือนกับวิธีการที่ใช้เม็ด สีกรีนที่ใช้ในการพิมพ์

If you have issues with
strength or plasticity
in your ceramic body

BioKeram
is your solution.

Porcelain or Ceramic Tiles

- Biopolymer Body Binder for Strength Enhancement
- Dry MOR improve 30 – 40% at dosage of about 0.2% solid
- Lower impact on slip viscosity
- Savings on expensive dispersants
- Not hazardous - green product

Clay Bricks or Roof Tiles

- Reduce cracks, defects and reject
- Improve Plasticity for extruded clay
- Extrude at lower moisture content
- Save Energy cost at Extruder and Dryer
- Increase throughput
- Not hazardous – green product

Contact : Jack Pongdet
Technical Sales Manager : Construction Products,
Corrugated Board & Paper Biopolymers

jack.pongdet@borregaard.com
Office: +65 677 800 08
Mobile: +6681 991 9007
www.borregaard.com

Borregaard S.E.A. Pte Ltd
10 Anson Road #13 - 16
International Plaza
Singapore 079903

Cultivating the Wild

ผู้เขียน/ศิลปิน: ดร.กฤษฎา เหลืองอานันทกุล

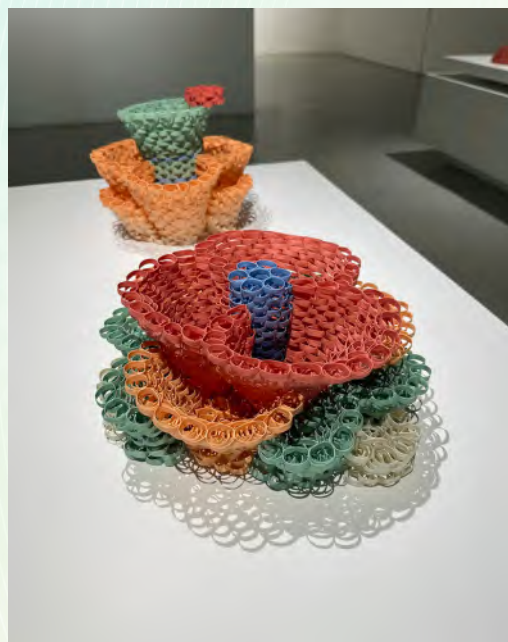
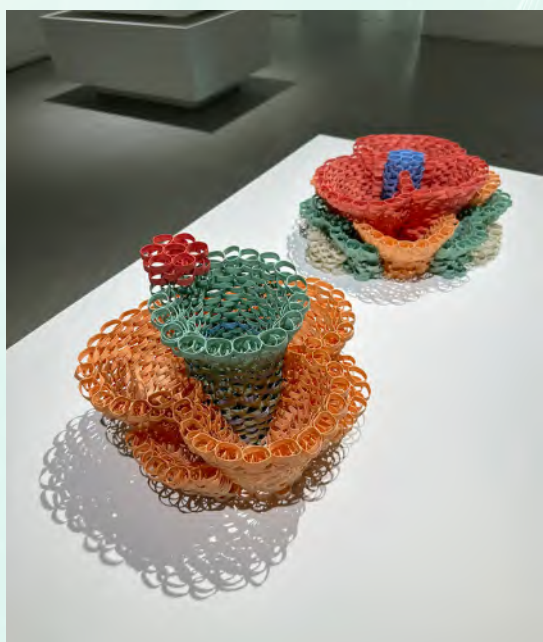
‘Cultivating the Wild’ งานแสดงเดี่ยวประติมากรรมเซรามิก จัดแสดงที่ Ardel’s Third Place Gallery ทองหล่อ ซอย 10 กรุงเทพมหานคร ช่วงวันที่ 16 ธันวาคม พ.ศ. 2566 ถึง 20 มกราคม พ.ศ. 2567 โดยศิลปิน ดร.กฤษฎา เหลืองอานันทกุล (รูปที่ 1) เป็นผลงานประติมากรรมเซรามิกวิจิตรศิลป์ที่ได้รับแรงบันดาลใจมาจากพระพุทธศาสนาและวิถีทางวัฒนธรรมไทย วัตถุประสงค์ต้องการรูปทรงและสีสันทองผลงาน เน้นการสร้างรูปแบบที่มีลักษณะละเอียดประณีต มีความบางเบา ต่างจากประติมากรรมเซรามิกตามแบบประเพณีทั่วไปที่หนาและหนัก นอกจากนี้ต้องการให้ผลงานรู้สึกสงบสุข สดชื่น และมีความเรียบง่าย ถึงแม้มีความซับซ้อนในรูปทรงวงแหวนหลายพันวงที่ซ้อนกัน

รูปที่ 1 โปสเตอร์ ‘Cultivating the Wild’ งานแสดงเดี่ยวประติมากรรมเซรามิกของ ดร.กฤษฎา เหลืองอานันทกุล โดย Ardel’s Third Place Gallery

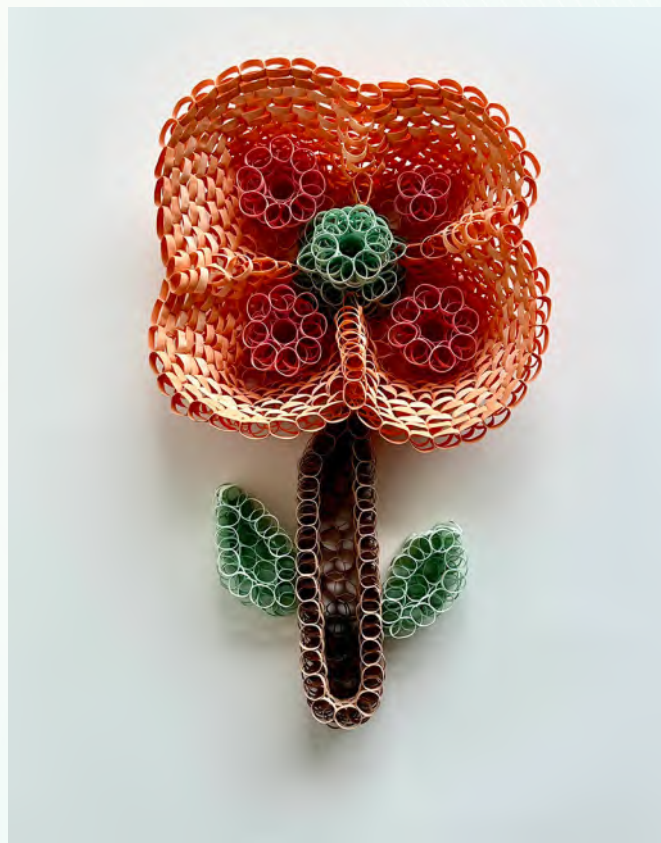
กระบวนการทำงานได้นำหลักปรัชญาของ Edmund Husserl และ Martin Heidegger ที่เป็นแนวคิด ตะวันตกมาใช้ซึ่งมีความสอดคล้องกับหลักคำสอนและการปฏิบัติของพระพุทธศาสนา ผ่านการฝึกฝน การทำซ้ำ และการตีความ นอกจากนั้นได้ศึกษาสัญลักษณ์ชีวิตมนุษย์โดยวงแหวนดินสีเซรามิกหนึ่งวง เปรียบเสมือนวงล้อ ชีวิต ชีวิตมนุษย์ที่วนเวียนในวัฏสงสาร มีความเปราะบางไม่เที่ยงแท้แน่นอน ประติมากรรมเซรามิกวงแหวน หลากสีหลายพันวงจึงเปรียบเสมือน ชีวิตมนุษย์ที่นำมาเรียงร้อยต่อกันอย่างมีดุลยภาพ สามารถสร้างสรรค์สิ่งที่มีค่าให้กับโลกได้ เช่นเดียวกับดอกไม้เล็ก ๆ ที่เราอาจเห็นตามข้างทาง แมลง ผีเสื้อ หรือ ผลไม้ สิ่งต่าง ๆ แม้อู เหมือนเป็นสิ่งเล็ก ๆ แต่ก็มีคุณค่าในตัวเองเสมอ

ศิลปินจึงได้สร้างผลงาน เช่น Flower on Flower (รูปที่ 2), Find Me in the Flower Field (รูปที่ 3), My Sunshine (รูปที่ 4), Apple of My Eyes (รูปที่ 5), Morning Glory in Tainan (รูปที่ 6), และ Yellow Grass in Montana (รูปที่ 7)

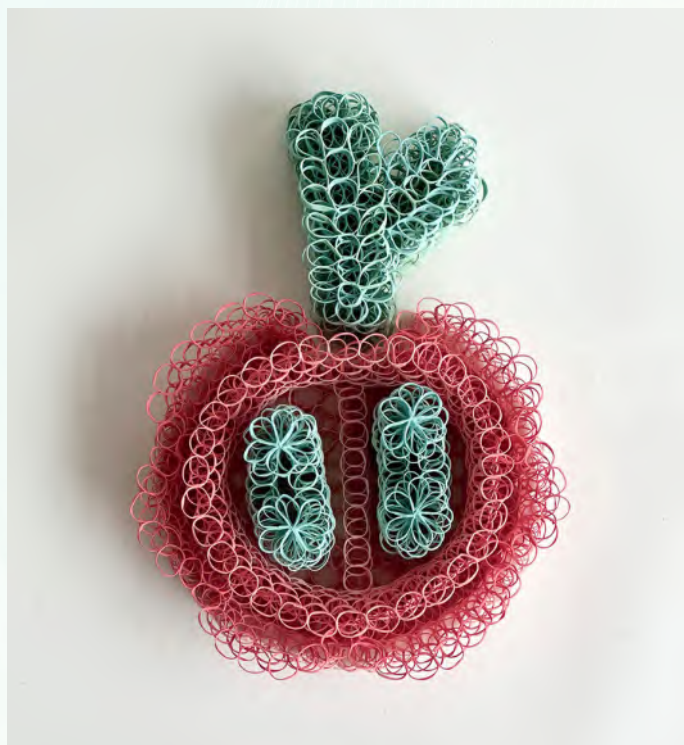

รูปที่ 2 และ 3 ผลงาน Flower on Flower (ซ้าย) และ Find me in the Flower Field (ขวา) ‘Cultivating the Wild’, งานแสดงเดี่ยวประติมากรรมเซรามิก ที่ Ardel Third Place Gallery, 18 มกราคม พ.ศ. 2567

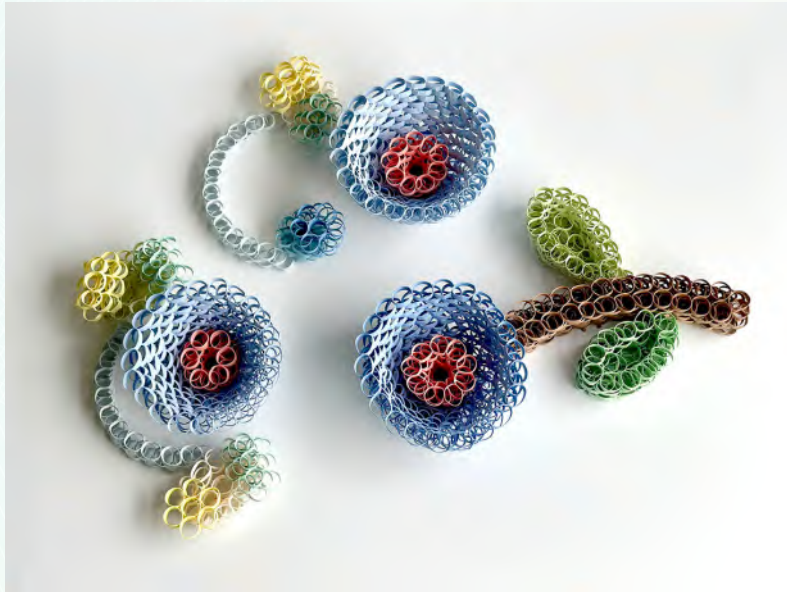
[ภาพถ่าย] กฤษฎา เหลืองอานันทกุล

รูปที่ 4 ผลงาน My Sunshine ‘Cultivating the Wild’ งานแสดงเดี่ยวประติมากรรมเซรามิก ที่ Ardel Third Place Gallery, 9 มกราคม พ.ศ. 2567 [ภาพถ่าย] กฤษฎา เหลืองอานันท์กุล

รูปที่ 5 ผลงาน Apple of My Eyes ‘Cultivating the Wild’ งานแสดงเดี่ยวประติมากรรมเซรามิกที่ Ardel Third Place Gallery, 9 มกราคม พ.ศ. 2567 [ภาพถ่าย] กฤษฎา เหลืองอานันท์กุล

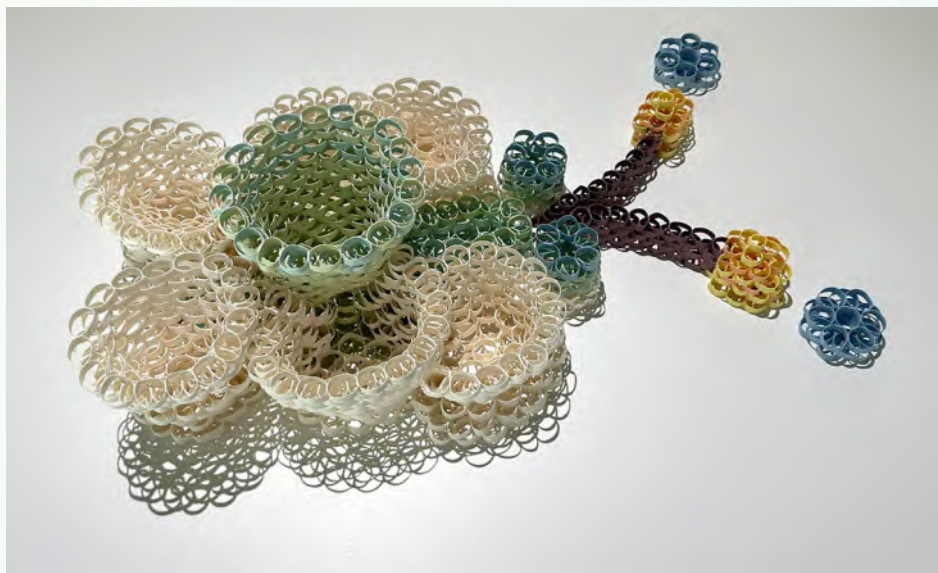

รูปที่ 6 ผลงาน Morning Glory in Tainan ‘Cultivating the Wild’ งานแสดงเดี่ยวประติมากรรมเซรามิกที่ Ardel Third Place Gallery, 9 มกราคม พ.ศ. 2567 [ภาพถ่าย] กฤษฎา เหลืองอานันท์กุล

รูปที่ 7 ผลงาน Yellow Grass Field in Montana ‘Cultivating the Wild’ งานแสดงเดี่ยวประติมากรรมเซรามิก ที่ Ardel Third Place Gallery, 9 มกราคม พ.ศ. 2567 [ภาพถ่าย] กฤษฎา เหลืองอานันท์กุล

ศิลปินสังเกตและศึกษาธรรมชาติที่อยู่รอบ ๆ ตัวเราอย่างเข้าใจดีแล้ว พบว่าธรรมชาติได้สอนว่า ทุกสิ่งอนิจจัง ไม่มีสิ่งใดเที่ยงแท้แน่นอนหรืออยู่ตลอดไปเป็นปรมาตม์ ทำให้ได้แรงบันดาลใจในการสร้างผลงาน White Butterfly (รูปที่ 8) เพราะผีเสื้อขาวสามารถดำรงชีวิตสั้นกว่า 2 สัปดาห์ และ Cherry Blossom (รูปที่ 9) ดอกซากุระจะบานให้เห็นได้ไม่เกิน 2 สัปดาห์เท่านั้น

รูปที่ 8 ผลงาน White Butterfly ‘Cultivating the Wild’ งานแสดงเดี่ยวประติมากรรมเซรามิก ที่ Ardel Third Place Gallery, 18 มกราคม พ.ศ. 2567 [ภาพถ่าย] กฤษฎา เหลืองอานันท์กุล

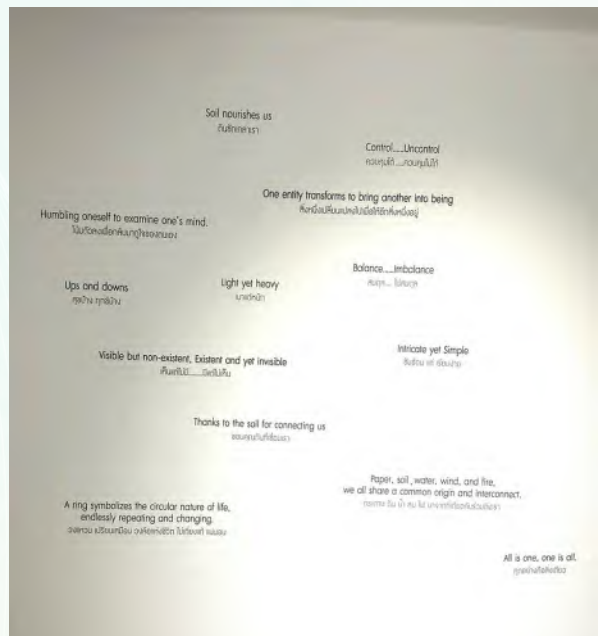

รูปที่ 9 ผลงาน Cherry Blossom ‘Cultivating the Wild’ งานแสดงเดี่ยวประติมากรรมเซรามิก ที่ Ardel Third Place Gallery, 9 มกราคม พ.ศ. 2567 [ภาพถ่าย] กฤษฎา เหลืองอานันท์กุล

ในกระบวนการสร้างผลงานนี้พบว่า ยังสามารถช่วยเยียวยาจิตใจ จัดระเบียบเรียนรู้ภายในของศิลปินได้อีก รูปแบบหนึ่ง ‘Cultivating The Wild’ คำว่า The Wild อาจหมายถึงป่า แต่อีกนัยหนึ่งสำหรับศิลปิน คือ จิตใจ ที่ควรได้รับการดูแลขัดเกลา บ่มเพาะสิ่งดีงาม และดินก็เป็นวัสดุหนึ่งที่ช่วยขัดเกลาศิลปินให้ได้เรียนรู้การใช้ชีวิตอย่างดุลยภาพ และมีความสุขกับสิ่งเล็ก ๆ น้อย ๆ รอบตัว ทำให้พบความสุขได้ง่ายขึ้นในทุกวัน นอกจากนั้นทำให้เข้าใจและเห็นกฎของธรรมชาติ ความเป็นทวินิยมซึ่งได้สะท้อนเป็นคำพูดบนผนังห้องนิทรรศการ (รูปที่ 10 และ 11) เช่น “สุขบ้างทุกข์บ้าง” หรือ เสียงสะท้อนที่ว่า “มองเห็นได้แต่ไร้รูป มีอยู่แต่มองไม่เห็น”

การสร้างนามธรรมวินิยม (รูป และ อรูป) ศิลปินได้ทดลองการใช้กระดาชมาเป็นแม่พิมพ์ชุบน้ำดินและนำไปเผา เห็นได้ว่ากระดาชนั้นไม่มีอยู่แล้ว (อรูป) เหลือแต่วัสดุที่เป็นดินเซรามิกเท่านั้น (รูป) แต่สิ่งที่ปรากฏตรงหน้าที่เห็น กลับดูเหมือนกระดาชสีมากกว่าดิน ทำให้คิดว่าสิ่งหนึ่งมีอยู่ได้เกิดขึ้นจากอีกสิ่งหนึ่งที่ต้องเสียสละ สูญสลาย หายไป หรือ เปลี่ยนแปลงไปเพื่อให้เกิดสิ่งใหม่

คำว่า “เบาแต่หนัก” เสียงสะท้อนนี้เกิดขึ้นเมื่อศิลปินยกผลงานเข้าเตาเผาและออกจากเตาเผา ศิลปินเคยคิดว่าการทำงานที่มีน้ำหนักมากและมีความหนาทำให้ต้องเกร็งหน้าท้องเวลากိုင်ชิ้นงานเข้าเตาเผา แต่ในความเป็นจริง ไม่ว่าชิ้นงานจะหนักหรือเบา ศิลปินจะรู้สึกหนักอึ้งเสมอ ต้องเกร็งหน้าท้อง เพราะต้องระมัดระวัง ซึ่งเป็นวินยมนั่นคือหนักทั้งกายภาพ และหนักทั้งจิตภาพ

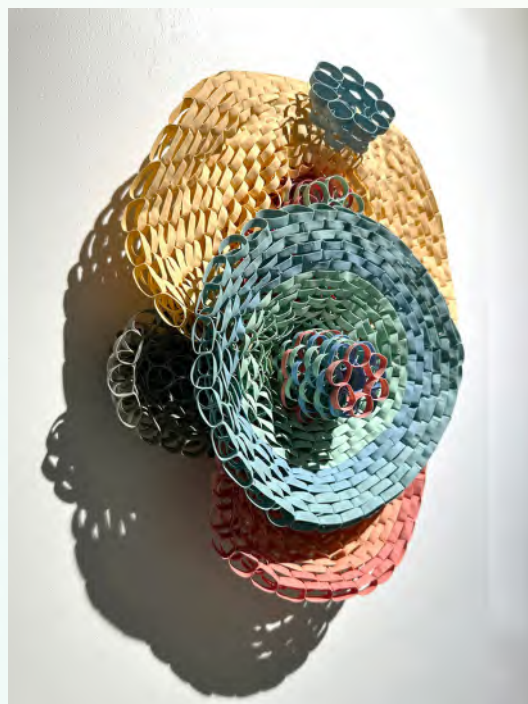
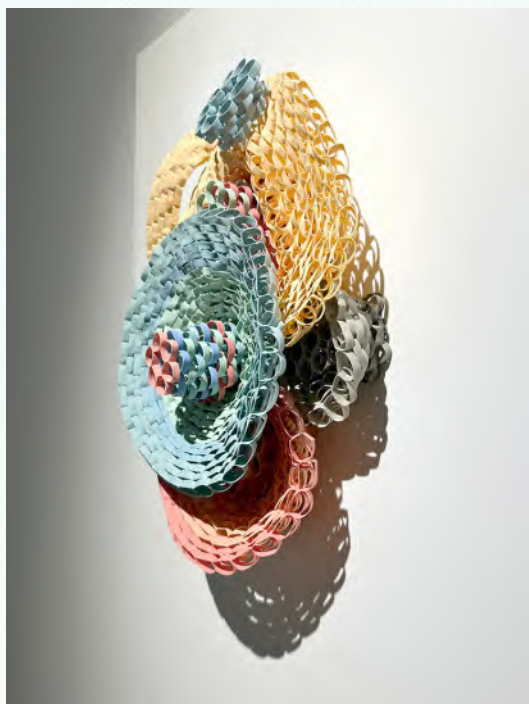
รูปที่ 10 และ 11 การติดตั้งคำทวิภาคบนผนังนิทรรศการ ‘Cultivating the Wild’ งานแสดงเดี่ยวประติมากรรมเซรามิกที่ Ardel Third Place Gallery, 18 มกราคม พ.ศ. 2567 [ภาพถ่าย] กฤษฎา เหลืองอานันท์กุล

การที่จะทำให้เซรามิกมีความบางเบาแตกต่างจากเซรามิกแบบประเพณีทั่วไปที่มีน้ำหนักและความหนานั้น ศิลปินได้ทำการทดลองผลิตลองดูมากจะเห็นได้จากวิดิทัศน์ที่น่าเสนอในนิทรรศการ (รูปที่ 12) มีการทดลองดังที่กล่าวมาข้างต้น ตั้งแต่เนื้อกระดาชที่ทำขึ้นมาเองเช่น กระดาชจากฟางข้าว และกระดาชที่มาจากท้องตลาด เช่น กระดาชสา กระดาชกล้วย กระดาชข้าว กระดาชโปสเตอร์ และกระดาชลูกฟูก ทำให้ศิลปินทราบว่า กระดาชประเภทใดเหมาะกับการนำมาชุบน้ำดินพอร์ซเลน (Porcelain) และอัตราส่วนระหว่างน้ำ ดิน สารหล่อลื่น และสีเซรามิก ต้องมีอัตราส่วนเท่าใด ถึงจะได้วงแหวนเซรามิกที่มีความบางแต่ยังแกร่งพอที่จะขึ้นรูปทรงประติมากรรมได้ ซึ่งได้ผลงานวงแหวนหลากสีที่ทดลองในงานนิทรรศการ (รูปที่ 13)

รูปที่12 และ13 การทดลองวงแหวนดินสีและการจัดวางวิทัศน์ 'Cultivating the Wild' งานแสดงเดี่ยวประติมากรรมเซรามิกที่ Ardel Third Place Gallery, 18 มกราคม พ.ศ. 2567 [ภาพถ่าย] ฤชญา เหลืองอนันท์กุล

การซ้อนกันของวงแหวนแต่ละวงยังต้องมีความขึ้นที่พอเหมาะไม่เช่นนั้นโครงสร้างอาจโค่นล้มลงมาขณะทำอยู่ ดังนั้นต้องรอเวลาอย่างอดทนด้วยความเข้าใจถึงปัจจัยความขึ้นและความแห้ง ของวงแหวนแต่ละชั้นที่เรียงร้อยต่อกันไปมา และอุณหภูมิในการเผาผลงานก็มีผลต่อประติมากรรมประเภทนี้ เพราะถ้าเพิ่มอุณหภูมิเร็วเกินไป ประติมากรรมจะเคลื่อนตัวเปลี่ยนแปลงรูปทรงภายในเตาเผาได้ หรือ ฉีกขาดระหว่างเผาได้ ถึงกระนั้น หากต้องการให้ผลงานไม่เคลื่อนไหวหรือเคลื่อนไหวน้อยต้องเพิ่มอุณหภูมิขึ้นที่ละน้อย ดังนั้นการเพิ่มลดอุณหภูมิที่ถูกต้องจะมีผลต่อรูปทรงประติมากรรมดังเช่น ผลงาน Myraid (รูปที่14 และ 15) จะเห็นได้ว่าการเคลื่อนตัวอย่างมากแต่วงแหวนทุกวงยังคงเรียงร้อยต่อกันไปแม้จะมีบางส่วนแยกตัวออกจากกันบ้าง

รูปที่ 14 และ 15 Myriad 'Cultivating the Wild' งานแสดงเดี่ยวประติมากรรมเซรามิก จัดแสดงที่ Ardel Third Place Gallery, 18 มกราคม พ.ศ. 2567 [ภาพถ่าย] กฤษฎา เหลืองอนันท์กุล

จากบรรยากาศส่วนหนึ่งใน นิทรรศการ 'Cultivating the Wild' (รูปที่ 16, 17, 18, 19 และ 20) ศิลปินตั้งใจให้ผลงานมีทั้งแบบแขวนผนังและวางอยู่บนแท่น เพื่อให้เหมาะสมกับชิ้นผลงานและสภาพแวดล้อมของนิทรรศการ ผลงานประติมากรรมมีทั้งแบบนามธรรมและรูปธรรม

รูปที่ 16 ผลงาน Material, Body and Mind #1 และ #2 'Cultivating the Wild' งานแสดงเดี่ยวประติมากรรมเซรามิกที่ Ardel Third Place Gallery, 16 ธันวาคม พ.ศ. 2566 [ภาพถ่าย] พชรพล อมรรัตนกุลนิจ

รูปที่ 17 บรรยากาศในวันเปิดงาน นิทรรศการ 'Cultivating the Wild' งานแสดงเดี่ยวประติมากรรมเซรามิกที่ Ardel Third Place Gallery, 16 ธันวาคม พ.ศ. 2566 [ภาพถ่าย] พชรพล อมรัตน์กุลนิจ

รูปที่ 18 และ 19 บรรยากาศนิทรรศการ Cultivating the Wild งานแสดงเดี่ยวประติมากรรมเซรามิก จัดแสดงที่ Ardel Third Place Gallery, 18 มกราคม พ.ศ. 2567 [ภาพถ่าย] กฤษฎา เหลืองอานันท์กุล

รูปที่ 20 บรรยากาศในวันเปิดงาน นิทรรศการ ‘Cultivating the Wild’ งานแสดงเดี่ยวประติมากรรมเซรามิกที่ Ardel Third Place Gallery, 16 ธันวาคม พ.ศ. 2566 [ภาพถ่าย] พชรพล อมรัตน์กุลนิจ

ผลงานในนิทรรศการชุดนี้เมื่อได้พิจารณาแล้วจะเห็นได้ว่ามีน้ำหนักเบาและดูมีความเบาและบางตามที่ต้องการและมีสีสันที่สดใส ผู้ชมที่มามองรู้สึกได้ถึงความผ่อนคลายและสดชื่น ความสวยงาม และประณีตตามที่ได้ตั้งวัตถุประสงค์ไว้ข้างต้น ซึ่งสามารถเห็นได้จากการที่ผู้ชมเขียนบันทึกลงในสมุดเยี่ยม (รูปที่ 21) ซึ่งคัดลอกมาบางส่วน เช่น “มีความสุข ดีใจ ปลาบปลื้ม กับผลงานดี ๆ”, ผลงานสวยงาม ประณีต เห็นถึงความตั้งใจและพิถีพิถันในการสร้างสรรค์มากๆ”, “ผลงานได้สร้างความสุขในขณะที่ดูงานได้มากเหลือเกิน คุณสร้างสรรค์ผลงานที่มีขั้นตอนดูซับซ้อนมากแต่ให้ผลงานดูออกมาสงบสนุกเข้าไปปะทะอารมณ์ได้อย่างง่าย ๆ สุดยอดเลยครับ”

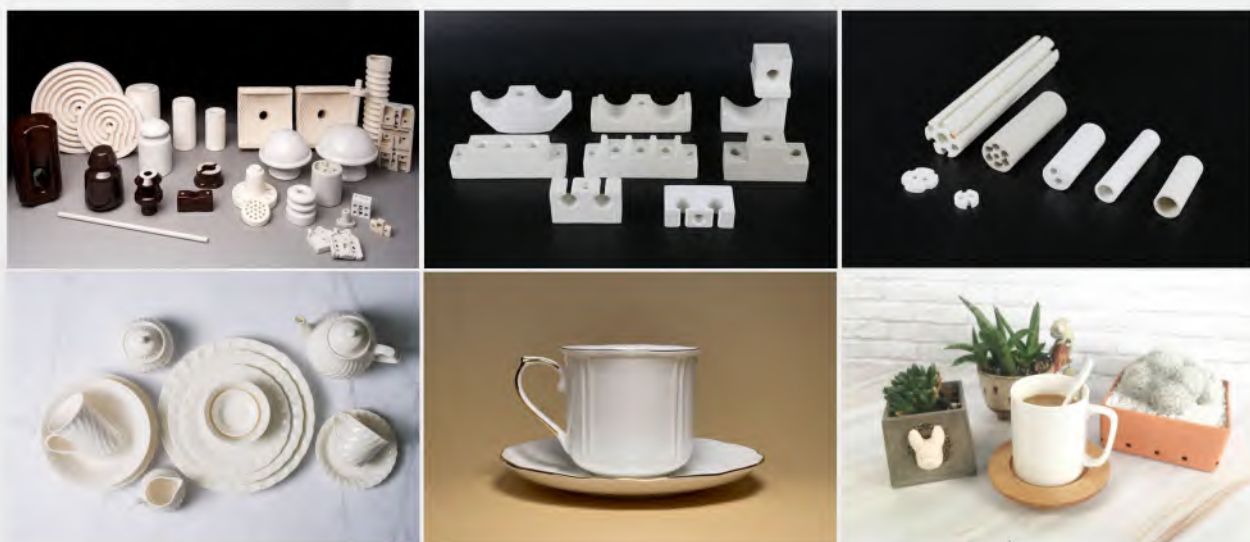
รูปที่ 21 สมุดเยี่ยมผู้ชมสามารถเขียนบันทึกความรู้สึกที่ได้จากนิทรรศการ ‘Cultivating the Wild’ งานแสดงเดี่ยวประติมากรรม เซรามิกที่ Ardel Third Place Gallery, 16 ธันวาคม พ.ศ. 2566 [ภาพถ่าย] พชรพล อมรัตน์กุลนิจ

จากผลงาน ‘Cultivating the Wild’ ศิลปินได้พิจารณาไตร่ตรองแล้วก็พบว่า ผลงานต่อไปในอนาคตนอกเหนือที่จะต้องค้นคว้าแนวคิดใหม่แล้ว จะต้องทดลองงานประเภทนามธรรมและการควบคุมอุณหภูมิเพิ่มเติมในการเผา เช่นนี้อีก ซึ่งถือเป็นประติมากรรมแนวทดลอง แต่เป็นการทดลองในกระบวนการเผา เพราะให้ความรู้สึกลำบากท้อแท้ ท้าทายมากกว่างานตามแบบประเพณีนิยม

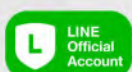
BOONSIN CERAMIC

"ความต้องการของลูกค้า คือความใส่ใจของเรา"

รับผลิตชิ้นส่วนเซรามิก
กระเบื้องฉนวนไฟฟ้าแรงต่ำ
เครื่องใช้บนโต๊ะอาหารและของชำร่วย

รับผลิตงานตามแบบ ติดแบรนด์ ติดโลโก้ลูกค้า

บริษัท บุญสินเซรามิก จำกัด BOONSIN CERAMIC CO.,LTD.

331 หมู่ 19 ซ.สุขสวัสดิ์ 62/3 ถ.สุขสวัสดิ์ ต.บางพึ่ง อ.พระประแดง จ.สมุทรปราการ 10130

02-4631364 www.boonsinceramic.com

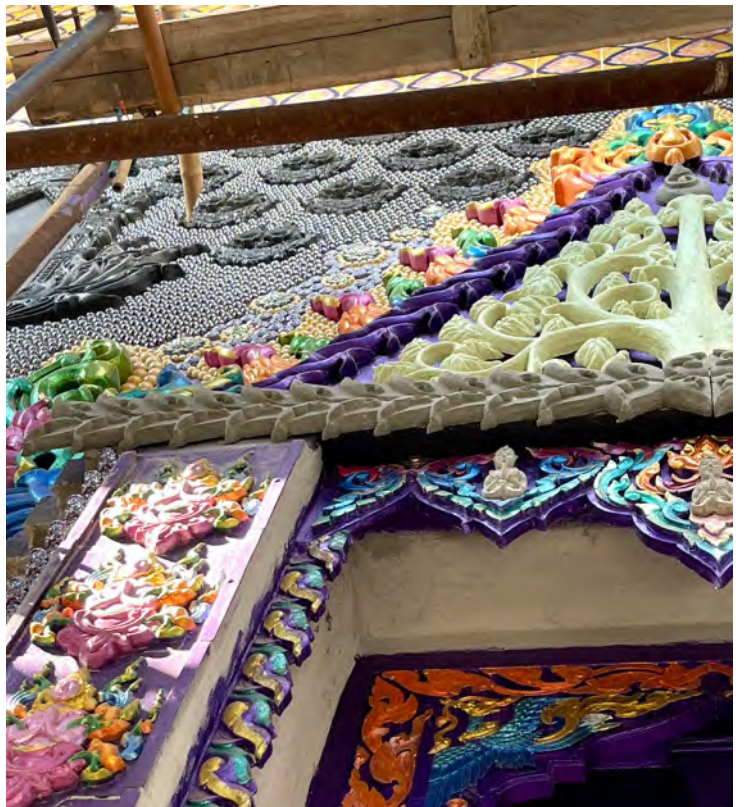
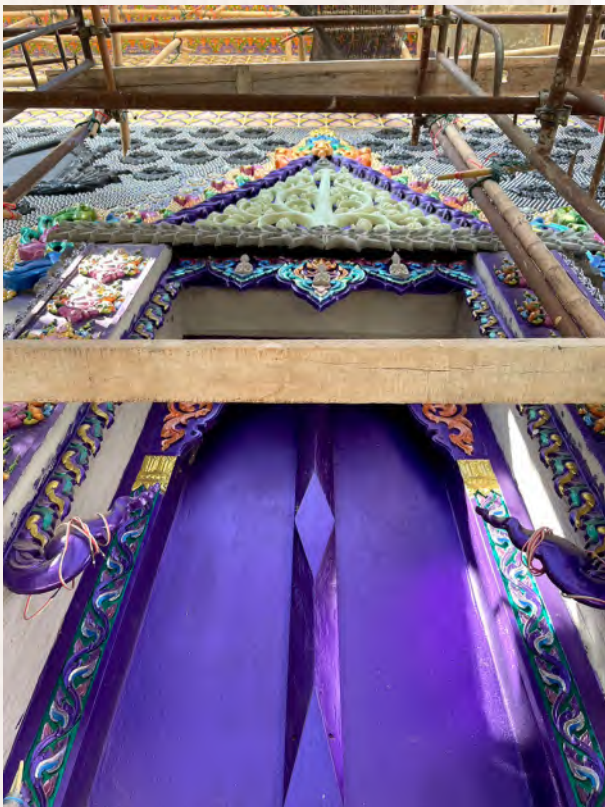
วัดกลางคลองวัฒนาราม

สุจิตรา เดชสุวรรณชัย

วันนี้ผู้เขียนมาชวนเที่ยววัดอีกแล้ว เมื่อไปเที่ยวอยุธยาแล้ว อย่าได้พลาดแวะวัดกลางคลองวัฒนาราม ต.เจ้าเสด็จ อ.เสนา จ.พระนครศรีอยุธยา มีโบสถ์ที่ดูยังสร้างไม่เสร็จดีนี้ เป็นผลงานของพระใบฎีกาเอกลักษณ์ อาภสสโร เจ้าอาวาส อายุ 42 ปี ที่มุ่งมั่นออกแบบและสร้างโบสถ์นี้เองมานานกว่า 10 ปี ท่านมีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาวัดให้เป็นທີ່เจริญตาเจริญใจของชาวบ้าน และเป็นศูนย์รวมจิตใจ หากทำวัดให้ดูดี นำพาลูกพาหลานมาเข้าวัด หรือเป็นที่ท่องเที่ยว จะสร้างรายได้ให้แก่ชาวบ้านอีกด้วย ดังจะเห็นได้จากการที่ชาวบ้านยังมาลงมือช่วยบูรณะเปื้อน โบกปูน ทาสี ต่าง ๆ อีกทั้งเจ้าอาวาสท่านชอบออกแบบและลงมือทำด้วยตนเอง

ด้านในโบสถ์น่าจะถือว่าเสร็จสมบูรณ์แล้ว แต่ด้านนอกยังต้องการการตกแต่งอีกมาก วัดนี้เน้นการประดับตกแต่งด้วยสีม่วงเป็นสีหลัก และตัดสีด้วยสีสดสะท้อนแสง เป็นที่สะดุดตา แต่สิ่งที่ดึงดูดความสนใจของผู้เขียนคือ เราสามารถร่วมบุญได้ในการสมทบทุนซื้อเมต์โมเสกเซรามิก เพื่อประดับผนังโบสถ์ เมต์โมเสกนี้เป็นรูปทรงกลมหลังเต่า เคลือบด้วย Luster (3rd fire) น่าจะเป็นสีมุกที่ทาทับลงบนเคลือบสีน้ำเงินหรือดำ ได้ทราบจากผู้ดูแลวัดว่าส่งผลิตจากโรงงานที่นครปฐม ซึ่งกระเบื้องทรงกลมมีรูตรงกลางแต่ไม่ได้เจาะทะลุถึงผิวบนนี้ ผู้เขียนสันนิษฐานว่าน่าจะทำให้ยึดเกาะได้ดีกว่ากระเบื้องโมเสกสี่เหลี่ยมทั่วไป เพราะปูนจะล้นเข้าไปในรูกระเบื้องด้วยเมื่อทำการปู ด้านข้างกรอบหน้าต่างเป็นชิ้นงานหล่อเซรามิก เคลือบ Luster สีม่วงเป็นรูปทวดา ซึ่งได้จากศรัทธาของประชาชนช่วยกันบริจาคสร้างคนละองค์สององค์แต่ค่อนข้างตกใจว่า โห... ลงทุนมากเลย เพราะ Luster นั้นมีราคาสูงมาก อีกทั้งยังต้องเผาครั้งที่ 3 ที่ 800°C ลงทุนเอามาปูผนังด้านนอกโบสถ์ทั้งหลัง สวยนะสวยแน่ เพราะจะมีแสงสะท้อนระยิบเมื่อต้องแสงแดด แต่ไม่รู้ว่าจะเมื่อไหร่ถึงจะได้เห็นตอนเสร็จ ขอเชิญชวนเพื่อน ๆ ชาวเซรามิกแวะไปทำบุญบริจาคค่ากระเบื้องกันด้วยนะค่ะ อยากเห็นเร็ว ๆ

ครอบครัวของเรา ทำดินเผา

เล่าโดย อาจุ

บทความนี้ได้รับการอนุญาตจากคุณสุรีย์ วัฒนภาส
ให้มาตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารเซรามิกส์ไทย ได้

อุทิศแด่คุณพ่อคุณแม่ผู้มีพระคุณที่เคารพรักยิ่ง

ความนำ

คนที่ทำงานคลุกคลีอยู่กับเซรามิกหรือจะเรียกอย่างง่าย ๆ ว่าเครื่องปั้นดินเผาตลอดชีวิตอย่างฉันนั้นเมื่อจะลงซีตๆ เขียนๆ จึงไม่พ้นเรื่องใกล้ตัว และจะมีอะไรที่สนุกกว่าชีวิตในวัยเด็กเล่า ดังนั้นฉันจึงเริ่มย้อนอดีต

เมื่อเริ่มต้น ฉันเขียนถึงความทรงจำของฉันตอนเป็นเด็ก โดยเล่าเรื่องผ่านเครื่องปั้นดินเผาที่ฉันเล่นฉันเห็น และฉันคุ้นเคยในโรงงานของพ่อ เขียนๆ ไปก็คิดว่าน่าจะเอาเรื่องที่แม่เล่าให้ฟังถึงความลำบากยากจนของพ่อกับแม่ เมื่ออยู่เมืองจีนและการต่อสู้ฟันฝ่าอุปสรรคจนสามารถมาประกอบอาชีพสร้างเนื้อสร้างตัวเป็นปึกแผ่นในเมืองไทยมาได้ด้วย เพื่อเป็นบันทึกไว้ให้ลูกหลานได้เรียนรู้ว่า “ครอบครัวของเราทำดินเผา” มาตั้งแต่บรรพบุรุษ ควรที่เราจะภูมิใจและระลึกถึงพระคุณของท่าน

สำหรับผู้อ่านทั่วไปคงจะได้ประโยชน์บ้างไม่มากก็น้อยจากประสบการณ์ของเรา แม้วิธีการทำดินเผาบางอย่างที่เล่าถึงในหนังสือนี้ ปัจจุบันไม่มีผู้ปฏิบัติแล้วก็ตาม

ขอบคุณอาจารย์ศุภสิน สารพันธ์ ที่เขียนภาพลายเส้นบางภาพประกอบจากความทรงจำของฉัน และคุณทวีศักดิ์ แก้วบุรี ผู้จัดรูปเล่ม

อาจุ
พิมพ์วัลค์ วัฒนภาส

ชาฮะเฮ็ง

ครอบครัวของเราเป็นคนจีน บรรพบุรุษอาศัยอยู่ที่ตำบลปังโคย จังหวัดเตี้ยอัน มณฑลกว่างโจว ประเทศจีน ประกอบอาชีพทางทำเครื่องปั้นดินเผา ญาติผู้ใหญ่ที่สุดที่ฉันเคยพบก็คือ อาม่า ซึ่งเป็นแม่ของพ่อ

เตี้ยของอาม่าเป็นช่างทำดินเผาคนหนึ่ง ฐานะยากจนมาก มีร้านดินเผาเล็กๆ ชื่อว่า ชาฮะเฮ็ง ของที่ทำเป็นหลักคือ ห้ากล้องยาฝิ่น ที่ทำจากดินแดง ทำเองขายเอง วันไหนเอาของไปขายได้เงิน เตี้ยก็มักจะแฉะสบูฝิ่นจนตึกตื่น และ ลืมทางบ้านไปเลย ลูกเล็กๆ ที่บ้านเฝ้าคอยการกลับบ้านของเตี้ยอย่างใจจดจ่อ หวังจะเห็นเตี้ยซื้อของกินกลับมาบ้าง คอยแล้วคอยเล่า เฝ้าแต่จ้องไปทางบานหน้าต่างที่มองเห็นถนนสายเล็กๆ ที่เตี้ยเดินไปขายของนั้น จนบ่อยครั้งผลอยหลับไปด้วยความหิวโหย

อาม่าแต่งงานเมื่ออายุเพียง 16 ปี กับชายที่มีอายุมาก ช่วยกันทำโรงงานชาฮะเฮ็ง อาม่าดูแลการผลิต ส่วนสามีเป็นคนขาย ต่อมาเมื่อสามีคนนี้เสียชีวิตลง อาม่าแต่งงานกับไซหู้ หรือ หัวหน้าช่างในโรงงานของตัวเองชื่อ ไ่ว้เจ็กลิ้ม ไซหู้คนนี้เป็นอาก๋งของเรานั่นเอง มีลูกสามคน คือ คุณลุงสองคน และ พ่อของเรา

ในช่วงนั้นชาฮะเอ็งทำเฉพาะของอบสี คือ ชื้อของขาวที่เผาแล้ว จำพวกถ้วยชามมาระบายลวดลายแล้วอบในเตา ส่วนมากเป็นชามตราไก่

ชาฮะเอ็ง สถานที่นี้ จึงเป็นต้นกำเนิดอาชีพการทำเครื่องปั้นดินเผาของครอบครัวเราที่พอจะสืบสาวขึ้นไปถึงได้

บ้านแม่

แม่มาจากครอบครัวที่ยากจนในเมืองจีน อากังซือ ลีเฉียนคัง อามาซือ โซวไซเตียง มีลูกทั้งหมด ๗ คน เป็นชาย ๒ คน หญิง ๕ คน ในจำนวนนี้มี ๒ คน คือ ตัวอี (ตั้งเซียง-พี่สาวคนโต) และ ตัวกู (ตั้งหยิน-พี่ชายคนโต) เป็นลูกที่ซื้อมา (คนจีนใช้คำว่า “ซื้อ” เนื่องจากยุคสมัยที่ข้าวยากหามาแพง ไม่มีจะกินจริงๆ เขาขายลูกเพื่อให้ลูกได้มีกิน ไม่เช่นนั้นจะอดตายกันหมด)

ลูกอีกห้าคนมีชื่อไพเราะที่ล้วนเกี่ยวกับฤดูใบไม้ผลิ ผู้ชายชื่อซุงเซียง (ทิวทัศน์แห่งฤดู) ผู้หญิงสี่คนชื่อซุงลั้ง (กล้วยไม้แห่งฤดู) ซุงเฮียะ (ใบไม้แห่งฤดู) ซี้เฮียะ (ใบไม้ที่สวยงามแปลก) และ ซุงหก (วาสนาแห่งฤดู) แม่คือ ซุงหก (หลังแต่งงานแล้วใช้ชื่อ ลีม่อเจ็ง) และยังมีชื่อเล่นว่า ฮ่ออี้ (คางคกน้อย) เนื่องจากแม่ชอบกินลำไยต้นที่บ้านอากังมาก ทุกครั้งที่ลำไยออกลูก แม่จะป็นเก็บกินเหมือนจะแย่งกับคางคกที่มากินตอนกลางคืน แม่เล่าว่า เวลาไม่มีกับข้าว ก็จะเก็บลำไยสองลูกมากินกับข้าว

บ้านที่แม่เกิด เป็นบ้านที่อากังได้มาด้วยการไปขอเป็นลูกบุญธรรมให้กับครอบครัวที่มีอันจะกินครอบครัวหนึ่ง ลูกหลานเขาอยู่ไกล ไม่สามารถมาทำภารกิจเช่นไหว้บรรพบุรุษที่ตายไปแล้วได้ด้วยตนเอง ซึ่งในปีหนึ่งๆ มีหลายวาระโอกาส

ไม่ว่าจะเป็นตรุษ สารท เเซ็งเม้ง ครบรอบวันตาย ฯลฯ อาจต้องไปทำสัญญากับเขาว่าจะทำภารกิจนี้แทนจึงได้รับบ้าน และโฉนดที่ดินนั้นมา แม่เล่าว่าต่อมาเกิดแผ่นดินไหวและบ้านหลังนั้นพังไป อาจต้องไปขอยืมเงินเพื่อนบ้านที่นับถือกัน มาสร้างหลังใหม่ ต่อเมื่อลูกสาวออกเรือน ได้สินสอดมา จึงนำมาผ่อนคืนให้ เขาไม่ได้คิดดอกเบี้ย นับว่ายังมีผู้อุปถัมภ์ในยามลำบากอยู่บ้าง

เมื่อยากจน ทุกคนในบ้านจึงต้องช่วยกันทำงาน อาอู๋ (ลุง) ทำงานเป็นลูกจ้างในโรงงานที่ทำเครื่องปั้นดินเผาชั้นดี สีขาว (แปะเต่ง) ส่วนน้องๆ จะช่วยกันทำงานอยู่กับบ้าน งานที่ถนัดก็คือ การทำกาต้มน้ำชาดินเผา อาจจะไปสั่งดิน สำหรับปั้นกา ให้คนเขาขุดดินแะเป็นก้อนสี่เหลี่ยมๆ หาบมาส่งถึงบ้าน ช่วยกันตำดินแห้งให้ละเอียด นำไปแช่น้ำ แล้วจึงนำเอาดินที่ตกตะกอนมานวดให้เป็นเนื้อเดียวกัน เวลาปั้นก็ปั้นกับแป้นหมุนซึ่งเป็นแป้นที่ทำงานง่าย โดยขุดพื้นดินให้เป็นหลุมลึกลงไปราวครึ่งฟุต เส้นผ่านศูนย์กลางราว ฟุตกว่าๆ เอาตอไม้ที่แข็งแรงอันหนึ่งตอกลงไว้ตรงกลางหลุมเพื่อเป็นฐาน ด้านบนของตอไม้มีแป้นหมุนที่ทำจากดินเผาเนื้อแกร่งครอบไว้ ระหว่างแป้นกับตอไม้ แม่บอกว่าเขาทาน้ำมันไว้เพื่อหล่อลื่น เวลาปั้นก็เอาดินที่นวดแล้วโปะลงบนแป้นหมุนที่ว่า จากคำบอกเล่าของแม่ฉันยังไม่ค่อยชัดเจนนักถึง การทำงานได้ของแป้นปั้นแบบนี้สักเท่าไร

การปั้นกาต้มน้ำชา เริ่มจากอาอี๋ (ป้า) ปั้นตัวกาและพวยกาด้วยแป้นปั้น ขูดแต่งเสร็จ อีกคนก็จะตัดพวยกาให้ได้ โค้งพอดีกับตัวกา นำมาติดเข้ากับตัวกาให้เรียบร้อย รวมทั้งติดมือจับด้วย ส่วนฝาภา ใช้วิธีกดดินอัดลงในพิมพ์ที่ทำด้วย ดินเผาเช่นกัน เพราะในสมัยนั้นยังไม่ได้ใช้ปูนปลาสเตอร์

ทุกคนมีหน้าที่ ต่างคนต่างทำงานในส่วนของตนอย่างเต็มที่ บางครั้งงานเร่งต้องทำตอนกลางคืนด้วย ในเวลาเช่นนี้ อาม่าจะชักชวนลูกๆ ว่า “มาๆ เด็กๆ มาทำงานกันเร็ว...แม่จะเล่านิทานให้ฟังนะ” แล้วอาม่าก็จะเริ่มเล่านิทานอิง ประวัติศาสตร์ หรือ นิทานประโลมโลก โดยท่องเป็นคำกลอนให้ฟัง ทำให้งานหนักในคืนนั้นผ่านไปด้วยความเพลิดเพลิน ส่วนแม่ซึ่งตอนนั้นยังเล็กอยู่ ไม่ได้ช่วยทำงานอะไรนัก ก็จะนอนฟังนิทานไปจนหลับอยู่ใกล้ๆ อาม่าตรงนั้นเป็นประจำ ฉันประทับใจกับภาพนี้มาก มันคือความอบอุ่นที่เงินซื้อหาไม่ได้ แต่เป็นบางอย่างที่ความยากจนยังมีสิทธิเป็นเจ้าของ

นิทานที่อาม่าเล่า อาม่าจำมาอีกต่อหนึ่ง ท่องจำมาบ้าง อ่านหนังสือบ้าง บางเรื่องยาวถึง 10 เล่ม อาม่าไม่ได้เรียน หนังสือแต่ใช้วิธีจำอักษรเป็นตัวๆ แม่เองก็ไม่ได้เข้าโรงเรียนแต่เรียนจากพ่อ ตั้งแต่จำความได้ ฉันเห็นแม่นั่งคัดลายมือ ภาษาจีนอยู่ทุกวัน แม่จึงพออ่านออกและเขียนได้บ้าง แม่สามารถเล่าเรื่องราวจากพงศาวดาร เช่น สามก๊ก ได้ไม่เบาทีเดียว จะยกเอาสุภาภิต หรือ กลอนที่ไพเราะและมีความหมายลึกซึ้งให้พวกเราฟังเป็นคติเตือนใจได้ไม่น้อย คิดว่าส่วนหนึ่ง คงได้มาจากอาม่าที่บ้านในเมืองจีนนั่นเอง

อาม่าเป็นคนผอมสูง ใจดี แต่ก็ดุแะ สุขภาพของอาม่าไม่ค่อยแข็งแรง และ เจ็บป่วยบ่อย จึงเสียชีวิตเมื่ออายุ 48 ปี ในขณะนั้นแม่มีอายุเพียง 8 ปี

เมื่อแม่อายุ 12-13 ปี แม่ก็เริ่มช่วยงานปั้นที่บ้าน และ ยังได้หัดปักผ้ากับเพื่อนบ้านอีกด้วย ต่อมาเมื่ออายุ 15 ปี แม่ได้ไปหัดถักไหมพรมกับพี่สะใภ้ โดยไปกินนอนอยู่กับพี่สะใภ้ถึงสิบห้าวัน ถึงแม้จะหัดได้เพียงลายเดียวแต่เป็น พื้นฐานที่ดีมาก เพราะเมื่อกลับมาที่บ้าน ก็สามารถหัดถักลายอื่นๆ ได้อีกโดยยืมเสื้อของเพื่อนบ้านมาถอดลายดู

จากบ้านเกิด

เนื่องจากการควบคุมจัดการไม่ดีพอ กิจกรรมของชาฮะเฮ้งไปไม่รอด พ่อจึงต้องออกจากโรงเรียน ไปทำงาน เป็นลูกจ้างร้านขายของชำใกล้บ้านเมื่อตอนอายุ 18 ปี ร้านนี้อยู่หน้าศาลเจ้า พ่อทำงานที่ร้านนี้ได้ 6 ปี เจ้าแก่พอใจการทำงานของพ่อมาก พ่อทำบัญชี ทำกับข้าว ขายของหน้าร้าน และ ออกไปสั่งทำเครื่องปั้นดินเผาเพื่อมาขายที่ร้านและส่งไปขายที่กวางตุ้งอีกด้วย ต่อมาหลังจากแต่งงานแล้วเจ้าแก่จึงให้ไปคุมร้านเถายังที่แสเซียมณฑลกวางตุ้ง ร้านอยู่ไกลจากบ้านพอสมควร นาน 2-3 เดือนพ่อจะได้กลับบ้านครั้งหนึ่ง ทำงานอยู่ได้อีก 2-3 ปี สงครามจีน-ญี่ปุ่นครั้งที่สอง (พ.ศ. 2474 - 2488) ก็ปะทุรุนแรงขึ้น

ปี พ.ศ. 2482 พ่อถูกเกณฑ์ทหาร จึงหนีมาเมืองไทยซึ่งมีคุณลุงมาทำงานอยู่ก่อนแล้ว หวังว่าจะมีงานทำ จำต้องทิ้งลูกเมียไว้เบื้องหลังด้วยความอาลัยและห่วงใย

คุณลุงคนใหญ่ หรือ เรียกว่าอาแปะ มาเมืองไทยก่อนพี่น้อง เพราะมีเพื่อนชวนมาทำการค้าด้วยกัน เมื่อมาถึงเมืองไทย อาแปะกลับพบว่าเพื่อนคนนั้นได้เสียชีวิตไปแล้ว อาแปะจึงได้ไปขอความช่วยเหลือจากญาติทางอาม่า เขาให้ทำงานเล็กๆ น้อยๆ คือ ฝ้าเรือ ภายหลังจึงดิ้นรนหางานอื่นทำ โชคดีที่อาแปะได้รับความช่วยเหลือจากท่านขุนอนุสนธิ์ ร่วมลงทุนตั้งโรงงานเครื่องปั้นดินเผาชื่อ “เสียมล้อฉือซีเซียง” ทำไหกะปิ ไหเต้าหู้ โดยท่านขุนฯ ให้ปืมชื่อท่านเป็นแบรนด์ลงบนปากของไหทุกใบ ต่อมามีการทำกระเบื้อง ท่อน้ำ และชาม อาแปะเป็นพี่ที่มีเมตตา พ่อจึงได้อาศัยและทำงานกับอาแปะ ความเป็นอยู่ก็พอไปได้แต่จิตใจนั้นคิดถึงครอบครัวทางเมืองจีน ยังไม่รู้จะทำอย่างไร

ขณะนั้นทางเมืองจีนเหลือ อาม่า ป้าสะไภ้ (ภรรยาของคุณลุงคนที่สอง) กับลูกชาย แม่และลูกชายสองคน ความเป็นอยู่ลำบากมาก แม่กับป้าต้องทำงานหนักเพื่อหาข้าวมาเลี้ยงทั้งหกปาก อาหารประจำวันเป็นข้าวต้มเหลวๆ บางมื้อใส่มันเทศผสมด้วย กินกับผักดองทำเอง ลูกสมอเค็ม วันตรุษหรือสารทจึงจะมีเนื้อหมูกิน ตอนลูกชายคนที่สองของแม่วันเกิดสี่ขวบ เขาบอกอาม่าว่า วันนี้วันเกิดเขาๆ ควรจะได้กินข้าวสวยไม่ใช่หรือ อาม่าถึงกับอึ้งกับความฉลาดพูดของหลานคนนี้ ในเวลากลางคืนแม่กับป้ายังต้องปักผ้ากันจนตีกตื้น มีเพียงแสงจากตะเกียงเล็กๆ อันหนึ่งเท่านั้น

หากใครสัปหงกจะถูกเปลวไฟจากตะเกียงที่ตั้งอยู่ตรงหน้าไหม้ผมเอา อักษรภาษาอังกฤษทั้ง 24 ตัว แม่สามารถจำได้จากลายปักนั่นเอง เพียงแต่ไม่รู้ว่าจะแต่ละตัวอ่านว่าอย่างไร

ระหว่างที่พ่ออยู่เมืองไทยนั้น กองทัพญี่ปุ่นขยายแนวรบ รุกหนักขึ้น ทุกหย่อมหญ้าถูกเป็นไฟ คนจีนถูกย่ำยี โดยเฉพาะผู้หญิงถูกข่มเหง แม่เองก็เกือบถูกเอาตัวไป แม่เล่าว่า แม่ต้องเอาเขม่าป้ายใบหน้าให้ดูสกปรกทำผมให้ยุ่งเหยิงดูไม่ได้ จึงรอดตัว ขณะนั้นเกิดข้าวยากหมากแพง คนอดอยากและล้มตายด้วยโรคระบาดเป็นจำนวนมาก ทางเมืองไทยไม่สามารถติดต่อ หรือ ส่งเงินมาให้ได้ตามปกติ

เมื่อความหายนะรออยู่เบื้องหน้า แม่จึงตัดสินใจหันทีว่าจะไปเมืองไทย อยู่ต่อไปคงตายกันหมด ป้าเองก็เห็นด้วย ป้าเสียสละด้วยการที่จะเป็นคนอยู่ดูแลอาแม่ แต่ฝากลูกชายให้เดินทางไปกับแม่ แม่ต้องขออนุญาตอาแม่อยู่ยาวนาน ชี้แจงถึงความจำเป็นทั้งหมด และ ถึงกับต้องคุกเข่าลงอ้อนวอนเพื่อความอยู่รอดของลูกหลาน จึงได้รับอนุญาต

แม่มีต่างหูกอยู่คู่หนึ่ง แหวนทองสองวง ปิ่นปักผมอันหนึ่ง ป้ายืมตุ้มหูญาติมาอีกหนึ่งคู่ ระหว่างนั้นก็วางแผนและเตรียมตัวเท่าที่จำเป็น เวลากลางวันแม่ซ่อนของมีค่าเหล่านี้ไว้ในอ่างบัว ตกตอนกลางคืนแม่เอาของเข้าบ้านและไขไว้ในหม้อเก็บปัสสาวะ วันหนึ่งมีทหารญี่ปุ่นเข้ามาค้นบ้าน แม่ตกใจมากแต่ก็ทำเฉยไว้ โชคดีที่ทหารไม่พบของที่ซ่อนไว้ ทองทั้งหมดซื้อตัวเรือได้ 4 ใบ สำหรับแม่ลูกทั้งสามและลูกชายคนเดียวของป้า

วันเดินทาง (พ.ศ. 2483) แม่มีอายุ 24 ปี ลูกคนโต 5 ปี ลูกคนรอง 4 ปี แม่สะพายลูกคนหนึ่ง อุ้มอีกคนหนึ่ง เดินลงเรือพร้อมหลานชาย แม่เล่าว่า พอมองกลับไปทางกลุ่มคนที่มาส่ง แม่เห็นอาสีกง (พ่อของแม่) ยืนโดดเด่น ชัดเจน โบกมือให้ เพราะอางเป็นคนตัวสูงมาก ภาพนั้นค่อยๆ เล็กลงๆ เมื่อเรือเคลื่อนออกจากท่า น้ำตาแม่ไหลอาบแก้ม ขอให้พ่อเป็นสุขๆเถิด

สิ่งของที่แม่นำติดตัวมามีเพียงเสื้อผ้าไม่กี่ตัว ผ้าผืนยาวไว้แบกลูก และเงินที่เหลืออยู่เพียง 20 ลุย (หนึ่งลุยซื้อลูกอมน้ำตาลได้หนึ่งก้อนหรือกล้วยได้หนึ่งลูก)

ในเรือโดยสารก๊วยเอียง (พระอาทิตย์สวย) ชั้นล่างเป็นที่นอนรวม แต่ละคนหาที่ปูเสื่อ ที่ใครที่มัน เขาจัดอาหารให้กินเป็นข้าวต้มกับเต้าหู้และแกงจืดผักเป็นหลัก หมูเค็มที่แม่เอามาด้วยหมดลงในวันแรกๆ เรือแล่นผ่านเวียตนาม อ้อมเขมร เข้าสู่อ่าวไทยโดยใช้เวลาทั้งหมด 12 วันเต็มๆ จึงเข้าเทียบท่าที่บางรัก หัวใจแม่พองโตเมื่อนึกถึงคนที่มาคอยรับ พ่อจากมานานถึงหนึ่งปี ชีวิตจากนี้ต่อไปจะเป็นอย่างไรแม่ไม่กลัวแล้วเพราะจะมีพ่ออยู่เคียงข้าง

พอมารอรับอยู่จริงๆ ชื่นใจกันได้ไม่นานพ่อก็บอกข่าวร้ายกับแม่ว่า พ่อไม่มีเงินจะเสียค่าเช่าเมือง ให้แม่รออยู่ที่ด่านก่อน จากนั้นพ่อไปรบกวนขอความช่วยเหลือจากท่านขุนอนุสนธิ์ ขอให้ท่านช่วยมาเป็นผู้รับรองจึงสามารถรับแม่ ลูก และหลานออกมาได้ ภายในเดือนนั้นพ่อก็ยังไม่เงินพอจะไปจ่ายค่าเช่าเมือง ท่านก็ยังกรุณาไปรับรองให้อีกหนึ่งเดือน โชคดีที่อาแปะได้รับงานกระเบื้องรายหนึ่งจึงมีเงินไปจ่ายค่าเช่าเมืองได้ในที่สุด พ่อช่วยอาแปะทำงานอยู่หลายปี ต่อมาพ่อได้แยกตัวออกมาตั้งโรงงานของตนเองร่วมกับหลานชายที่จังหวัดชลบุรี ชื่อว่า “โรงงานฮกเฮ็งทองเจริญ”

ป่าสะไ้

แม่บอกว่า ในครอบครัวเราป่าสะไ้เป็นผู้ที่มีพระคุณต่อพวกเรา มาก ป่าแต่งงานกับลุงคนที่สอง เมื่อตอนที่แม่แต่งงานเข้ามาในครอบครัวแซ่ไ้เวลานั้น ป่ามีอายุ 35 ปีแล้ว มีลูกสองคน หญิงคน ชายคน ความจริงมีลูกสาวคนเล็กอีกคนแต่ตายเมื่อยังเป็นเด็กอ่อน สาเหตุเพราะตอนนั้นป่าโดนหมากัดเป็นแผลที่แขนหว่าหะ ลูกเล็กกินนมจากอกแม่พลอยได้รับพิษจากจากบาดแผลไปด้วย

ชีวิตป่ามีแต่งงานกับงาน ป่าทำงานหนัก ไร่ใช้ครอบครัวในฐานะลูกสะไ้ได้อย่างเต็มที่ มันเป็นวัฒนธรรมจีนที่เราปฏิบัติกันมาแต่บรรพบุรุษ โดยบุคลิก ป่าไม่ใช่คนมือเบาที่จะทำงานละเอียดได้ดี แต่ป่าก็ต้องช่วยกันกับแม่ทำงานปักผ้าเพื่อหาเลี้ยงครอบครัว แม่เล่าว่าการปักผ้าของป่ากับแม่มีวิธีการต่างกัน แม่ปักไปหมุนเข็มไปทำให้เส้นด้ายอ่อนคลาย ปักถมพื้นที่ได้เต็มเร็ว ลายปักดูสวยงามเนียน ส่วนป่านั้นยังปักเส้นด้ายยิ่งเขม็งเกลียวกันแน่น ปักถมพื้นที่ได้ช้า มองเห็นด้ายเป็นเส้นๆ ดังนั้นหากปักดอกไม้ตะกร้าหนึ่งบนผืนผ้า แม่จะทำเสร็จเร็วกว่าป่านั้นเป็นวิธีการของแต่ละคน แต่ทว่าความมุ่งมั่นทุ่มเทนั้นไม่มีใครน้อยกว่าใครเลย

หลังจากส่งแม่มาเมืองไทยได้ไม่นาน ลูกสาวของป่าก็ออกเรือนไป ที่บ้านเหลือเพียงอาม่ากับป่า ตอนนั้นสงครามยังไม่สงบ ป่าต้องพยายามทุกทางที่จะทำมาหากิน แม้ต้องเสี่ยงอันตราย หาบของไปขายให้พวกญี่ปุ่น ป่าแบกภาระเลี้ยงดูอาม่าถึง 10 ปี จึงพากันลงเรือมาเมืองไทย สะไ้คนไหนทำอย่างป่าได้บ้าง

มาถึงเมืองไทยแล้วก็ใช้ว่าจะสบาย ป่าต้องเข้าใจจากความเจ้าชู้ของสามี ลุงมีภรรยาหลายคน ป่าทำงานหนักขึ้นไปอีกเพื่อจะไม่ต้องคิดเรื่องรอบตัว ป่าทำทุกอย่าง เช่น เก็บถ่านจากเตาอบ เก็บตะปูจากกองถ่านไปขาย ปั้นลูกหิน ตีรถเข้ากรุงเทพฯ เป็นเซลล์ขายลูกหิน ช่วงนั้นโรงงานเราทำขามตราไก่ ป่าก็ไปเก็บหินฟันม้าจากภูเขาใกล้บ้านมาทำเคลือบ ป่าพาพี่สาวฉันไปด้วย เก็บกันตั้งแต่เช้าจนบ่าย พี่สาวเล่าว่าทั้งร้อนทั้งกลัวเพราะบนภูเขานั้นเปลี่ยว งานเหล่านี้ทำให้ป่ามีรายได้พิเศษ ป่าไม่ใช่เงินฟุ่มเฟือยเพราะหามายาก แต่ถ้ามีใครเดือดร้อน ป่าก็ช่วยบ้างตามสมควร นับว่าป่าเป็นคนมีน้ำใจ

ป่ากับลูกชายไม่ค่อยลงรอยกันนัก เพราะแรงด้วยกันทั้งคู่ เป็นปากเสียงกันบ่อย แม่จึงต้องเป็นคนกลาง เวลาแม่พูดคนจะเชื่อฟัง ป่าโมโหมากที่ลูกชายฟังแม่มากกว่าป่า ถึงกับประชดว่าจะยกให้เป็นลูกของแม่ แม่เสียใจและร้องไห้ บอกป่าว่า อย่าคิดเช่นนั้น แม่พยายามพูดไม่ให้ป่าเสียใจ ความจริงแล้วลูกชายของป่านั้นเป็นกำลังสำคัญในการค้าของบ้านเรา ร่วมงานกับพ่ออย่างเข้มแข็ง ในขณะที่แม่เป็นคนมีเหตุมีผล ลูกชายป่าจึงมักคุ้ยปรึกษางานกับแม่บ่อยๆ แม่ก็เกรงใจเขาเหมือนกัน ตอนที่พี่ชายสองคนจะเข้ามาเรียนหนังสือในกรุงเทพฯ แม่ได้ขอความเห็นเชิงขออนุญาตจากลูกชายของป่า ซึ่งทำให้พี่สาวของฉันรู้สึกหงุดหงิดใจว่า ทำไมแม่ต้องไปขออนุญาตจากเขาด้วย ในภายหลังแม่จึงอธิบายให้ฟังว่า ลูกชายของป่านั้นเป็นหุ้นส่วนธุรกิจของพ่อ เราควรให้เกียรติและความสำคัญกับเขา เมื่อเขาเห็นด้วยและสนับสนุนแล้ว ในวันหลังเขาจะมาบ่นหรือว่าไม่ได้ ทุกอย่างก็เรียบร้อย

ลักษณะการทำงานสะท้อนอุปนิสัยของคนได้ แม่เป็นคนที่ยึดหยุ่น ผ่อนหนักผ่อนเบา เป็นผู้สร้างความปรองดองเสมอ ประกอบกับเป็นคนฉลาด คิดวางแผน ครอบครัวเราจึงผ่านพ้นวิกฤตการณ์มาได้หลายครั้ง

ครั้งมีหนี้สินนับล้าน แม่ช่วยพ่อคิด สิ่งแรกคือต้องลดจำนวนคนทำงานลงถึงแม้บางคนจะเป็นญาติก็จำเป็น แม่บอกว่าเรือกำลังจะจมต้องปลดสัมภาระลงบ้าง จากนั้นจึงเจรจากับเจ้าหนี้ขอยกเลิกดอกเบี้ยทั้งหมด ขอผ่อนชำระเงินต้นเป็นงวดๆ โดยจ่ายเป็นเช็คล่วงหน้า เจ้าหนี้ยอม หลังจากนั้นรายได้จากการค้าก็ถูกจัดการส่งให้เจ้าหนี้จนเป็นไทในที่สุด หลักการของแม่นั้น ดูไปแล้ว ไม่ต่างจากที่นักบริหารธุรกิจใช้กันตอนวิกฤติเศรษฐกิจของประเทศนั้นทีเดียว แม่ให้หลักคิดว่า ถ้าผ้าคลุมของสักร่างได้ไม่มีด ก็ต้องดัดผ้าให้ตึงขึ้น ก็จะสามารถคลุมได้มิด ในความหมายว่าผ้าดัดคือการตึงตัวเอง เช่น ทำงานให้หนักขึ้น ลดค่าใช้จ่าย ประหยัด ลดความสับสนวุ่นวายที่เคยมี เป็นต้น

ต่อมาเป้าหมายทางติดต่อกฎาติที่เมืองจีนจนสามารถพาแม่ของป้ามาอยู่เมืองไทยได้ ให้การดูแลแม่อย่างดี ป้าทำทุกอย่างให้กับคนในชีวิตของป้า แม้ว่าเขาเหล่านั้นจะเข้าใจหรือชื่นชมหรือไม่ก็ตาม คนไม่ค่อยจะเข้าใจป้ามากนัก บั้นปลายชีวิตของป้าช่างโดดเดี่ยว เงียบเหงาและว้าเหว่ เจ็บป่วยอยู่หลายเดือนและจากโลกนี้ไปในเช้าวันหนึ่ง

ชีวิตของป้าถึงแม้จะเหมือนผ้าที่ป้าปักเอาไว้ เส้นด้ายตึงมากไป ไม่นุ่มไม่เนียนนัก แต่ป้าก็พยายามปักจนเสร็จ ป้าได้ทำหน้าที่อย่างดีที่สุดแล้ว ลูกหลานสำนักในบุญคุณของป้าไม่มีวันคลาย

บ้านเมืองชล

ฉันเกิดที่จังหวัดชลบุรี ตำบลบางทราย อำเภอเมือง ในสมัยนั้น คนส่วนมากจะคลอดลูกที่บ้านโดยมีหมอดำแยมาทำคลอดให้ น้อยคนที่จะคลอดลูกที่โรงพยาบาล ฉันโชคดีที่พ่อไปรับพยาบาลผดุงครรภ์จากโรงพยาบาลมาทำคลอดให้ที่บ้าน

บ้านของเราอยู่ใกล้ทะเล เป็นบ้านไม้สองชั้น กว้างยาวคงอยู่ประมาณ 12 คูณ 12 เมตรเห็นจะได้ ช่างไม้ที่ปลูกบ้านเป็นคนกวางตั้งชื่ออาทิว จำได้ว่าตรงกลางบ้านเป็นโถงทั้งชั้นล่างและชั้นบน ชั้นล่างนั้นมีสองห้องนอน อยู่ด้านซ้ายและขวา ส่วนชั้นบนแบ่งเป็นด้านละสองห้อง รวมเป็นสี่ห้องนอน ฉันเกิดที่ห้องชั้นล่างนี้เอง พ่อตั้งชื่อให้ฉันว่า **เปี่ยมจุ** มีความหมายถึงไข่มุกและหยกเนื้อดี คำว่าหยกมาจากส่วนหนึ่งของชื่ออาทิวที่แปลว่าหยกสีแดง แม่บอกว่าพ่อตั้งชื่อให้ลูกทุกคนด้วยตัวเอง ตั้งได้เก่งมาก พ่อทำอะไรก็ตามแม่จะชื่นชมเสมอ

จากบ้านเราไปถึงทะเลระยะทางประมาณ 30 เมตร ตรงที่ใกล้กับทะเลที่สุดมีร้านค้าอยู่ร้านหนึ่ง ซึ่งติดกับบ้านที่อยู่ของเจ้าของที่ดินที่พ่อเช่าปลูกโรงงานของเรา ชายฝั่งแถบนั้นเป็นป่าชายเลนที่เต็มไปด้วยต้นแสม และโกงกาง ตรงบริเวณหน้าร้านค้านั้นมีสะพานไม้ยื่นลงไปในทะเลลึก 30 เมตร สำหรับให้เรือที่บรรทุกดินมาส่งให้โรงงานของเราเทียบทำได้ ในละแวกบ้านของเราหรืออาจเรียกว่าทั้งบางล้วนเป็นชาวประมง ภาพที่เห็นชินตา คือ ภาพเรือหาปลาออกจากฝั่งตอนเย็นค่ำ เล่นออกไปเป็นแถวๆ โดยมีฉากหลังเป็นท้องฟ้าสีสวย

เมื่อลมทะเลเย็นสดชื่นพัดเข้าฝั่งมาในตอนเช้า น้ำก็ลงไปเยอะแล้ว เหล่าเรือหาปลาทยอยแล่นไปใกล้ฝั่งเข้ามาทุกที จากนั้นพวกเขาก็ลำเลียงสัตว์น้ำที่จับมาได้ขึ้นบก บ้างได้มาก บ้างได้น้อย เอาขึ้นมาเทไว้ตรงที่ว่างๆ แถวหาดทราย ที่เป็นรายใหญ่หน้อยก็เห็นรวมกันไว้ในศาลาหลังหนึ่งอยู่ในบ้านของตาปาน จากนั้นก็ช่วยกันคัด

กุ้ง ปู ปลาต่างๆ มันสนุกเมื่อดูเขาคัดของกัน เสียงคุ้ยดังซังแซ่ รั้วบ้านตาปานอยู่ติดกับบ้านเรา นอกจากแกจะมีเรือปลาแล้ว แกยังมีอาชีพเลี้ยงเป็ด ไช่เป็ดแถวนี้มีไช่แดงสีส้มสวยเพราะเป็ดได้กินอาหารทะเลพวกปลาเล็กปลาน้อย หอยกระพงทั้งเปลือก ไช่เป็ดจึงอุดมด้วยคุณค่าทางอาหาร เมื่อใดที่แม่ต้องการของทะเล แม่ก็จะใช้ให้พี่ชายไปซื้อจากชาวประมงเหล่านี้ เราจึงมีอาหารทะเลสดๆ กินกันเป็นประจำ

บรรยากาศรอบๆ บ้านเราเป็นดังที่เล่า ส่วนบ้านของเรานั้นเป็นโรงงานทำเครื่องปั้นดินเผา นอกจากตัวบ้านที่เราอยู่แล้วมีโรงที่มุงด้วยจากอยู่สองหลัง เป็นโรงยาวๆ โรงหนึ่งเป็นโรงพิมพ์กระเบื้อง ส่วนอีกโรงนั้นเป็นโรงที่มีเตาเผายาวๆ ที่เรียกว่าเตามังกรสำหรับเผาของ เช่น ลูกหิน ท่อน้ำดินเผา บริเวณด้านหลังเป็นโรงเตาอบสำหรับ เผาอบสีกระเบื้อง

ในความทรงจำของฉัน ชีวิตความเป็นอยู่เมื่อเด็กนั้นช่างสุขสบาย นึกถึงครั้งใดมีแต่ภาพที่สวยงามและบรรยากาศอันอบอุ่น

ถ้วยใส่สบู่

ครอบครัวเรานับเป็นครอบครัวใหญ่ พี่น้องร่วมท้องเดียวกันมีทั้งหมดเก้าคน เท่าที่ฉันจำได้ แม่เป็นแม่บ้านที่มัธยัสถ์เรื่องใช้จ่าย ไม่ว่าจะเป็นเรื่องอาหารการกิน เสื้อผ้าของใช้ต่างๆ ถ้าทำเองได้เป็นต้องทำเอง โดยมีพ่อเป็นผู้สนับสนุนทางด้านเทคนิค และแรงงาน

ปีสมัยนั้นผงซักฟอกยังไม่เป็นที่รู้จักแพร่หลาย พ่อจึงทำสบู่ใช้โดยใช้น้ำมันมะพร้าวและโซดาไฟมาจากกรุงเทพฯ เมื่อผสมสองสิ่งนั้นด้วยกันในอ่างเคลือบใบใหญ่ ไม่นานนักจะกลายเป็นของเหลวข้นๆ พ่อไม่ลืมที่จะผสมผงครามลงไปด้วย จากนั้นเทน้ำสบู่ที่ข้นลงไปลงในไม้ฉำฉาซึ่งกรูไว้ด้วยกระดาษหนังสือพิมพ์ เมื่อทิ้งไว้ข้ามคืนสบู่ในถังไม้ก็แข็งตัว พ่อจะเอามือตัดไม้ตัดให้เป็นก้อนสี่เหลี่ยมลูกเต๋ารูปร่างประมาณ 3 นิ้ว สำหรับมือเล็กๆ ของฉันมันออกจะใหญ่เกินไปสักหน่อย สบู่ที่พ่อทำมีกลิ่นฉุนแรงไปหน่อย ซักผ้าได้ขาวดี แต่ไม่เหมาะสำหรับถูตัว

ครั้งนั้นยังมีสปู่อีกชนิดหนึ่งเป็นสปู่เหลว เข้าใจว่าจะเป็นสปู่ตัวสำหรับผู้มีอันจะกิน เรียกว่า สปู่คาร์บอริก เมื่อสปู่เป็นของเหลว ก็ต้องมีภาชนะไว้ใส่ ตอนนั้นบรรจุก้นที่มีชื่อว่าพลาสติกยังไม่เกิด สปู่ที่มีฤทธิ์เป็นต่าง ภาชนะดินเผาจึงเหมาะที่สุดสำหรับสปู่เหลว เพราะจะทนกรดทนด่างได้ เราจึงได้งานทำถ้วยใส่สปู่จำนวนมาก

แม่ต้องลงแป้นด้วยเพื่อให้งานเสร็จทันเวลา ช่วงส่วนหนึ่งปั้นถ้วย ส่วนหนึ่งพิมพ์ฝา อีกพวกหนึ่งชุดแต่งให้ เรียบร้อยและได้ขนาด ตอนนั้นแม่มีลูกอ่อนเป็นพี่คนที่ 4 ที่ยังต้องดูแลอยู่ใกล้ตัว แม่จึงผูกเปลผ้าเอาไว้ที่เสาด้านหลังที่นั่ง ปั่นไปไกวไป เป็นการไถ่ยุ่งไปในตัว และ ทำให้ลูกหลับดีด้วย เข้าทำนองมือก็ไกวดาบก็แกว่ง แม่สามารถปั้นถ้วยได้ถึงวันละ 200 ใบ

คงเป็นเพราะงานเร่งมากกระมัง แม่ถึงกับไม่มีเวลาหุงต้มอาหาร ก็ตรงแถวๆ แป้นปั้นนั่นเองที่แม่มีเตาอังโล่ เล็กๆ ไว้อันหนึ่ง แม่ใส่ข้าวสารรอกำมือในหม้อดินแล้วปล่อยให้เคี่ยวไปเรื่อยๆ จนเปื่อยพร้อมจะเป็นอาหารสำหรับ ลูกน้อยที่นอนอยู่ในเปลให้อิ่มท้อง แม่ไม่เคยท้อใจให้ฉันเห็นสักครั้งไม่ว่างานจะหนักเพียงใด สถานการณ์จะเลวร้ายแค่ไหน

ลืมบอกไปว่า หม้อดินใบนั้นฝีมือแม่ปั้นเอง

ดิน

ในการทำเครื่องปั้นดินเผา ดินเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุด ที่เมืองจีนมีแหล่งดินที่ดีมากอยู่ที่ภูเขาเกาเหลียง จึงทำให้เครื่องปั้นดินเผาของจีนมีชื่อเสียงว่าสวยงามเป็นเลิศ ชื่อภูเขาจึงเป็นที่มาของคำว่า เคโอลิน เกาลิน เคโอลินต์ ซึ่งหมายถึงดินขาวบริสุทธิ์ที่ใช้ทำของชั้นดี เช่น แก้วใส หรือพอร์ซเลน

เมืองไทยก็มีแหล่งดินดีอยู่มากโข แต่สมัยก่อนนั้นยังไม่มีมีการสำรวจมากนัก จึงรู้จักนำมาใช้เพียงไม่กี่แหล่ง เช่น ดินลำปาง ดินปราจีน ดินแปดริ้ว

โรงงานของพ่อใช้ดินขาวสตั๊ปปิด ดินดำช่องมะเฟือง ดินแปดริ้ว และ ดินปราจีน เป็นหลัก ดินบางอย่างส่งมาทางเรือ ดังนั้นสะพานไม้ยาวหน้าบ้านเราจึงเป็นสะพานให้เรือดินมาเทียบ คนงานจะหาบดินขึ้นมา มือหนึ่งถือตัวมาอันหนึ่ง เมื่อเดินมาถึงก็ต้องย่นขึ้นไปบนตาชั่งเพื่อชั่งดูว่าดินที่หาบมานักเท่าใด พร้อมกับเอาไม้ตัวที่ถือมาเสียบลงในกระบอกอันหนึ่ง ก็จะได้จำนวนหาบและน้ำหนักดิน มานึกดูตอนนี้ก็แปลกเหมือน กันว่า ทั้งคนขายและคนซื้อ

ดินช่างมีความละเอียดในการซื้อขายเสียจริงๆ ความจริงซึ่งสับสนหาบ แล้วมาคำนวณค่าเฉลี่ยคูณกับจำนวนหาบก็น่าจะได้

เมื่อเด็กฉันเห็นชีวิตคนเรื่อน่าพิสมัย บ้านลอยน้ำของเขาถูกจัดไว้อย่างเป็นระเบียบ ทุกตารางฟุตมีประโยชน์ใช้สอย จนทำให้ฉันอยากจะใช้ชีวิตบนเรือกับเขาบ้าง

เมื่อเรือลำหนึ่งออกจากสะพานไปแล้ว จุดที่เรื่อนั้นจอดจะกลายเป็นอยู่เรือ เวล่าน้ำลงก็ยังมีน้ำส่วนหนึ่งซึ่งอยู่ในอุโมงค์ ในวันหยุด พวกเราจะพากันไปเที่ยวเรือนี้ ไปพร้อมด้วยฝาชีและถังอีกใบหนึ่ง พวกผู้ชายย่ำโคลนลงไป ฉันนั่งดูอยู่บนสะพานอย่างสุขใจ ในอยู่เรือพวกพี่ๆ ใช้ฝาชีช้อนกุ้งฝอยซึ่งถูกช้อนอยู่ในนั้นอย่างซุกซม ช้อนไม่กี่ครั้งก็จะเอามาเทใส่ถังที่หนึ่ง ไม่ช้าก็ได้กุ้งฝอยมากพอ เมื่อกลับถึงบ้าน แม่จะเอาแป้งสาเลีตีกับไข่ใส่เกลือเล็กน้อยคนผสมกับกุ้งฝอยแล้วทอดเป็นแพๆ อร่อยอย่าบอกใครเชียะ

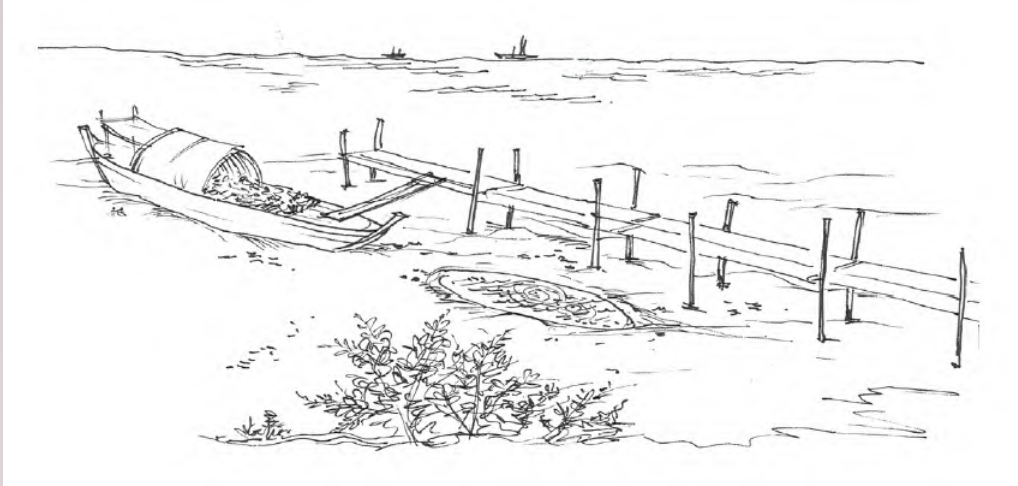
ความจำเกี่ยวกับดินอีกอย่างหนึ่งที่ฉันจำได้คือ คนกินดิน ก็ดินขาวสั้ตหีบนั้นแหละ ผู้หญิงแพ่ท้องบางคนจะเอาดินนี้ไปเคี้ยวกิน เข้าใจว่าคงถูกใจรสผาตอมเปรี้ยวของดิน ถึงอย่างไรดินก็คงไม่เป็นพิษเมื่อกินเป็นจำนวนน้อยๆ เพราะในยาบางชนิดก็จะมีดินเป็นส่วนผสมอยู่ด้วย เช่น ยาเคลือบกระเพาะอาหาร

ดินต่างๆ ถูกกองไว้กลางแจ้ง เมื่อถึงเวลาจะใช้คนงานจะหาบดินไปเทลงในหลุมหมักดินตามสัดส่วนที่กำหนดไว้ หมักไว้สองสามวันจึงเอาเสียมกลับดินในหลุมนั้น เพื่อให้มีการแตกตัวและมีการผสมเข้ากันดีขึ้น ต่อจากนั้นจึงเอาดินนั้นมารวมกองเป็นกองใหญ่ แล้วใช้ลวดตัดแล่นไปมาในเนื้อดิน ตามแนวนานกับพื้น เพื่อให้ดินแตกตัวมากขึ้นพร้อมกับแยกเอารากไม้ หรือรากหญ้าที่ติดอยู่ในดินออกมากับลวดตัด นำดินบางส่วนไปกองไว้บนลานกว้างเพื่อเหยียบให้เข้ากันอีกครั้งหนึ่ง ในขณะที่คนเหยียบดินเหยียบดินด้วยเท้าเปล่าไปรอบๆ เป็นวงกลมจะต้องจับเชือกที่ผูกโยงไว้กับข้อเพื่อประคองตัว เมื่อดินเข้ากันดีแล้วนำไปกองไว้ตรงที่ข้างนั้นจะหยิบใช้ได้สะดวก ก่อนลงมือปั้นก็ต้องนวดอีกครั้ง

ช่างปั้นเมื่อปั้นของแล้ว หลังผึ่งหมาดก็ต้องมีการตกแต่งโดยการขูดให้ของได้รูปร่าง ผิวเรียบ จึงเกิดซี้ดินจากการขูดแต่งเป็นเส้นยาวคล้ายเส้นกล้วยขึ้นเป็นกองย่อมๆ พี่ชายคนที่สี่จะชอบเล่นซี้ดินมากกว่าใครๆ แม่จึงตั้งฉายาให้ว่า “เจ้าซี้ดิน” แต่พี่คงไม่ค่อยชอบฉายาตัวเองนัก จึงหาทางให้คนอื่นมีฉายาด้วย โดยจัดแจงตั้งให้น้องชายโดยเลียนแบบว่า “เจ้าเยียวดิน” เรื่องจบลงที่น้องสาว คือ ตัวฉันพี่ตั้งฉายาให้ว่า “เจ้าตดดิน” เรามักเรียกกันด้วยฉายาในโอกาสที่ทะเลาะกัน เรื่องนั้นว่าเพื่อนไปในทางลบ ไกลจากคำตั้งต้นที่น่ารักว่า “ซี้ดิน”

อย่างไรก็ดี เมื่อตอนอายุสี่สิบกว่าพี่ชายที่มีฉายาว่า “เยียวดิน” ได้เปลี่ยนนามสกุลของตนเองใช้นามสกุลใหม่ว่า “มัตติกาภัย” (ด้วยเหตุผลส่วนตัว) เขาตั้งของเขาเอง ไม่ได้อาศัยพระหรือหมอดูคนใดเลย นามสกุลของเขามีความหมายว่า “สำเร็จด้วยดิน”

สำหรับเราแล้ว “ดิน” รวมความสุข ความทุกข์ ความผูกพัน ความทรงจำ และประสบการณ์ทุกๆ อย่างในชีวิตค่าของดินสูงมากในจิตใจของเรา ฉันจึงอดที่จะเขียนถึงเรื่องของ “ดิน” ไม่ได้เลย

โยกไปบดไป

การโยกและบดเป็นภูมิปัญญาชาวบ้านอย่างแท้จริง วิธีการก็คือ เขาจะปั้นดินให้มีรูปร่างเหมือนกระทะ เป็นแท่งตัน ดูไปก็คล้ายขนมครกยักษ์ ส่วนกว้างสุดราวฟุตครึ่ง ผิวบนราบเรียบ ส่วนท้องโค้งมน นำไปเผาจนแกร่งที่อุณหภูมิสูง เมื่อจะบด เขาจะกองของเช่น ขี้เถ้าแกลบ เปลือกหอยเคร่งเผาไฟแล้ว ลงบนลาน นำเอาขนมครกยักษ์นั้นวางลงบนกองของ วางเอาด้านท้องลง แล้วคนบดก็ขึ้นไปยืนบนขนมครกนี้โยกตัวไปทางซ้าย เหวี่ยงไปข้างหน้า หมุนไปทางขวาโยกไปด้านหลัง เลี้ยวตัวอยู่บนนั้นโดยพาขนมครกไปด้วย น้ำหนักคนโยกกับแรงเหวี่ยง ทำให้ขี้เถ้าถูกบดให้เล็กลงๆ และละเอียดมากขึ้นๆ จนสามารถนำไปใช้ทำน้ำเคลือบได้

ฉันชอบเล่นโยก และ บด มันให้ความรู้สึกที่ดีมาก เวลาที่เราเคลื่อนตัวไปได้อบๆ บนกองขี้เถ้าโดยที่เท้าเราไม่เปื้อน หากจะเลิกเล่นก็เพียง แต่โยกมาตรงขอบ แล้วก็ก้าวข้างลงไป เหมือนลงจากยานอะไรสักอย่าง การเล่นโยกไปบดไปนี้น่าจะเป็นเหตุที่ทำให้ฉันเป็นคนทรงตัวดีไม่ว่าจะเล่นสเก็ต สกี ฉันจะฝึกเป็นได้ง่าย สามารถเลี้ยงตัวให้ศูนย์ถ่วงไม่หลุดออกนอกกรอบ

ขี้เถ้าที่ถูกบดละเอียดแล้วนี้ ถูกนำไปแช่น้ำไว้ในโอ่งเพื่อให้ละลาย ส่วนที่ละเอียดมากจะแขวนลอยอยู่ในน้ำ ส่วนหยาบหรือกรวดทรายจะนอนก้น แล้วจึงตักเอาน้ำขี้เถ้าขึ้นๆ นี้ไปผสมกับน้ำเลน ได้เป็นน้ำเคลือบสำหรับเคลือบผลิตภัณฑ์ต่างๆ เช่น โอ่งและไหน้ำปลา แถบเมืองชลและระยองนี้ขึ้นชื่อว่ามีน้ำปลาดี มีโรงน้ำปลาหลายแห่ง เช่น น้ำปลาทิพรส น้ำปลาตราตราซัง ตอนนั้นการบรรจุน้ำปลาในขวดแก้วยังไม่แพร่หลายนัก หรือ อาจจะยังเป็นของแพ่ง จึงใช้ไหดินเผาซึ่งมีความคงทนต่อความเค็ม และไม่รั่วซึมมาบรรจุน้ำปลา ฉันชอบยืนดูคนงานเคลือบไหน้ำปลา เธอวางไหลงในกระทะบรรจุเคลือบขนาดใหญ่ แล้วใช้มือหมุนไหไปในน้ำเคลือบ ไหจะถูกเคลือบทั้งใบแล้วจึงเทน้ำเคลือบที่เหลืออยู่ในไหออกให้หมด จากนั้นจึงนำไปเข้าเตาเผา

การโยกและบดเลือนหายไปเมื่อมีเครื่องบดชนิดใหม่เข้ามาแทนที่ น่าเสียดายภูมิปัญญาชาวบ้าน นี่ถ้าหากยังมีใช้อยู่จะเป็นเครื่องออกกำลังสำหรับสาวยุคใหม่ได้อย่างชนิดที่ว่า อุปกรณ์ของฝรั่งที่ประกาศขายกันโครมๆ ในทีวีต้องซิดซ้ายไปเลย

ของเด็กเล่น

ใครทำเครื่องปั้นดินเผาย่อมคุ้นเคยกับแป้นปั้น จำได้ว่าที่บ้านมีแป้นปั้นขนาดใหญ่แบบอยู่บนพื้น ดินที่จะนำมาปั้นต้องผ่านการนวดให้เป็นเนื้อเดียวกันก่อน ตบให้เป็นก้อนกลมๆ ค่ะเนว่าพอสำหรับของที่จะปั้น แล้วจึงโปะดินลงตรงกลางแป้น ข้างปั้นจะมีบัดดี้คู่มือคนหนึ่งเอาไว้ถึบแป้นให้หมุน พอแป้นเริ่มหมุน มือที่แข็งแรงทั้งสองข้างของช่างจะทั้งบีบทั้งกดก้นดินด้วยความชำนาญเพื่อให้ก้นดินได้ศูนย์จึงจะสามารถทำขึ้นต่อไปได้ เมื่อได้ศูนย์แล้วช่างจะใช้นิ้วเจาะตรงกลางก้นดินให้เป็นหลุม แล้วประคองรีดดินให้กว้างออกหรือสูงขึ้น ตอนนี้น้ดินจะเป็นเหมือนทรงกระบอก ระหว่างปั้นช่างจะทำให้ทรงกระบอกอันนี้เปลี่ยนรูปร่างไปได้ตามจินตนาการ จะป่อง จะคอด จะหนาบางอย่างไรได้ทั้งสิ้น การปั้นดินจึงนับเป็นงานศิลปะแขนงหนึ่ง เมื่อไรที่แป้นหมุนช้าลง การปั้นจะไม่ได้ตั้งใจ บัดดี้จะต้องหาจังหวะที่จะถึบแป้น ให้หมุนต่อไปด้วยความเร็วที่พอเหมาะ โดยไม่ทำให้การปั้นต้องสะดุด นับเป็นความสามารถเฉพาะตัวที่ไม่ควรเลียนแบบถ้าคุณไม่แท้จริง เพราะเท้าของคุณอาจไปปะทะเอาข้างปั้นผิดใจกันเปล่าๆ

ฉันจำภาพแม่ลงแป้นปั้นไม่ได้ คาคว่าแม่คงปั้นได้เร็วเพราะแม่มักทำอะไรรวดเร็วเสมอ ภาพที่จำได้แม่นเป็นภาพของช่างปั้นที่ซื้อต่อ ช่างต่อเป็นหนุ่มผิวขาว ผมหยักศก ร่าเริงฉลาด ทำทางสง่า เวลาทำงานตั้งอกตั้งใจมาก ตาจ้องเขม็ง ช่างต่อไม่มีบัดดี้ แต่มีไม้กระบองคู่มืออันหนึ่ง เมื่อนั่งตัวตรงประจำที่แล้ว แกจิกกระบองลงในหลุมตื้นๆ ที่แกะเจาะไว้ที่แป้น อาศัยที่แกเป็นคนตัวสูงใหญ่แข็งแรงจึงสามารถแกว่งกระบองให้แป้นหมุนไปได้อย่างไม่ยากเย็นนัก เรื่องวิธีหมุนแป้นแบบนี้ฉันเคยเล่าให้แม่ฟังแต่แม่ไม่เชื่อ ฉันยืนยันกับแม่ว่าช่างต่อทำแบบนั้นจริงๆ

พวกเราเด็กๆ ชอบไปบ้านเย็นนแถวแป้นนั้น ขอให้ช่างปั้น หรือ พี่ชายคนโตซึ่งมีฝีมือปั้นพอใช้ ทำของพิเศษอย่างหนึ่งให้นั้นก็คือ กระปุกออมสิน ใครอยากได้ขนาดไหน รูปร่างอย่างไร แกก็จะตามใจปั้นให้ได้หมด กระปุกออมสินมาตรฐานของพวกเรา มีหน้าตาคล้ายยอดสุหร่า ทรงป้อมๆ และมีจุดอยู่ด้านบน เมื่อถึงตาของฉัน ฉันจะจ้องมองทุกขั้นตอนของการปั้น

กระปุกของฉันอย่างตาไม่กระพริบ จนการปั่นจบลงด้วยการบรรจุดินตรงหัวจุก เวลานั้นใจฉันพอง ตาแวด้วยดีใจยิ่งนัก จากนั้นนำชิ้นงานไปผึ่งเพื่อรอให้ดินหมาดค่อนข้างแข็งหน่อยจึงชุบแต่ง แล้วใช้ใบมีดเจาะช่องสำหรับหยอดสตางค์ ตากต่อไปจนดินแห้งดีแล้ว จึงนำไปเผาในเตามังกร ภายหลังการเผากระปุกแต่ละใบจะไม่เหมือนกันเลย ขึ้นอยู่กับตำแหน่งที่วางเผาในเตา บางลูกโดนเปลวไฟมากก็จะมีส่วนที่สุกมันแวววาว สีตรงส่วนนี้จะคล้ำกว่าส่วนอื่น บางลูกอ่อนไฟหน่อยจะมีสีค่อนข้างสม่ำเสมอ แต่ไม่ค่อยเงาในสายตาของเด็กๆ ทำให้ได้ลุ้นกันเวลาที่เขาเปิดเตาและมักมีการอิจฉากันเล็กๆ ในที่สุดทุกคนก็ทำได้และหันกลับมามองกระปุกที่ตัวทอดไว้ ของฉันสวยที่สุดเพราะไม่มีใบไหนเหมือน กระปุกของเราไม่มีช่องให้สามารถเปิดเพื่อหยิบเหรียญได้ เมื่อจะใช้เงินต้องแคะออกทางช่องหยอดเหรียญ จึงทำให้แคะเอาสตางค์ออกยากหน่อย เสียหายที่ไม่มีเหลืออยู่สักใบ

สมัยนั้นข้าวของยังไม่แพง แต่แม่ก็ไม่มีเงินให้เราไปโรงเรียนมากนัก จะให้สลิ้งหรือสองสลิ้งเท่านั้น เด็กสมัยนี้อาจจะนึกภาพไม่ออก หนึ่งสลิ้งมีค่ายี่สิบห้าสตางค์ ดังนั้นเงินในกระปุกจึงเป็นเหรียญพวกห้าสตางค์สิบสตางค์ ยกเว้นช่วงตรุษจีน จะมีธนบัตรใบละบาทหรืออย่างเก่งก็ 5 บาท กว่าจะเก็บเงินกินกวยเตี๋ยวได้ซามหนึ่งก็ไม่ใช่ง่ายๆ เมื่อเราไม่สบายแม่จึงจะอนุญาตให้คนงานไป ซื้อกวยเตี๋ยวให้กิน จำได้ว่าซามละสองสลิ้ง

วิธีหาเงินมาหยอดกระปุกอีกวิธีหนึ่งคือ การมุดเข้าไปใต้ถุนบ้านซึ่งยกพื้นสูงราวฟุตครึ่ง พอเหมาะที่เด็กเล็กๆ อย่างเราจะคลานเข้าไปเพื่อเก็บเศษสตางค์ที่หล่นลงมาตามช่องกระดานพื้นบ้าน พวกเราคลานตามกันไป คนหนึ่งส่องไฟฉาย อีกคนต้องตาไวในการมองหาเหรียญ นับว่าคุ้มเพราะบางครั้งยังได้เจอของดีอย่างอื่น รวมทั้งสมบัติของตัวเองที่หายไบนานแล้วเข้าโดยบังเอิญอีกด้วย ได้เงินเท่าไรเราจะแบ่งกัน กิยุติธรรมดี

ของเล่นอีกอย่างหนึ่งเป็นตุ๊กตาซึ่งแม่ปั้นให้พี่สาวเล่น ฉันเกิดไม่ทันของเล่นสิ่งนี้ แม่ปั้นดินเป็นส่วนหัวและตัวตุ๊กตา ก่อนจะติดหัวกับตัวเข้าด้วยกันจะปั้นดินเส้นหนึ่งติดพาดลงบนบ่าให้ยาวห้อยลงมาสำหรับเป็นแขนแล้วจึงต่อหัวกับตัวให้ติดกันด้วยดินเหลวๆ จากนั้นคลึงดินให้เป็นเส้นเล็กมากๆ แล้วพันกันเป็นเปียเอาติดเข้ากับหัวตุ๊กตา เป็นของเล่นอย่างดีที่พี่สาวยังจำได้ แม่ยังปั้นเปิดไกให้อีกหลายตัว นอกจากนี้แล้วพวกเราก็ไม่มีของเล่นอะไรเป็นชิ้นเป็นอัน ได้แต่เล่นกันไปตามประสาเด็ก ผิดกับเด็กสมัยนี้ที่มีของเล่นมากมาย

ลูกหิน

ใครเคยเล่นลูกหินบ้าง? เด็กๆ สมัยนี้อาจไม่รู้จัก ลูกหินเป็นของเล่นที่เด็กผู้ชายชอบเล่นกัน ลูกหินทำจากดินเผา มีขนาดต่างๆ ขนาดเล็กมีเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 2 เซนติเมตร และ ขนาดใหญ่ประมาณ 3 เซนติเมตร วิธีเล่น คือ ขุดหลุมที่พื้นดินเข้าหลุมหนึ่งสำหรับเป็นศูนย์กลางในการเล่น ก่อนอื่นก็ต้องโยนลูกหินไปที่หลุมของใครใกล้หลุมมากที่สุดก็จะเป็นคนเริ่มต้น จากนั้นก็เริ่มตีลูกหินของตัวเองให้ไปถูกของผู้อื่นให้ไปอยู่ห่างจากหลุมเพื่อตัวเองจะได้ทยอยลงหลุม นับคะแนนจากจำนวนหลุมที่ทยอยได้ ฉันเป็นเด็กผู้หญิงจึงไม่ได้เล่นลูกหิน

ลูกหินเป็นสินค้าขายดีอีกชนิดหนึ่ง ในเวลากลางวันคนงานบางคนจะมีหน้าที่ปั้นลูกหิน แต่ตอนค่ำหลังอาหารแล้ว แม่กับป้าจะมานั่งปั้นลูกหินกัน ฉันจึงได้ร่วมวง ป้าจะควักดินก้อนประมาณลูกบิงปอง คลึงในฝ่ามือสองข้างอย่างรวดเร็ว ประมาณว่ากลมแล้ววางลงในกระบะไม้ วางเป็นแถวจนเต็มกระบะขนาดยาว 5 ฟุต กว้าง 1 ฟุต คลุมด้วยกระสอบผืนไว้ พอวันรุ่งขึ้นเมื่อดินหมาดแล้วจึงเอามาคลึงอีกครั้งหนึ่ง คราวนี้ต้องประณีตหน่อย เพื่อให้ได้ลูกหินที่กลมและผิวเรียบ ขึ้นตอนนี้ภายหลังเปลี่ยนไปใช้กระบะเหล็กขนาดพอต่มือ ตรงปลายกระบะทำเป็นแอ่งครึ่งวงกลมพอที่ลูกหินจะลงไปนอนได้ คลึงจนกลมได้ที่ แฉกต้องแต่น้ำมันเล็กน้อยเพื่อให้ผิวเรียบยิ่งขึ้นและไม่ติดแบบ

ลูกหินต้องแกร่งจึงจะนับเป็นลูกหินที่ดี ดังนั้นจึงต้องเผาในเตามังกรซึ่งมีอุณหภูมิค่อนข้างสูง โดยเรียงลูกหินดิบใส่ลงในภาชนะดินเผาทนไฟที่มีชื่อเรียกเป็นภาษาจีน และ ใช้ทับศัพท์ว่า “จ้อ” ตำแหน่งที่วางในเตาน่าจะเป็นหัวเตา ซึ่งเป็นบริเวณที่อุณหภูมิสูงกว่าส่วนอื่นๆ

ภายหลังการเผา ลูกหินถูกนำมาเทกองรวมกัน และ เมื่อคลายร้อนแล้ว ก็จะนับใส่ลงกระสอบ ฉันชอบงานนับลูกหิน ใส่กระสอบมาก สนุกดี และ รู้สึกภูมิใจที่มีส่วนช่วยที่บ้านทำงาน สองมือของฉันจะควานลูกหินนับทีละ 5 จนเต็มกระสอบแล้วเอาเข็มอันใหญ่ร้อยด้วยเชือกกระสอบ เย็บปิดให้เรียบร้อย พร้อมนำส่งแหล่งใหญ่คือในสำเพ็งซึ่งเป็นแหล่งขายของเล่น

วันไหนที่ฝนตก เด็กๆ ออกไปวิ่งเล่นได้ ก็จะชวนกันเล่นลูกหินที่ได้กลับบ้านพัก นับเป็นการดีเหมือนกัน

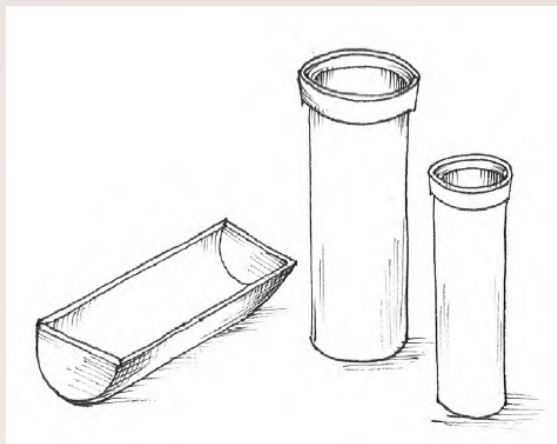
ท่อน้ำดินเผา

การทำท่อน้ำดินเผา จะต้องนำดินมาตีแผ่ให้เป็นแผ่นค่อนข้างใหญ่ ขึ้นกับขนาดของท่อที่จะทำ เมื่อดินเป็นแผ่นเรียบเสมอกันดีและได้ความหนาประมาณหนึ่งนิ้วแล้ว ก็จะมีทรวงกระบอกที่ทำจากแผ่นสังกะสีเป็นโครงด้านใน ม้วนเสร็จแล้วก็ต้องเชื่อมรอยต่อให้สนิทด้วยดิน ยกตั้งขึ้นแล้วเอาโครงออก วางผึ่งไว้บนพื้นที่เรียบเสร็จแล้วจึงนำส่วนหัวซึ่งปั้นด้วยแป้นหมุนและหมาดเช่นกันมาเชื่อมต่ออีกครั้งหนึ่ง จึงเป็นอันสมบูรณ์ จากนั้นจึงนำไปเคลือบและเข้าเผาในเตามังกร เพื่อให้แกร่ง เคลือบสุกมัน มีความทนทานต่อการใช้งาน

ของอีกอย่างที่มีลักษณะคล้ายกันคือรางข้าวหมู สีนํ้าพวกนี้มักเป็นงานตามสั่งจากลูกค้า ทำเสร็จแล้วก็กองไว้เป็นพุกๆ ไป

เมืองชลเป็นเมืองน้ำเค็ม ขึ้นชื่อว่าคนดูในความเห็นของฉันไม่ว่าที่ไหนก็มีทั้งคนดู คนดี มีใช้หรือ ตอนที่พ่อไปตั้งโรงงานใหม่ๆ มีนักเลงหัวไม้ชอบมารังแก พ่อจึงต้องอาศัยกำนันเป็นที่พึ่ง กำนันเอกเป็นคนนำเกรงขาม เมื่อลูกบ้านเดือดร้อนแกจะมาถึงบ้านถามไถ่ ช่วยเหลือ บางครั้งแม่จะทำอาหารเลี้ยงด้วย ท่านกำนันชมว่าแม่ทำกับข้าวอร่อย นับว่ามีความสนทนสนมกันพอใช้

ครั้งหนึ่งมีพวกผู้ชายที่เป็นคนเถร เข้ามาจับคนงานหญิงของเรา เทียวเดินเกะกะ พี่ชายใหญ่เห็นจึงเข้าไปบอกให้ออกไป เกิดเป็นปากเสียงกันถึงขั้นลงไม้ลงมือ ฉันจำได้ว่าแม่กับพี่สะใภ้ใหญ่ช่วยกันยกท่อน้ำจากกองแล้วห่มใส่คนเหล่านั้นจนพวกเขาต้องล่าทัพไป และเพื่อความแน่ใจว่าพวกเขาจะไม่กลับมาอีก พ่อก็ได้ไปแจ้งท่านกำนันเอกไว้ แม่บอกว่าพวกผู้ชายนั้นโดนกำนันจับไปมัดไว้ด้วย คงเช็ด จึงเลิกরাไปไม่กลับมาแก้แค้น

โกร่งบดยา

เมื่อเด็กฉันไม่ซี้โรค ดูจากภาพถ่ายเห็นเป็นเด็กตัวกลมๆ น่ารักๆ ถ้าเป็นสมัยนี้ อาจถูกส่งเข้าประกวดตั้งแต่เล็ก ในตำแหน่งเด็กสมบูรณ์ ซ้ำๆ นานๆ พวกเราจะได้รับยาถ่ายพยาธิซึ่งทำเป็นก้อนคล้ายเจตีย์เล็กๆ มีสีสวย บ้างเขียวอ่อน บ้างชมพู แต่ฉันเกลียดมากเพราะมันมีรสหวานแสบคอ แกรมกินแล้วรู้สึกพะอืดพะอม ไม่แน่ใจว่าพ่อไปซื้อมาหรือหมอท่านใดแนะนำ นับว่าพ่อมีความห่วงใยดูแลสุขภาพของพวกเราอย่างดี

ในบางครั้งพวกเราก็จะถูกพี่ชายคนโตดันไปบ้านหมอแพน ซึ่งเป็นผู้ที่ชาวบ้านแถวบางทรายได้พึ่งพายามป่วยไข้ โดยมากแล้วพวกเราจะถูกกวาดคอ แกมียากวาดสีดำ ขมมาก เข้าใจว่าผสมเหล้าโรงด้วยเพราะฉันจำกลิ่นได้ เด็กแต่ละคนเดินเข้าไปหาแกอย่างกลัวๆ หมอแพนใช้นิ้วชี้กวาดคอ นิ้วของแกใหญ่มากทีเดียว เวลากวาดเข้าไปในคอ เราก็จะตาเหลือก ทำท่าจะออกกันตามๆ พี่ชายเล่าว่าเมื่อครั้งแกไปจับปูทะเลนั้นแกโดนปูกัดจนนิ้วกลางเน่าและต้องเสียนิ้วไป ดังนั้นหมอแพนจึงมีแค่นี้

ในเวลาต่อมาคงมีคนทำยากวาดบรรจุของมาขาย แม่ก็จะเป็นคนกวาดคอลูกเอง โกร่งบดยาของแม่ไม่รู้ว่ายี่ห้อไหนมาจากที่ไหน แม่ปั่นของแม่เอง ทรงรีๆ ปลายข้างหนึ่งเรียวและมีร่องสำหรับเหย้าได้ โกร่งบดยานี้แม่จะไม่เคลือบ เป็นเพียงดินเผา และใช้ลูกหินเป็นตัวบด แม่ใช้โกร่งบดยานี้บดทั้งยากวาดตราใบโพธิ์และบางครั้งก็จะเป็นพวกยาเม็ดลดไข้เพื่อให้น้องเล็กๆ กิน พอบดกับน้ำเสร็จก็เทใส่ช้อนแล้วป้อนน้อง

ฉันคิดว่าแม่เป็นคนขยัน ไม่อยากเสียเวลาทำงานเดินไปหยิบของนั่นทีโน่นที แม่จึงมีตะกร้าหวายประจำตัวอยู่ใบหนึ่ง ในนั้นมีของสารพัด ไม่ว่าจะเป็น มีด หวี กีบติดผม ไม้จิ้มฟัน กุญแจ และ ในบรรดาของเหล่านั้น โกร่งบดยาพร้อมลูกหินและซองยาต่างๆ ก็รวมอยู่ด้วยไม่เคยขาดหายไป พร้อมให้หยิบใช้ได้ทันที

หม้อหนึ่งซาลาเปากับชามปลาช่อน

ร้านค้าขายทะเลตามที่เคยเล่าไว้ นั้น เจ้าของเป็นคนจีนที่อพยพจากกรุงเทพฯ ตามพ่อกับแม่ของเรามา นับเป็นญาติห่างๆ กันด้วย พวกเราเรียกเธอว่าอาซ้อ อาซ้อเป็นคนใจดี พุดเพราะ มารยาทเรียบร้อย เป็นคนน่ารัก สามีแก่ เสียชีวิตเมื่ออายุไม่มากนักด้วยเส้นโลหิตในสมองแตก แก่เศร้าเสียใจมากและได้ครองตนเป็นโสดมาจนแก่เฒ่า ตามธรรมเนียมของจีนโบราณ อาซ้อไม่มีลูก แต่ได้ขอเด็กมาเลี้ยงเป็นลูกบุญธรรมถึง 3 คน

ร้านของอาซ้อมีสินค้ามากมายยกเว้นอาหารสด วันหนึ่งๆ มีคนเข้าร้านแถมมาก เพราะแถวนี้ นอกจากชุมชนชาวประมงแล้ว ยังมีโรงปั้นถึงสองโรง ช่วงตอนเช้าเป็นสภากาแฟที่คึกคัก ไม่ว่าจะเป็นกาแฟร้อน โอเลี้ยง อาซ้อชงได้อร่อย เข้มข้น เป็นการชงแบบใส่กาแฟลงในถุงผ้า และ เทกรองกลับไปกลับมา พอได้ที่ก็เทน้ำกาแฟในถ้วยแก้ว เติมนมข้นสัก 2 ช้อน แถมนมสดอีกเล็กน้อย จะเอาอะไรมาแลกก็ไม่ยอม ยังจำกลิ่นอายติดใจอยู่ เด็กอย่างฉันได้กินอย่างมากมายจนขมขื่นชงเติมหางกาแฟ แค่นี้ก็อร่อยแล้ว

พวกไซหู ซึ่งหมายถึงบรรดาช่างจากโรงปั้น จะแวะมากินกาแฟกับปาห้องโก๋ รวม ทั้งซาลาเปาร้อนๆ พลางวิพากษ์วิจารณ์ข่าวคราวในหน้าหนังสือพิมพ์ ซึ่งดูเหมือนจะไม่มีพิมพ์ไทย มีแต่พิมพ์จีน อาซ้อแกก็จะชงกาแฟมือเป็นระวิง

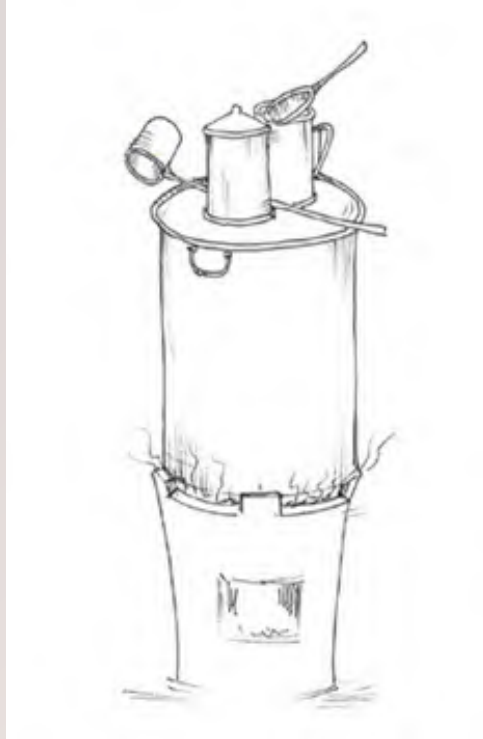
หม้อต้มกาแฟโบราณ มีช่องเจาะไว้สองช่องสำหรับใช้กระบวยจ้วงน้ำเดือดมาชงกาแฟ อาซ้อมักจะสวมหม้อหนึ่งซาลาเปาเข้าไว้บนช่องใดช่องหนึ่ง เพื่ออาศัยไอน้ำร้อนนี้ให้ซาลาเปาร้อนและนุ่มนวลกิน ในความทรงจำของฉัน หม้อหนึ่งนี้เป็นดินเผา สีออกขาวนวลๆ สูงราวแปดนิ้ว กว้างราวหกนิ้ว ที่ก้นเจาะรูให้ไอน้ำผ่านได้ และมีฝาปิดด้วย ซาลาเปาร่อยมากมีไส้หมูกับไส้ถั่วดำ ไครมาสายหน่อยจะผิดหวังเพราะหมด

ขนมต่างๆ ในร้านเป็นขนมเกลียว ขนมหูช้าง บ้าบิ่น ท็อฟฟี่ ข้าวเกรียบ นอกจากขนมแล้ว ยังมีจับฉลากอีกด้วย ของรางวัลล่อใจให้เด็กอย่างเราขอเงินแม่มาชิงโชค ตอนนั้นมีรางวัลที่หนึ่งเป็นชามดินเผาขนาดชามแกง ในสายตาของฉันมันช่างสวยเหลือเกิน ชามเป็นดินเผาอย่างดีสีขาว เนื้อละเอียด ค่อนข้างบาง น้ำใช้ จุดเด่นคือมีรูवादปลาสี่สั้วว่ายน้ำอยู่กลางดงสาหร่าย แลมีฟองน้ำปุดๆ อยู่ตรงก้นชาม ตอนนั้นฉันคิดว่าเป็นปลาช่อน ความจริงอาจเป็นพวกปลาการ์ป ยิ่งดูก็ยิ่งชอบ อยากเป็นเจ้าของ

ฉันคงหมดเงินไปหลายสตางค์ ที่ได้มากลับเป็นแค่ท็อฟฟี่ห่อด้วยกระดาษย่น หรือ ไม่ก็ปลาหมึกบดชุบน้ำตาล น่าสงสาร จนเมื่อโตขึ้นถึงได้รู้ว่าการเล่นจับฉลากนั้น คนขายเค้าจะอุ้มอืบ เกือบเบอร์ที่เป็นรางวัลใหญ่ไว้ก่อน ผลอๆ จะไม่ติดกลับเข้าไปด้วยซ้ำ จะโทษใครดีละ โทษที่เราอยากได้จนไปเป็นเหยื่อเอง หรือ โทษคนขายที่เอาเปรียบ ฉันบอกไม่ได้ว่าอาซ้อทำหรือเปล่า แต่ฉันยังคงให้ความเคารพรักแก่ เคยแวะไปหาอีกหลายครั้ง แก่ก็ยังเอ็นดูฉันไม่เปลี่ยนแปลง ต้อนรับพวกเราที่ไปเยี่ยมอย่างอบอุ่นเสมอ ถึงแม้ชีวิตของแกไม่สุขสบายนัก เมื่อแก อาซ้อมีอายุยืนเกือบ 90 ปี เมื่อแกเสียชีวิต ฉันได้ไปส่งแกที่สุสานด้วย

เมื่อฉันจับฉลาก خامปลาช่อนไม่ได้สักที มันจึงฝังใจฉัน ทุกวันนี้เมื่อไปซื้อข้าวของ เห็นขามที่มีลวดลาย ทำนองนี้ก็จะนึกถึงอาซ้อ

บางสิ่งบางอย่างจะคงคุณค่าในใจของเราเสมอ แม้จะไม่ได้เป็นของเราให้จับต้องได้

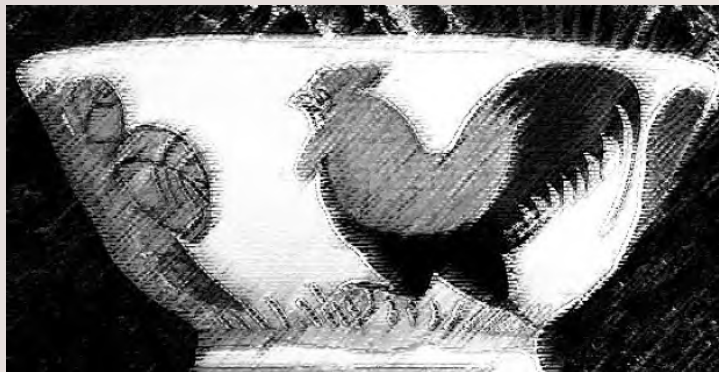
ขามตราไก่

มนุษย์เราไม่ว่าไปอยู่ที่ไหน วัฒนธรรมก็มักจะติดตัวไปด้วยเป็นธรรมดา เช่น คนจีนที่อพยพไปตั้งถิ่นฐานยังที่ต่างๆ ทั่วโลก ได้นำเอาวัฒนธรรมการใช้ตะเกียบคีบอาหารติดตัวไปด้วย เท่าที่ทราบยังไม่เห็นชนชาติใดใช้ตะเกียบ เป็นอุปกรณ์ในการกินอาหารนอกจากชาวจีน เกาหลี และ ญี่ปุ่นตะเกียบคู่กับขามอย่างไม่ต้องสงสัย จะพวยข้าวต้มหรือข้าวสวยไม่เกี่ยง

แต่เดิมขามตราไก่เป็นสินค้าจากเมืองจีน มีสีสดเพราะเขียนลายด้วยสีบนเคลือบ ตัวไก่และหงอนไก่เป็นสีส้มแดง หางสีดำ พื้นหลังเป็นต้นกล้วยสีเขียวอ่อนและสีเขียวแก่ ประดับด้วยดอกโบตั๋นสีชมพูม่วง ต้องเผาสองครั้งคือเผาขามเคลือบครั้งแรกก่อนแล้วจึงเผาลวดลายอีกครั้ง ต่อมาเมื่อเกิดสงคราม การส่งสินค้าจากเมืองจีนต้องหยุดชะงักลง ภายหลังจึงมีผู้พยายามทำขึ้นใช้ในเมืองไทยแต่เปลี่ยนเป็นเขียนด้วยสีใต้เคลือบเพื่อจะเผาเพียงครั้งเดียว ขามรุ่นนี้จึงไม่มีสีสดเหมือนของเดิม ตัวไก่มีสีเขียว หางสีน้ำเงิน ดอกไม้สีชมพูซีดๆ ใบกล้วยสีเขียว

โรงงานของลุงที่กรุงเทพทำขามตราไก่ได้คุณภาพดี ที่เมืองชลฯ โรงงานของพ่อใช้ดินจากแหล่งดินในพื้นที่ที่อยู่ใกล้โรงงานมากกว่าจะใช้ดินจากแหล่งดินอื่นที่อยู่ไกล ถึงแม้คุณภาพดินจะไม่ดีมากนัก เช่น ดินปราจีนฯ

การทำขามตราไก่เริ่มจากการนำดินที่ตำจนละเอียด หมักกับน้ำ กรอง แล้วทิ้งให้ดินตกตะกอน นวดจนดินที่ได้ นั้นเข้าเป็นเนื้อเดียวกันแล้ว ตัดดินเป็นแผ่น นำดินมากดลงในแบบพิมพ์จะได้ขามดินที่ไม่มีขา หลังจากนั้นจึงนำมาลงแป้นเพื่อต่อขาอีกทีหนึ่ง แต่ก่อนขามมีลักษณะเป็นเหลี่ยมๆ น้อย ไม่กลมเหมือนสมัยนี้เพราะไม่ได้ปั้นด้วยเครื่อง หลังจากแห้งแล้วจะตกแต่งเขียนลาย ช่างแต่ละคนมีฟู่กันอยู่ในมือสามอันเพื่อความรวดเร็วในการระบายสี ตัวที่ไม่ก็ครั้งก็เสร็จ พอมีฝีมือเขียนลายไก่ได้สวยเหมือนกัน จากนั้นจึงเคลือบขามด้วยน้ำยาเคลือบแล้วนำบรรจุลงในกล่องดินเผาไฟที่เรียกว่าจ้อ นำจ้อเข้าเรียงซ้อนเป็นตั้งในเตามังกร เผาไฟค่อนข้างสูงประมาณ 1,250 องศาเซลเซียส ช่างเตาสุมพื้นติดต่อกันเป็นเวลาสองสามวันทั้งวันทั้งคืน เวลากลางคืนมองเห็นเปลวไฟที่แลบออกมาตามตาไฟดูคล้ายมังกรพ่นไฟน่ากลัว เมื่อได้อุณหภูมิแล้วจะปิดช่องไฟทุกช่อง ทิ้งไว้ประมาณหนึ่งวันจึงจะเริ่มๆ เปิดเตาได้ คนงานยกจ้อ ออกจากเตาและจัดการนำขามออก ทำการคัดเลือกแล้วมัดเป็นตั้งด้วยเชือกเพื่อส่งขายต่อไป

กระเบื้องดินเผา

จะว่าไปแล้วสินค้าหลักของโรงงานพ็อกก็คือ กระเบื้องเคลือบดินเผา ทุกหนแห่งในประเทศไทย จากเหนือจรดใต้ ตะวันออกจรดตะวันตก จะมีกระเบื้องเคลือบของฮกเฮ็งอวดสีอันสวยงาม อยู่บนหลังคาโบสถ์ หรือศาลาการเปรียญ อยู่ทั่วไป ช่างน่าภูมิใจจริงๆ

กระเบื้องนี้มีลักษณะคล้ายเกล็ดปลา แผ่นยาวประมาณ 10 นิ้ว กว้างประมาณ 6 นิ้ว ปลายมน เคลือบเป็นมันด้วยเคลือบสีเหลือง เขียว แดงประมาณครึ่งแผ่น เวลามุงขึ้นหลังคาเขาจะมุงสลับสีกัน การทำกระเบื้องนี้ แม่เล่าว่าทำกันมาตั้งแต่สมัยครอบครัวพ่อยังอยู่ที่เมืองจีน

วิธีทำแผ่นกระเบื้องนั้นไม่ยาก คนงานจะเอาดินเหนียวโปะลงในแบบไม้ กดดินให้เต็มแบบ แล้วใช้ลวดตัดดินส่วนเกินออก ก็จะได้แผ่นกระเบื้องนอนอยู่ในแบบ จากนั้นเอาฝ่ามือที่แห้งวางลงบนแผ่นกระเบื้อง เมื่อยกมือขึ้น แผ่นกระเบื้องก็จะติดมือขึ้นมา แล้วจึงเอาไปวางไว้บนแผ่นกระดาน ทิ้งไว้จนค่อนข้างหมาดแล้วจึงนำมาขูดผิวให้เรียบด้วยไม้ไผ่เหลาบางๆ อีกที

แผ่นกระเบื้องทุกแผ่น ต้องมีตะขอสำหรับเกี่ยวยึดกับไม้ระแนงบนหลังคาเพื่อไม่ให้กระเบื้องไหลเลื่อนลงมา ทำตะขอโดยปั้นดินเป็นรูปสามเหลี่ยมติดที่ฐานด้านในของแผ่นกระเบื้องเรียกว่าการติดจุก การเก็บกระเบื้อง จะเอาด้านที่เรียบปะกบเข้าด้วยกันแล้ววางซ้อนสลับกันเป็นตั่งไว้ ทิ้งไว้ระยะหนึ่งแล้วพลิกกลับเอาแผ่นล่างขึ้นบน วางซ้อนสลับกันอย่างเดิมเพื่อป้องกันการโก่งงอของแผ่นกระเบื้อง

หลังจากแห้งสนิทดีแล้ว จึงนำเข้าเผาในเตากลมซึ่งมีอุณหภูมิประมาณ 800 องศาเซลเซียส เรียกว่าการเผาดิบ เนื้อกระเบื้องที่เผาดิบแล้วมีสองสีคือ สีขาว และ สีอิฐขึ้นอยู่กับชนิดของดินที่ใช้ กระเบื้องสีขาวเหมาะเคลือบสีเหลือง สีเขียว สีนํ้าเงิน จะให้สีสด ส่วนกระเบื้องสีอิฐเหมาะกับเคลือบสีแดงและสีน้ำตาล

การเล่นอย่างหนึ่งเมื่อเด็ก คือ การเล่นพิมพ์กระเบื้องเลียนแบบที่คนงานเขาทำกัน นับว่าเป็นการเล่นที่ดีมีประโยชน์ ทำให้ฉันทันเคยกับดินตั้งแต่นั้นมา

จากเตากลม กระเบื้องก็มีความแข็งแรงพอที่จะนำมาเคลือบผิวด้วยน้ำเคลือบ พร้อมสำหรับนำไปอบสีเคลือบต่อไป เตาอบสีเคลือบกระเบื้องนี้นับเป็นภูมิปัญญาของคนโบราณ เป็นเตาสองชั้น ชั้นในสำหรับบรรจุกระเบื้องที่จะอบสี ช่องว่างระหว่างชั้นนอกกับชั้นในเป็นทางที่ความร้อนจากฟืนที่เผาไหม้อยู่ใต้เตาจะผ่านขึ้นมา ทำให้ความร้อนกระจายไปทั่วเตา ผนังชั้นในนี้กันไม่ให้เปลวไฟกระทบโดยตรงกับกระเบื้อง อันจะทำให้เคลือบเสียหายได้ เมื่อบรรจุกระเบื้องเต็มเตาแล้ว ช่างเตาจะปิดด้านบนของเตาเพื่อรักษาความร้อนในเตาไม่ให้สูญเสียออกไปมาก โดยใช้แผ่นกระเบื้องที่ไม่มีเคลือบวางซ้อนไปมาอย่างหลวมๆ 7-8 ชั้น ที่ด้านล่างนั้นมีประตูเล็กๆ อยู่ 3 ประตู สำหรับใส่ฟืน ระยะเวลาการอบอยู่ประมาณ 8-9 ชั่วโมง คนงานต้องคอยใส่ฟืนรักษาความร้อนให้ได้ตามกำหนด เนื่องจากเคลือบที่ใช้เป็นเคลือบตะกั่วจึงหลอมตัวได้ที่อุณหภูมิไม่สูงมากนักประมาณ 900 องศาเซลเซียส คนงานที่ชำนาญจะสังเกตจากการมองเคลือบในเตาที่มีความมันเป็นเงาเลื่อม หรือ จะให้แนกก็จะเกี่ยวขึ้นตัวอย่างที่วางอยู่ในเตาออกมาดู เมื่อได้ที่แล้วก็จะจัดการถอยฟืน คือโกยเอาฟืนและถ่านในเตาออกมาแล้วปิดปากเตาด้วยอิฐทนไฟ เพื่อไม่ให้อากาศเย็นผ่านเข้าไปในเตาอันจะทำให้ของเสียหาย

คนงานเอนํ้ารดถ่านแดงๆ นั้น เมื่อเย็นตัวลงก็จะกลายเป็นถ่านดำๆ ซึ่งเอาไปใช้เป็นถ่านหุงข้าวได้ บ้านเราจึงไม่เคยซื้อถ่านมาใช้

พ่อไปขายกระเบื้อง

การขายกระเบื้องนั้นพ่อต้องออกไปขายเอง วิธีการของพ่อก็คือ พ่อเอากระเบื้องตัวอย่างห่อด้วยกระดาษหนังสือพิมพ์ บรรจุลงในกระเป๋าสื่อจันทบุรี หมายถึงสื่อที่ทำจากจันทบุรี หิ้วติดตัวไปทุกหนทุกแห่ง ขึ้นรถลงเรือ รวมทั้งรถไฟ และ เครื่องบินในภายหลัง คิดว่าพ่อเคยเดินทางไปเกือบทุกจังหวัดในประเทศไทย

ส่วนใหญ่แล้ว พ่อเดินทางเข้ากรุงเทพฯ หรือ ไปจังหวัดอื่นๆ ด้วยรถโดยสารประจำทาง ไปครั้งหนึ่งก็มักจะหลายวัน พอถึงวันกลับของพ่อ ซึ่งมักจะเป็นตอนค่ำๆ พวกเราจะชวนกันไปที่จุดนัดหมายริมถนนสุขุมวิท บริเวณที่เป็นทางแยกเข้าบ้านเรา ตรงที่นั่นมีหลักกิโลเมตรสีขาวอยู่ต้นหนึ่งทีๆ เราลาดเลาะลง นั่งๆ นอนๆ กันอยู่ตรงนั้นอย่างไม่รู้จักเบื่อเพื่อคอยพ่อ พ่อมีเสียงรถแว่วมา ก็จะชะเง้อกันที ถ้าไม่ใช่ก็ผิดหวัง ในที่สุดก็จะเป็นรถคันที่พ่อโดยสารมาจนได้ มีบางครั้งเหมือนกันที่เราต้องผิดหวัง เมื่อพ่อต้องเลื่อนกำหนดกลับ

พ่อเป็นคนซื้อของเก่ง ไม่ว่าจะเป็นผ้าผืนสำหรับแม่ หรือ ผ้าสำหรับตัดเสื้อให้ลูกๆ พ่อซื้อได้ของดี มีคุณภาพและสวยงาม สำหรับพวกเราเด็กๆ ไม่มีอะไรจะดีไปกว่า ท็อฟฟี่เต็นระเบิด มันเป็นของนอก ขนาดก้อนลูกเต๋าหนึ่งนิ้ว ห่อด้วยกระดาษสีทองมีลายเป็นเด็กสาวเต็นระเบิด บัลเลต์ ฉันทจำได้แม่นจนทุกวันนี้ ช่างเป็นของที่วิเศษเหลือเกิน หอม หวาน พ่อแจกให้คนละหนึ่งเม็ดเท่านั้น ไม่ได้ยินใครบ่น ทุกคนพอใจกับของฝากของพ่อ

เราได้รู้จักโลกภายนอกจากการบอกเล่าของพ่อ พอกลับถึงบ้านพ่อจะนั่งเล่าเรื่องราวที่พ่อเดินทาง ไปอย่างไร ไปพบใคร เขาพูดว่าอย่างไร พ่อพูดว่าอย่างไร เอาอะไรมาให้กิน ไปกินข้าวร้านไหน สั่งอะไร ราคาเท่าไร ฯลฯ โดยมีแม่และลูกๆ นั่งฟังกันอย่างสนใจ พ่อเหมือนนักเล่านิทาน บางเรื่องฟังเพลินดี เราได้ความรู้เกี่ยวกับสถานที่และบุคคลต่างๆ เช่น ท่านเจ้าคุณเจียมเป็นพี่ชายของนายตำรวจใหญ่ชื่อ พลตำรวจเอกพิชัย กุลละวณิช ท่านอยู่ที่วัดลาดขวาง แปรริ้ว ฯลฯ แต่บางเรื่องทำให้เราว่าการไปขายของของพ่อนั้น พ่อเหนื่อยมากทีเดียว บางครั้งต้องค้างคืนที่วัดเพราะหาเรือหรือรถกลับไม่ได้

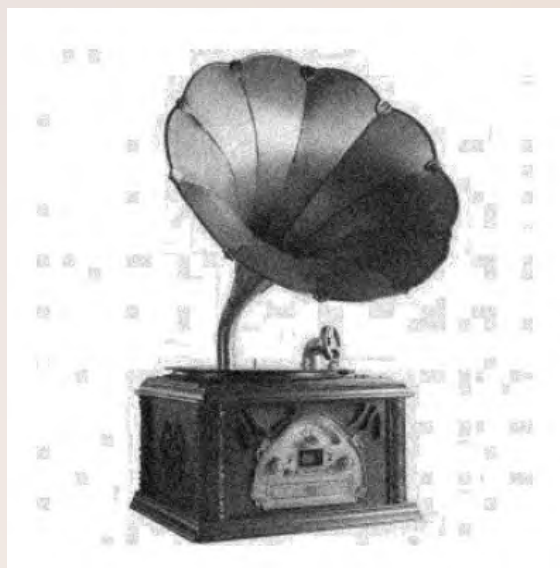
ครั้งหนึ่งพ่อมีเรื่องตื่นเต้นมาเล่าให้ฟัง พ่อไปวัดศีลขันธ์ อยู่ที่จังหวัดอ่างทอง พ่อไปเก็บเงินจำนวนมาก เอาการอยู่ สถานการณ์คงไม่น่าไว้วางใจ ทางวัดต้องให้คนของวัดออกมาด้วย หลวงพ่อให้มาส่งถึงที่ที่ปลอดภัยพอที่พ่อจะจับรถต่อไปได้ พ่อมีปืนพกติดตัวไปด้วยในบางครั้ง โชคดีที่ตลอดชีวิตของพ่อไม่เคยต้องนำมันออกมาใช้ คงเป็นบุญที่พ่อทำส่งผลคุ้มครองพ่อนั่นเอง

ค้าขายกับวัด กว่าจะเก็บเงินได้ก็เมื่อทางวัดมีงานประจำปี เช่น งานฝังลูกนิมิต ทอดผ้าป่า เวลาสนุกของเราอีกครั้งหนึ่ง คือ การได้ช่วยพ่อนับเงิน เงิน 100 บาทเป็นปึกใหญ่เพราะเป็นธนบัตรใบละหนึ่งบาท ทำให้เด็กอย่างเราต้องนับอยู่หลายรอบกว่าจะครบ ไม่ขาดก็จะเกิน การได้ช่วยงานเล็กๆ น้อยๆ นี้ทำให้เราภูมิใจ

พวกพี่ๆ ยังได้ช่วยพ่อเขียนจดหมายภาษาไทยด้วย เขียนไปถึงพระที่พ่อติดต่อขายกระเบื้องอยู่ เพื่อติดตามข่าวคราวต่างๆ พ่อไม่รู้หนังสือไทยเลย นอกจากที่มีใครสอนให้เซ็นชื่อ ดังนั้นเซ็นของพ่อจึงลงชื่อ “บ่วยซ่ง แซ่โจ้ว” ด้วยลายมือที่มีเอกลักษณ์ อักษรไทยที่พ่อเขียนมีลักษณะการลากหางคล้ายอักษรจีน ดูพ่อจะภูมิใจภูมิใจกับลายเซ็นของตัวเองมาก ความอ่อนน้อม ความมีสัมมาคารวะทำให้พ่อเป็นที่ชอบใจของพระสงฆ์ที่ได้ติดต่อ การค้ากระเบื้องจึงมีลูกค้าเพิ่มขึ้นๆ

การออกไปติดต่อกับลูกค้า และ โลภภายนอกของพ่อ นำความทันสมัยหลายๆ อย่างกลับมาด้วย พ่อซื้อวิทยุมาเครื่องหนึ่ง ทำให้พวกเราได้ฟังข่าวสาร รวมทั้งละครวิทยุอีกด้วย จำได้ว่าตอนเด็กๆ มีละครเรื่อง ล่องไพร เฒ่าทะเล แสดงโดยคณะใดก็จำไม่ได้เสียแล้ว แต่จำเสียงของผู้แสดงคนหนึ่งได้ว่าเป็น คุณสมชาย มาลาเจริญ ผู้อ่านข่าวของวิกบางขุนพรหม ถ้าจำผิดต้องขออภัยด้วย เด็กๆ นั่งล้อมวิทยุ เสียงผู้แสดงและเพลงประกอบ ช่วยสร้างความสนุกสนาน ตื่นเต้นได้อย่างยิ่ง นอกจากนี้วิทยุยังทำให้เรารู้จักเพลงสากลทั้งไทยและเทศ เช่น เพลงสุนทราภรณ์ เพลงเซเวนโนลิสต์ เดย์ส ฯลฯ ต่อมาพ่อยังซื้อเครื่องเล่นแผ่นเสียงมาด้วย ต้องไขลานให้เครื่องหมุนก่อนจึงจะจดเข็มลงบนแผ่น เสียงก็จะดังออกมาจากลำโพงปากบานเหมือนดอกผักบุ้งนั้น บอกแล้วไงว่าพ่อเราทันสมัย

ปีไหนก็จำไม่ได้แล้ว เมื่อฉันมีอายุสัก 7 ขวบ พ่อก็ซื้อรถยนต์ มินเป็นรถโอเพิลแวน ตอนนี้องที่ฉันได้เข้ากรุงเป็นครั้งแรก พ่อพาไปดูสเก็ตน้ำแข็งคณะฮอลิเดย์ออนไอซ์ แสดงที่สวนลุมพินี ฉันคิดว่าเป็นช่วงวันรัฐธรรมนูญ สมัยนั้นมีการเฉลิมฉลองกันอย่างใหญ่โต เห็นหรือยังว่าพ่อทันสมัยแค่ไหนที่หอบลูกจูงลูกมาดูการแสดงที่แสนพิเศษและสวยงาม ก่อนการแสดงพวกเราจะได้กินกล้วยเตี๋ยราดหน้าแสนอร่อยอีกด้วย พ่อคนเดียวที่เตรียมการทั้งหมดนี้เพื่อให้พวกเราได้มาเที่ยวสนุกสนาน สัมผัสกับความทันสมัยอย่างสุดๆ ในยุคนั้น พ่อช่างยอดเยี่ยมจริงๆ

บทส่งท้าย

โรงงานของเราอยู่ใกล้วัดเขาบางทราย พ่อจึงให้ลูกๆ เรียนหนังสือที่โรงเรียนวัดแห่งนี้ โรงเรียนระดับประถมศึกษาชื่อ “พุทธยาคม” ส่วนระดับมัธยมศึกษาชื่อ “สุขบท” พี่น้องเราหกคนในเก้าคนเรียนที่นี่ การเรียนของเราอยู่ในเกณฑ์ดี สามารถทำชื่อเสียงให้โรงเรียนได้พอสมควร ความสัมพันธ์กับคุณครูค่อนข้างดีมาก เราได้รับคำแนะนำเรื่องการเรียนต่อในกรุงเทพฯ จากท่านด้วย

พี่ชายคนโตเข้าเรียนต่อที่โรงเรียนพาณิชยการพระนคร ส่วนพี่ชายคนรองเรียนต่อที่โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา พี่สาวเข้าเรียนที่โรงเรียนสาธิตปทุมวัน พี่ชายคนที่สี่และห้าเรียนต่อที่โรงเรียนวัดเทพศิรินทราวาส ตัวฉันเข้าเรียนต่อที่โรงเรียนสาธิตประสานมิตร ส่วนน้องๆ อีกสามคนเริ่มเรียนหนังสือในกรุงเทพฯ พ่อและแม่สนับสนุนการศึกษาของพวกเราอย่างเต็มที่ ท่านทำงานเหน็ดเหนื่อยกันมาก พวกเราจึงตั้งใจเรียนเพื่อให้ท่านสบายใจและภูมิใจ ในที่สุดลูกๆ ก็ได้สำเร็จการศึกษา มีภาระงานที่ดีกันทุกคน

หลายปีมาแล้ว พวกเราชนพี่สาวซึ่งกลับมาเยี่ยมแม่จากต่างประเทศ ให้ไปย้อนอดีตกันที่เมืองชลฯ โดยมีวัดเขาบางทรายเป็นจุดนัดหมาย เรารวมพลกันได้มากเกินคาด พี่น้อง 5 คน เขยและสะใภ้ 3 คน หลานอีก 2 คน เป็นคณะใหญ่ ออกเดินทางกันแต่เช้า พี่ชายใหญ่ไม่ลืมที่จะนำแอ๊คคอร์ดियันไปด้วย

เมื่อแวะกราบพระสงฆ์ที่เคารพแล้ว ก็ได้เวลาขึ้นเขากัน ทุกคนเบิกบานกันมาก เห็นสิ่งใดก็จะโยงไปถึงเหตุการณ์ครั้งยังเด็ก เรื่องราวมากมายถูกเล่าขานสู่กัน เดินไป พักไป ร้องเพลงกันไป ไม่นานก็ถึงมณฑปบนยอดเขาโดยไม่เหนื่อยกันมากนัก

ที่ระเปียงมณฑป คณะนักร้องลายครามเปิดคอนเสิร์ตเต็มรูปแบบขึ้น พวกเราสนุกกับการร้องเพลงประจำโรงเรียน เพลงของทหารเรือ เพลงฮิตร่วมสมัย ฯลฯ บรรยากาศอบอุ่นไปด้วยความทรงจำอันอบอุ่น

หลังพักผ่อนรับประทานของว่าง และ ชิมซัปปความทรงจำกันแล้ว ก็ถึงเวลากลับ คณะของเรา เดินกลับลงมาพร้อมกับประสานเสียงเพลง Happy Wanderer รับกันเป็นทอดๆ นับเป็นการเดินทางครั้งหนึ่งในชีวิตที่มีความสุขที่สุด

I love to go a-wandering,
along the mountain track,
and as I go, I love to sing,
My knapsack's on my back.

Val-deri, Val-dera,
Val-deri,
Val-dera-ha-ha-ha-ha-ha
Val-deri, Val-dera.
My knapsack's on my back.

เวลเดอร์ี่...เวลเดอร์่า...
เวลเดอร์ี่...
เวลเดอร์๊ะ ฮะ ฮะ ฮะ ฮะ ฮะ
เวลเดอร์ี่...เวลเดอร์่า
มาย แนพ แซค อีส ออน มาย แบค...

พ่อเสียชีวิตในปี พ.ศ. 2536 เมื่ออายุ 81 ปี ส่วนแม่เสียชีวิตในปี พ.ศ. 2555 เมื่ออายุ 96 ปี
ชีวิตเรายังต้องเดินทางกันอีกไกล พ่อกับแม่จะเป็นเข็มทิศนำทางของเราตลอดไป

MOKHALAN

INTERNATIONAL CERAMIC WORKSHOP

โดย วณิชชา นวลอนงค์

The poster for the Mokhalan International Ceramic Workshop 2023 features a large orange graphic on the left with the text "MO KHA LAN" and "INTERNATIONNAL CERAMIC WORKSHOP". Below this, it says "Let's sculpt your ceramic sculptures and raku by using Mokhalan Clay with Thai and foreign ceramic artists!!". To the right, there is a grid of 30 small portraits of participants. Above the grid, logos of various organizations are displayed, including Central Nakhon Si Thammarat, Aksorn Pottery, and others. The text in the center reads "โมคลาน ดินปั้นพื้นถิ่นสู่งานศิลปนานาชาติ" and "1-6 August 2023 at Central Nakhon Si".

“ตั้งดินตั้งฟ้า ตั้งหญ้าเซตมอญ โมคลานตั้งก่อน เมืองคอนตั้งหลัง...” บทกลอนนี้แสดงให้เห็นถึงความเก่าแก่ของชุมชนโมคลานซึ่งเป็นชุมชนโบราณที่มีอายุประมาณ 4,000-5,000 ปีมาแล้ว ชุมชนโมคลานตั้งอยู่ตามแนวยาวของสันทรายเก่าห่างจากโบราณสถานโมคลานมาทางทิศเหนือราว 100 เมตร ลักษณะของชุมชนกระจายเป็นแนวยาวเหนือ-ใต้ มีลำน้ำไหลมาจากเทือกเขานครศรีธรรมราช ผ่านชุมชนโมคลาน 2 สายคือ คลองโต๊ะเน้ง และคลองปากพยิง แล้วไหลไปลงทะเลที่อ่าวไทย ในอดีตโมคลานเป็นแหล่งผลิตเครื่องปั้นดินเผาขนาดใหญ่และสำคัญ มีหลักฐานจากการที่ชาวบ้านขุดดินบนเนินแล้วมีการพบเศษภาชนะดินเผารุ่นเก่าเนื้อแกร่งเป็นจำนวนมาก ทับถมกันอยู่ลึกหลายชั้น จากข้อมูลดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า ชุมชนในบริเวณแห่งนี้มีการทำเครื่องปั้นดินเผามาตั้งแต่สมัยโบราณ เพราะแหล่งดินดีที่เหมาะสมในการทำเครื่องปั้นดินเผา ต่อมาเมื่อเครื่องเคลือบดินเผาจากประเทศจีนและเครื่องเคลือบดินเผาจากสุโขทัยเข้ามา จึงทำให้การผลิตเครื่องปั้นดินเผาโมคลานลดน้อยลง แต่ในปัจจุบันยังมีชาวบ้านที่ยึดอาชีพการผลิตเครื่องปั้นดินเผา ประมาณ 3-4 ครัวเรือน และเปิดเป็นวิสาหกิจชุมชนเครื่องปั้นดินเผาบ้านมะยิง เพื่อจำหน่ายสินค้าเครื่องปั้นดินเผาชุมชน

โครงการ “Mokhalan International Ceramic Workshop” จัดขึ้นระหว่างวันที่ 1-6 สิงหาคม 2566 เป็นโครงการที่อาจารย์วณิชชา นวลอนงค์ อาจารย์สาขาเครื่องเคลือบดินเผา วิทยาลัยช่างศิลปนครศรีธรรมราช ได้รับการจัดสรรเงินอุดหนุนโครงการพัฒนาและส่งเสริมศิลปะร่วมสมัยประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2566 จากสำนักงานศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย กระทรวงวัฒนธรรม ให้จัดโครงการครั้งนี้ ซึ่งได้รับความร่วมมือจากสถานศึกษาในสังกัดสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ คือวิทยาลัยช่างศิลป์ วิทยาลัยช่างศิลปสุพรรณบุรี วิทยาลัยช่างศิลปนครศรีธรรมราช

คณะศิลปวิจิตร สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ และมหาวิทยาลัยในประเทศที่เปิดทำการสอนสาขาเครื่องเคลือบดินเผา จำนวน 12 แห่ง สถานประกอบการเครื่องเคลือบดินเผา จำนวน 3 แห่ง มีศิลปินไทยและศิลปินต่างประเทศ เข้าร่วม จำนวน 32 คน

โครงการ “Mokhalan International Ceramic Workshop” เป็นการสัมมนาเชิงปฏิบัติการสร้างสรรค์ ประติมากรรมเครื่องปั้นดินเผาพร้อมสมัย โดยนำดินปั้นจากชุมชนโมคคลาน อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ การปฏิบัติงานสร้างสรรค์ประติมากรรมเครื่องปั้นดินเผาของศิลปินไทย และศิลปินจากนานาชาติร่วมกัน และเพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ศิลปะเครื่องปั้นดินเผาสู่สาธารณชน ให้แก่เยาวชน ที่อยู่อาศัยในชุมชนโมคคลาน เยาวชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช ตลอดจนประชาชนที่สนใจ ให้ได้เรียนรู้เทคนิค กระบวนการสร้างสรรค์เครื่องเคลือบดินเผาจากศิลปินมืออาชีพผ่านประสบการณ์จริง เกิดเชื่อมสัมพันธ์ไมตรี และสร้างเครือข่ายความร่วมมือในระดับนานาชาติ สร้างการมีส่วนร่วมกับชุมชนในการเสริมสร้างความเข้มแข็ง แก่สังคม และเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจในเชิงพื้นที่ให้แก่ตัวจังหวัดนครศรีธรรมราช จึงก่อให้เกิดกิจกรรม ดังนี้

1. นิทรรศการผลงานศิลปะเครื่องปั้นดินเผาพร้อมสมัย เป็นผลงานที่ศิลปินได้สร้างสรรค์ขึ้นมาจากแนวคิด และแรงบันดาลใจจากดิน รูปทรง พื้นผิว การเคลือบการเผา ที่มีความงดงามตามหลักทางองค์ประกอบศิลป์ ผลงานที่จัดแสดงทุกชิ้นจะทำให้ผู้ชมที่สนใจ นักเรียนนักศึกษา ครูอาจารย์ในสายศิลปะ หรือศิลปินท้องถิ่นที่ สนใจ ได้เรียนรู้เทคนิควิธีการการสร้างสรรคศิลปะเครื่องปั้นดินเผา ตีแผ่ซาบซึ้งในด้านสุนทรียทางทัศนศิลป์ จนเกิดแรงบันดาลใจนำไปสู่การสร้างสรรคศิลปะต่อไปในอนาคต โดยจัดนิทรรศการที่ หอศิลป์ร่วมสมัยเมืองคอน

2. การลงพื้นที่กลุ่มเครื่องปั้นดินเผาในบริเวณชุมชนโมคลานของศิลปิน เป็นการหาข้อมูลและแรงบันดาลใจ ในการสร้างสรรค์ผลงาน เนื่องจากส่วนใหญ่ศิลปินยังไม่มีใครรู้จักเครื่องปั้นดินเผาโมคลานมากนัก การลงพื้นที่ จึงเป็นการทำให้ศิลปินได้รับบริบทและวิถีชีวิตของชาวบ้านมะยิงในชุมชนโมคลานที่มีอาชีพในการทำ เครื่องปั้นดินเผามาตั้งแต่บรรพบุรุษ ได้เห็นการใช้เชื้อเพลิงในการเผาผลงานที่แตกต่างจากแหล่งผลิตเครื่องปั้นดินเผาใน จังหวัดอื่น เพราะที่โมคลานจะใช้เปลือกมะพร้าวซึ่งเป็นวัสดุไร้ค่าในท้องถิ่นมาเป็นเชื้อเพลิงในการเผา ส่วนรูปแบบของเตาเผาของโมคลานจะแตกต่างจากที่อื่นที่ปล่องไฟอยู่ข้างบน แต่เตาเผาโมคลานจะมีปล่องด้านข้าง เนื่องจาก สภาพภูมิอากาศในภาคใต้ที่มีฝนตกชุกจึงต้องทำปล่องไฟด้านข้างเตา และทำโรงหลังคาครอบอีกที ดินปั้นโมคลาน มีความพิเศษกว่าดินที่อื่น มีความเหนียวที่พอดี สามารถนำมาปั้นขึ้นรูปได้ดี แต่บางครั้งก็อาจจะมีการแตกร้าวเสียหาย ในระหว่างการขึ้นรูปและการเผา การจัดโครงการ “โครงการโมคลานดินปั้นพื้นถิ่น สู่งานศิลปนานาชาติ” โดยใช้ดิน

โมเดลมาเป็นวัสดุหลักในการปั้นผลงาน ซึ่งในการปั้นนั้นศิลปินมักจะขึ้นรูปผลงานที่มีขนาดใหญ่ ดังนั้นการที่จะนำดินโมเดลมาใช้โดยตรงอาจทำให้ผลงานของศิลปินแตกร้าวเสียหายได้ ดังนั้นทางผู้จัดทำโครงการและทีมงานจึงต้องปรับปรุงสูตรผสมในดินปั้นเพื่อให้สามารถใช้ดินขึ้นรูปผลงานที่มีขนาดใหญ่ได้ การลงพื้นที่ในโครงการนี้เกิดประโยชน์กับศิลปินในการนำข้อมูลมาใช้เป็นแรงบันดาลใจในการทำงานสร้างสรรค์และนำไปปรับใช้ในกระบวนการผลิตผลงาน และเกิดประโยชน์กับชาวบ้านในเรื่องการปรับปรุงส่วนผสมวัตถุดิบในดินปั้นให้กับชาวบ้านทำให้ชาวบ้านสามารถนำไปใช้ปั้นผลงานเพื่อจำหน่ายเป็นการสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจและรายได้ให้แก่ชุมชน

3. การเวิร์คชอปปฏิบัติงานเครื่องปั้นดินเผา การที่ศิลปินในประเทศและต่างประเทศ ที่มีประสบการณ์ ได้มาทำงานร่วมกันทำให้เกิดการพัฒนาฝีมือ ความคิดในการสร้างสรรค์ เพราะกระบวนการทำเครื่องปั้นดินเผานั้น มีหลายวิธี ตั้งแต่การขึ้นรูปผลงาน เช่นการขึ้นด้วยแป้นหมุน การขึ้นด้วยวิธีการอัดดินจากแม่พิมพ์ การขึ้นแบบขด

แบบอิสระ และอื่นๆ นอกจากการขึ้นรูปผลงานแล้ว ยังมีวิธีการตกแต่งผลงานให้มีความสวยงามตรงกับแนวความคิดและแรงบันดาลใจ ซึ่งศิลปินแต่ละคนจะมีเทคนิควิธีการที่ต่างกันเฉพาะบุคคล เมื่อศิลปินได้มาทำงานร่วมกันก็จะเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ความคิดสร้างสรรค์ และแรงบันดาลใจ ที่จะนำไปสู่การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ เสริมสร้างศักยภาพผลงานศิลปะร่วมสมัยของศิลปินให้แพร่หลายในระดับสากล

การเวิร์คชอปเครื่องเคลือบดินเผาเทคนิครากูของญี่ปุ่น เผยแพร่กระบวนการ เทคนิคการเคลือบรากู ให้กับผู้สนใจทั่วไปซึ่งมีผู้สนใจมาชม และทดลองทำกันมากพอสมควร เนื่องด้วยสถานที่จัดกิจกรรมคือบริเวณลานด้านหน้าศูนย์การค้าเซ็นทรัลนครศรีธรรมราช ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์สถานที่จัดกิจกรรม เป็นสถานที่ที่มีผู้คนทั่วไปสามารถเข้าถึงได้โดยง่าย ดังนั้นการจัดกิจกรรมและการปฏิบัติงานของศิลปิน และการเวิร์คชอปเครื่องเคลือบดินเผา จึงเป็นที่สนใจของผู้คนและได้มาชมเป็นจำนวนมาก ซึ่งทางผู้จัดก็ได้เปิดโอกาสให้กับผู้สนใจศิลปะที่มีความหลากหลายระดับอายุ ตั้งแต่วัยประถมไปจนถึงผู้ใหญ่วัยทำงาน ได้มาเห็นการปฏิบัติงานของศิลปินในสภาพจริง ได้เข้ามาเรียนรู้และปั้นผลงานร่วมกับศิลปิน ซึ่งศิลปินทุกคนก็ยินดีให้คำแนะนำและให้ความรู้แก่ผู้สนใจทุกคนทุกเพศทุกวัย

นอกจากนี้ยังมีกลุ่ม “ยุวชนรักษ์ถิ่นโมคลาน” จากโรงเรียนโมคลานประชาสรรค์ที่เป็นลูกหลานของชาวโมคลานมาเรียนรู้การปฏิบัติงานร่วมกับศิลปินตลอดการจัดกิจกรรม ทำให้เยาวชนกลุ่มนี้ได้เรียนรู้ทักษะ กระบวนการสร้างสรรค์ผลงานเพื่อนำไปใช้ในการปั้นผลงาน เพื่อสืบสานต่อยอดอนุรักษ์ภูมิปัญญา และเห็นคุณค่าทรัพยากรท้องถิ่น และช่วยกันเผยแพร่ศิลปะเครื่องปั้นดินเผาโมคลานสู่สาธารณชน ให้เป็นที่รู้จักแพร่หลายยิ่งขึ้น

4. การบรรยายนำเสนอผลงานของศิลปินต่างประเทศเป็นการเผยแพร่กระบวนการทำงาน ประสบการณ์ แนวคิดในการสร้างสรรค์ผลงาน และวิถีชีวิตที่นำไปสู่อาชีพศิลปิน ซึ่งนอกจากศิลปินผู้เข้าร่วมโครงการแล้วยังมี ประชาชนที่สนใจ ครูผู้สอนศิลปะ และกลุ่มเยาวชนลูกหลานชาวโมคลานเข้าร่วมรับฟัง จึงเป็นการเปิดประสบการณ์ ในการเรียนรู้ศิลปะสายเครื่องปั้นดินเผาให้กับผู้สนใจ จะได้นำแนวความคิด รูปแบบ วิธีการทำงานศิลปะของศิลปิน ไปปรับใช้ในการประกอบอาชีพ หรือใช้ในการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาตนเองด้านศิลปะร่วมสมัยต่อไปในอนาคต

5. การแสดงผลงานประติมากรรมเครื่องปั้นดินเผา ของศิลปินที่ได้สร้างสรรค์ในช่วงการจัดกิจกรรม หลังจากที่ได้ปั้นเสร็จแล้วก็มี การจัดนิทรรศการให้ผู้สนใจเข้าชม เป็นการเปิดพื้นที่ให้กับศิลปินในการเผยแพร่ผลงานสู่สาธารณชน ซึ่งก็ถือว่าเป็นการเปิดมุมมองประสบการณ์ให้ผู้คนได้เข้าไปสัมผัสความสุนทรีย์ ความงดงาม

ทางทัศนศิลป์ที่ศิลปินได้ถ่ายทอดออกมาเป็นผลงานประติมากรรมเครื่องปั้นดินเผาหลากหลายรูปแบบ ตามเรื่องราว แนวความคิดและแรงบันดาลใจ ของศิลปินแต่ละบุคคล ผลงานศิลปินที่จัดแสดงเสร็จแล้วจะนำไปเผาและติดตั้ง ที่อาคารเครื่องเคลือบดินเผาวิทยาลัยช่างศิลปนครศรีธรรมราช เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้และสร้างแรงบันดาลใจใน การทำงานให้กับนักเรียน นักศึกษา หรือประชาชนทั่วไป หรือมอบให้กับหน่วยงานราชการที่แจ้งความประสงค์ หรือพิจารณาตามความเหมาะสมต่อไป

โครงการ Mokhalan International Ceramic Workshop หรือ “โมคลานดินปั้นพื้นถิ่นสู่งานศิลปนานาชาติ” เป็นการ Work shop ประติมากรรมเครื่องปั้นดินเผา ร่วมสมัย ระดับนานาชาติ โดยนำดินปั้นโมคลานมาใช้ในการ ทำงาน และยังเป็น การรวมตัวของศิลปินเครื่องปั้นดินเผา มากที่สุดเป็นครั้งแรกในภาคใต้ ซึ่งได้รับความสนใจจาก ผู้คนมากพอสมควร เห็นได้จากจำนวนการเข้าถึง การมีส่วนร่วม และการแชร์ในสื่อโซเชียลมีเดีย จำนวนหลายครั้งทั้งใน ประเทศและต่างประเทศ มีศิลปินต่างประเทศหลายคนอยากเข้ามาร่วมการจัดโครงการนี้ เป็นการเปิดพื้นที่ให้ศิลปิน ได้สร้างสรรค์ผลงาน พัฒนาศักยภาพของตนเอง ในการสร้างสรรค์ศิลปะ แลกเปลี่ยน ความรู้และประสบการณ์ออกแบบ

สร้างสรรค์งานประติมากรรมเครื่องปั้นดินเผา เพื่อนำไปต่อยอดและพัฒนาผลงานศิลปะเครื่องเคลือบดินเผาให้เป็นที่แพร่หลายในระดับสากล เป็นการยกระดับเครื่องปั้นดินเผาโมคลานให้เป็นที่รู้จักแพร่หลาย ทั้งในและต่างประเทศ และเป็นการจุดประกายและสร้างแรงบันดาลใจให้ศิลปิน คณนครศรีธรรมราช และยุวชนรักษถิ่นโมคลาน ที่เป็นลูกหลานของชาวบ้านในชุมชนโมคลานที่ได้เรียนรู้ทักษะจากการที่ได้ปฏิบัติงานร่วมกับศิลปิน ได้นำความรู้ที่ได้รับไปสร้างสรรค์ผลงาน ตลอดจนได้ตระหนักเห็นคุณค่าของทรัพยากรในท้องถิ่น เกิดความภาคภูมิใจในเครื่องปั้นดินเผาโมคลานที่อยู่ในวิถีชีวิตของตนเองและในชุมชนต่อไป

รับชมสตูดิโอ (On line) ผลงานสร้างสรรค์ของศิลปินผู้ร่วมโครงการ

ร้อยเรียงเรื่องราว เล่าเรื่องเซรามิก ตอนที่ 1

ไพศาล กาญจนพิบูลย์

จากการที่ได้ทำงานในโรงงานเซรามิกมาเป็นระยะเวลายาวนานพอสมควร ได้ผ่านการทำงานทางด้านการผลิตผลิตภัณฑ์เซรามิกมาหลายชนิด เช่น ถ้วยจานชามพอร์ซเลน กระเบื้องโมเสกเนื้ออิทริลส กระเบื้องบุผนังเนื้อโพลีไมต์ จี้อและอิฐทนไฟรวมทั้งอิฐรถเตา (ในสมัยนั้น) ที่ใช้ในโรงงาน การผลิตเครื่องสุขภัณฑ์อิทริลสไชนา รวมไปถึงการปรับปรุงผังโรงงาน การก่อสร้างเตาและการติดตั้งเครื่องจักรต่าง ๆ ก็มีหลายท่านเคยแนะนำให้ทำบันทึกไว้บ้างเพื่อเผยแพร่ อันจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่เข้ามาทำงานในอุตสาหกรรมเซรามิก เมื่อมองย้อนกลับไปมองทุกเรื่องราวที่ผ่านมาก็คิดว่าน่าจะเป็นประโยชน์จริง เพราะมีหลายเรื่องราวที่ไม่เคยพบในตำราเรียน หรือไม่เคยมีใครอธิบายเหตุผล หรือสรุปเหตุและผลของการทำงานในบางขั้นตอนว่าทำไมต้องทำแบบนั้นแบบนี้

บันทึกนี้เน้นภาคปฏิบัติ ไม่เน้นภาคทฤษฎี แต่ก็คงต้องอิงกฎเกณฑ์ต่าง ๆ กันบ้าง เพราะทฤษฎีส่วนใหญ่ก็มาจากภาคปฏิบัติ หรือจากการทดลอง การวิจัยและพัฒนา และค้นพบความจริงว่า คนส่วนใหญ่ในโรงงานมักจะต้องการทราบไปเลยว่า การทำงานในแต่ละขั้นตอนต้องทำอะไร (Know-how) จึงจะได้ผลดีที่สุด วิศวกรที่เคยมีประสบการณ์ทำงานในอุตสาหกรรมอื่น ๆ มาเยอะแล้วก็คิดเช่นนั้น พอมาทำงานในอุตสาหกรรมเซรามิกก็คิดกันว่าทำไมเราไม่ทำบันทึกขั้นตอนการทำงานไว้ให้ครบทุกขั้นตอน แต่จริง ๆ แล้วในอุตสาหกรรมเซรามิกมีตัวแปรเยอะมาก มีทั้งที่มองเห็น ตรวจวัดได้ กับตัวแปรที่มองไม่เห็น ตรวจวัดไม่ได้ หรือตรวจวัดได้ไม่ทันการและไม่สามารถทำความเข้าใจกับตัวแปรเหล่านั้นได้ทันเวลา ผู้เขียนเองพยายามหาเหตุผลหรือที่มาของปัญหาการผลิต การเกิดของเสีย แล้วทำไมเราแก้ปัญหานั้น ๆ ผ่านไปได้ รวมทั้งที่เราแก้ปัญหานั้นไม่ได้ จนถึงได้เข้าใจว่า ปัญหาต่าง ๆ

ที่เกิดขึ้นมีตรรกะ หรือ Logic ทั้งสิ้น ต้องพยายามค้นหาเหตุผลว่าทำไมถึงเกิดปัญหานั้นขึ้น แล้วทำไมปัญหานั้นถึงหายไป หรือยังไม่ยอมหายไปทั้งที่เราได้ใช้เวลานานแล้ว คล้ายกับเรื่องอริยสัจ 4 (ทุกข์ สมุทัย นิโรธ และมรรค) เลย จึงมีความรู้สึกที่เราต้องค้นหาตรรกะหรือ Logic ให้เจอว่า **ทำไมแต่ละปัญหาถึงเกิดขึ้นมาได้ ทำไมต้องทำอย่างนั้นอย่างนี้ (Know-why) ถึงจะแก้ไขและป้องกันการเกิดปัญหานั้น ๆ ได้** เป็นเรื่องที่สำคัญที่สุด ถ้าเราเข้าใจ Know-why แล้ว ต่อไปเราก็สามารถออกแบบ Know-how ได้เอง ในอดีตโรงงานส่วนใหญ่รวมทั้งตัวผมเองด้วย มักจะรับฟังผู้เชี่ยวชาญจากที่ต่าง ๆ และเพื่อนร่วมอาชีพ ให้ทำอย่างนั้น อย่างนี้ เพื่อแก้ปัญหา หลายครั้งที่แก้ไม่ได้ บางครั้งก็แก้ไขได้บ้างไม่ได้บ้างเพราะมัวแต่ไปมุ่งว่าต้องทำอะไร (Know-how) นั้นเอง

เหตุผลที่ว่าทำไมถึงใช้ชื่อเรื่องของการบันทึกชุดนี้ว่า “**ร้อย เรียง เรื่อง รว**” ก็เพราะว่ามีการรวบรวมข้อมูลจากประสบการณ์นับร้อย ๆ เรื่องมาเรียงเป็นเรื่องราว บางเรื่องราวก็ได้มีการทำเป็นร้อย ๆ ครั้งจนสรุปเป็นเรื่องราวมาถ่ายทอดในครั้งนี้ ความรู้สึกบางทีก็เหมือนกับว่าเราเรียงร้อยเรื่องราวมาแล้วให้ฟังในแต่ละเรื่องครับ

บันทึกชุดนี้ไม่ได้มีเจตนาที่จะสร้างเป็นตำราเรียน จึงไม่มีการเขียนรายละเอียดต่าง ๆ ไว้ให้ครบทุกขั้นตอนของการผลิต ไม่ได้เรียงลำดับตามกระบวนการผลิต ตั้งใจจะทำบันทึกไว้เป็นตอน ๆ มีทั้งสั้นและยาวรวมไปถึงแง่มุมต่าง ๆ ที่ได้มาในระหว่างการทำงานโรงงานเซรามิก แล้วแต่ความสามารถถ่ายทอดจากความทรงจำในแต่ละช่วงเวลา เหมาะสำหรับผู้ทำงานจริงที่มีประสบการณ์มาบ้างแล้ว และสนใจเรียนรู้จากประสบการณ์ในแง่มุมอื่นบ้าง การบันทึกจากประสบการณ์ในการทำงานนี้ ก็ยังอาจมีบางประเด็นที่ยังไม่สามารถหาเหตุผลมาอธิบายได้อย่างชัดเจน และถูกต้องได้ หากท่านใดอ่านแล้วมีข้อคิดเห็นที่แตกต่างหรือเสริม กรุณาแจ้งข้อมูลมาให้ผมทราบด้วยที่อีเมล pkanchanapiboon@gmail.com จะเป็นพระคุณอย่างยิ่ง

บันทึกตอนที่ 1 นี้ขอเริ่มจากเรื่องปูนปลาสเตอร์และแบบพิมพ์ปลาสเตอร์ก่อนครับ เหตุจูงใจที่ขอเล่าเรื่องนี้ก่อนก็เพราะตอนที่เริ่มทำงานครั้งแรกในชีวิตกับโรงงานแห่งหนึ่งได้แค่ 3 วัน ก็ได้ถูกระดมพนักงานที่ทำงานและพักอยู่ในโรงงานไปช่วยกันผลิตแบบพิมพ์ปลาสเตอร์สำหรับหล่อจานรูปเปลที่ใช่ กับเครื่องหล่อแบบความดันต่ำอย่างเร่งด่วนตอนช่วงกะค่ำประมาณ 1 สัปดาห์เนื่องจากมีความผิดพลาดในการออกแบบและต้องการเปลี่ยนปลาสเตอร์โมลด์ที่อยู่ในสายการผลิตโดยเร็วที่สุด งานอาสาแบบนี้ถนัดอยู่แล้ว จึงได้ไปช่วยทีมงานรุ่นพี่และเรียนรู้เรื่องราวต่าง ๆ ที่เขาเคยได้รับการถ่ายทอดมาจากผู้เชี่ยวชาญญี่ปุ่นมาพอสมควร

ปูนปลาสเตอร์และแบบพิมพ์ปลาสเตอร์

ในกระบวนการผลิตผลิตภัณฑ์เซรามิกจำนวนมากยังต้องพึ่งพาการใช้แบบพิมพ์ปลาสเตอร์ (Plaster mold). กันเป็นส่วนใหญ่ ตั้งแต่การกดดินขึ้นลงในแบบพิมพ์ด้วยมือเปล่า การปั้นถ้วยจานแบบกลมด้วยจิกเกอร์ และต่อมาใช้หัวปั้นหมุนที่เรียกว่าโรลเลอร์เฮด การหล่อน้ำดินในแบบพิมพ์ปลาสเตอร์ การอัดดินเปียกในแรมเพรสโมลด์ และอื่นๆ

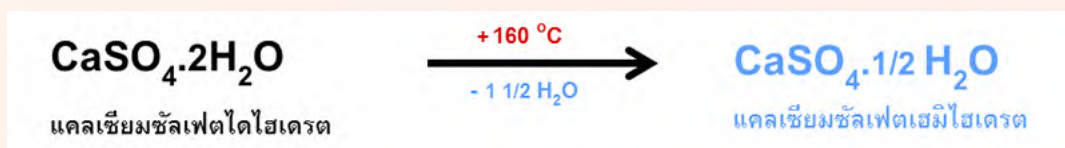
ปูนปลาสเตอร์

วัตถุดิบตั้งต้นในการผลิตปูนปลาสเตอร์ ส่วนใหญ่ก็คือแรยิปซัมซึ่งในประเทศไทยยังมีแร่ที่มีคุณภาพดีและมากพอ มีสูตรโมเลกุลทางเคมีเป็น $\text{CaSO}_4 \cdot 2\text{H}_2\text{O}$ เรียกว่าแคลเซียมซัลเฟตไดไฮเดรต

ในสมัยที่เคยทำงานขามพอร์ชเลนก็เคยใช้ปูนปลาสเตอร์ที่ผลิตในญี่ปุ่นด้วย พอค้าญี่ปุ่นบอกว่าทำมาจาก By product ของโรงงานอุตสาหกรรมอื่นที่มีก๊าซซัลเฟอร์ไดออกไซด์ออกมาเยอะและต้องกำจัดโดยใช้หินปูนไปดูดจับจนได้เป็นแคลเซียมซัลเฟต

ปูนปลาสเตอร์ทำได้โดยนำแรยิปซัมที่บดแล้วมาคั่ว (Calcination) ที่อุณหภูมิประมาณ 160°C จะเกิดปฏิกิริยาทางเคมีตามสมการข้างล่างนี้ เมื่อเย็นตัวลงแล้วนำมาบดและคัดขนาดผงปูนตามที่ต้องการโดยใช้ระบบลมเป่า

เมื่อได้เป็นผงปูนปลาสเตอร์แล้ว จะมีการเติมสารปรุงแต่ง (Additives) ต่าง ๆ ตามความจำเป็น ซึ่งจะมีการเติมในระดับ % ที่ต่ำมาก ๆ เพื่อให้ได้คุณภาพคงที่ตามต้องการ ได้แก่

สารเคมีหน่วงการแข็งตัว (Retarder)

สารเคมีเร่งการแข็งตัว (Accelerator)

สารช่วยการบ่มตัว (Aging Catalyst) เพื่อช่วยลดระยะเวลาบ่มพัก

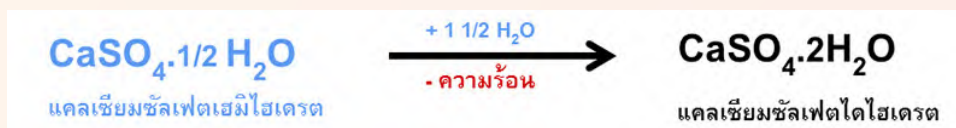
ปูนปลาสเตอร์ส่วนใหญ่ต้องการบ่มพักก่อนใช้งานนานประมาณ 7 - 14 วัน จึงจะเหมาะสมสำหรับการนำไปผลิตปลาสเตอร์โมลด์

เคยเห็นโรงงานเซรามิกแห่งหนึ่งทำการผลิตปูนปลาสเตอร์ใช้เองแบบง่าย ๆ โดยบดแรยิปซัมใส่ลงในถังโลหะก้นกลม ด้านในถังมีใบพัดสำหรับกวนเกล็ดแร่ ด้านล่างมีหัวพ่นไฟให้ความร้อนเพื่อทำการคั่ว เมื่อได้เวลาตามที่กำหนดก็จะถ่ายผงปูนที่ได้ออกมา

เท่าที่ทราบ มีผู้ผลิตบางรายใช้กระบวนการ Calcination แบบเปียก โดยผสมเกล็ดแร่ยิปซัมกับน้ำแล้วทำการต้ม เมื่อได้เวลาตามกำหนดแล้วจึงทำการแยกน้ำออก ในทุกขั้นตอนของกระบวนการผลิตนี้จะต้องรักษาอุณหภูมิไว้ไม่ให้ต่ำกว่า 60 °C ตลอดเวลาจึงจะทำให้ปูนปลาสเตอร์คงอยู่ในรูปของเฮมิไฮเดรตได้โดยไม่เปลี่ยนรูปไปเป็นไดไฮเดรตเสียก่อน จนได้ผงปูนที่แห้งแล้วจึงลดอุณหภูมิลงให้เท่าอุณหภูมิห้อง

เมื่อนำปูนปลาสเตอร์มาใช้งาน โดยผสมกับน้ำเพื่อทำการผลิตแบบพิมพ์ก็จะเกิดปฏิกิริยาทางเคมีกลับคืนเป็นผลึกของยิปซัมอีกครั้ง เป็นปฏิกิริยาทางเคมีที่คายความร้อน ดังนี้

ชนิดของปูนปลาสเตอร์ ที่ทำการผลิต มี 2 ชนิดคือ

ชนิดเบตา (Beta) ปลาสเตอร์ ได้จากการคั่วแร่ยิปซัมในบรรยากาศปกติ ปูนปลาสเตอร์ที่ได้เหมาะสำหรับการทำแบบพิมพ์เพื่อขึ้นรูปทั่วไป เช่นแบบกด แบบปั้น แบบหล่อ มีความแข็งแรงและค่าดูดซึมน้ำพอเหมาะสำหรับการใช้งาน

ชนิดอัลฟา (Alpha) ปลาสเตอร์ ได้จากการคั่วแร่ยิปซัมในบรรยากาศที่มีไอน้ำที่ความดัน 6 - 8 บาร์ ต้องทำในหม้ออัดไอน้ำ (Autoclave) เมื่อนำไปทำแบบจะสามารถทำให้มีความแข็งแรงสูงและค่าดูดซึมน้ำต่ำ อัลฟาปลาสเตอร์สามารถผสมกับน้ำที่ปริมาณน้อยลงได้ ทำให้แบบมีความแข็งแรงมาก เหมาะสำหรับใช้ทำแม่แบบ (Case mold) สำหรับการผลิตแบบพิมพ์ปลาสเตอร์เพื่อการขึ้นรูปผลิตภัณฑ์

ปูนทั้งสองชนิดสามารถนำมาผสมกันได้ให้อัตราส่วนต่าง ๆ เพื่อให้ได้แบบพิมพ์ปลาสเตอร์ที่มีความแข็งแรงในระดับต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับแต่ละกระบวนการผลิตได้ เช่นแบบหล่อน้ำดินทั่วไปก็ใช้ปูนเบตาล้วน มีความแข็งแรงไม่สูงมากนักแต่มีค่าดูดซึมน้ำที่สูง ปูนสำหรับทำการปั้นด้วยจิกเกอร์ ปั้นด้วยโรลเลอร์เฮด ก็ทำให้มีความแข็งแรงที่สูงขึ้น ยอมให้ค่าดูดซึมน้ำลดต่ำลงได้ โดยการผสมปูนชนิดอัลฟาเข้าไป และใช้น้ำผสมปูนให้น้อยลง การผสมปูนทั้งสองชนิดนี้เข้าด้วยกันไม่ควรทำเองเพราะมีโอกาสผิดพลาดได้ง่าย ปัจจุบันผู้ผลิตปูนปลาสเตอร์ทำการผสมมาจากโรงงานพร้อมทั้งใส่สารปรุงแต่งคุณสมบัติมาให้จนได้สมบัติที่คงที่ แล้วกำหนดเป็นชื่อหรือหมายเลขชนิดปูนสำหรับการตลาดและเหมาะสมกับการใช้งานตามต้องการ

สมบัติที่สำคัญของปูนปลาสเตอร์

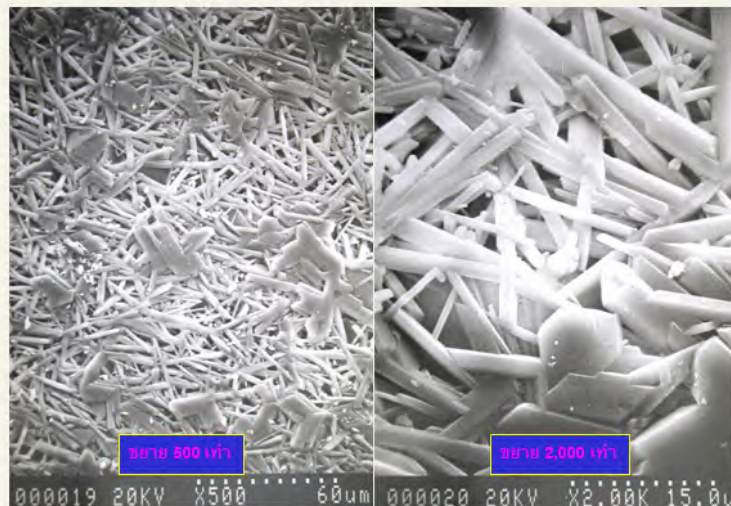
ใช้น้ำผสมน้อยลง โมลต์จะแข็งมากขึ้น ความพรุนตัวลดลง

ใช้น้ำอุณหภูมิต่ำผสม จะทำให้ขนาดรูแคะฟิลลารีเล็กลง โมลต์มีความแข็งแรงมากขึ้น

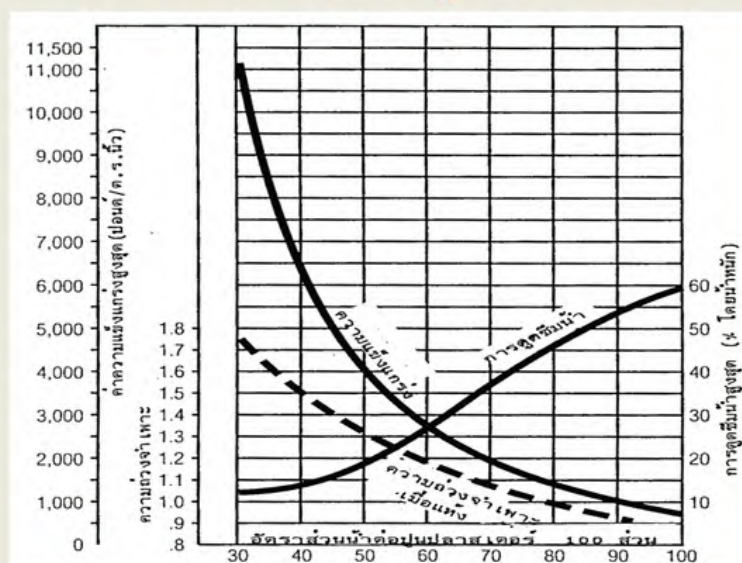
ปูนที่มีระยะเวลาก่อตัวช้า อาจเกิดการแยกตัวของชั้นน้ำได้ เมื่อปูนแข็งตัวแล้วผิวหน้า ด้านบนที่มีชั้นน้ำจะมีรอยแตกร้าว ต้องกวนจนเป็นครีมก่อนเท

ปูนปลาสเตอร์ที่ถูกกวนผสมกับน้ำแล้วเทลงในแม่แบบ จะเกิดการก่อตัวเป็นผลึกรูปเข็มของแคลเซียมซัลเฟตไดไฮเดรตหรือผลึกยิปซัมนั่นเอง ผลึกเหล่านี้นจะอยู่กันในรูปแบบไม่เป็นระเบียบ เข็มผลึกจะเกาะก่ายกัน ทำให้ทรงตัวได้ หลังการแข็งตัวและแห้งแล้วจะมีความแข็งแรงมากพอกับการใช้งาน ช่องว่างระหว่างผลึกจะทำให้หน้าที่คล้ายกับรูเข็ม ทำหน้าที่ดูดซับน้ำได้เมื่อนำไปใช้งาน

ปูนปลาสเตอร์ที่กวนผสมน้ำแล้วเกิดเป็นผลึกรูปเข็ม

สมบัติที่สำคัญของปูนปลาสเตอร์

การเก็บรักษาปูนปลาสเตอร์สำหรับการใช้งาน

ปูนปลาสเตอร์ที่บรรจุมาในถุงขนาดเล็กหรือถุงขนาดใหญ่ ให้เก็บไว้เป็นสัดส่วน ไม่กองปะปนหรือวางใกล้กับวัสดุอื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็นวัสดุดิบสำหรับทำเนื้อดินหรือทำเคลือบ รวมทั้งประเภทปูนซีเมนต์ที่ใช้ในการซ่อมสร้างโรงงาน (เคยพบในโรงงานขนาดเล็กอยู่บ่อยครั้ง) การจัดเก็บปูนปลาสเตอร์ที่มีโอกาสปนเปื้อนกับวัสดุอื่น ๆ มีโอกาสทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมาในการผลิตและเกิดของเสียได้มากมาย

การเก็บปูนผงควรวางในที่ที่ไม้อ่อนและแห้ง ถึงแม้จะเป็นพื้นคอนกรีตก็ควรมีพาเลทไม่รองรับเพราะความชื้นจากใต้ดินจะซึมระเหยขึ้นมาถึงกองถุงปูนได้ การเรียงกองต้องมีระบบให้ปูนที่เข้ามาก่อนถูกใช้ก่อน มาทีหลังก็ใช้ทีหลังเรียงตามลำดับกันไป

ควรเก็บปูนไว้ในโรงงานก่อนใช้งาน 1-2 สัปดาห์ เคยมีผู้ทำการวิจัยเกี่ยวกับปูนปลาสเตอร์เล่าให้ฟังว่าในปูนที่ผลิตมาใหม่ ๆ ยังมีทั้งแคลเซียมซัลเฟตแอนไฮไดรต์ CaSO_4 กับแคลเซียมซัลเฟตไดไฮเดรต ปนอยู่ด้วย จะมีมากน้อยแค่ไหนขึ้นกับคุณภาพในการทำแคลซิเนชัน การพักบ่มไว้ในโรงงานจะช่วยให้ส่วนที่ยังเป็นแคลเซียมซัลเฟตแอนไฮไดรต์สัมผัสกับความชื้นในอากาศกลายเป็นแคลเซียมซัลเฟตเฮมิไฮเดรตได้สมบูรณ์ขึ้น ในกรณีที่รุนแรงจะพบความแปรปรวนในการกวนผสมปูนอย่างมาก อาจถึงขั้นต้องเปิดปากถุง (ทั้งถุงเล็กและถุงใหญ่) ตั้งทิ้งไว้สัก 2-3 วันก่อนจะนำไปใช้งาน เมื่อนำมาผสมก็จะกลับมาเป็นปกติได้

การเก็บปูนปลาสเตอร์ไว้สำหรับใช้งาน พบว่าเก็บไว้ 2-4 สัปดาห์จะเป็นการดีที่สุด อุณหภูมิของปูนผงจะลดต่ำลงมาใกล้อุณหภูมิห้องได้ทั้งถุง แต่ถ้าเก็บนานเลยไปถึง 3 เดือนก็จะเริ่มไม่ค่อยดี และถ้าเก็บนานเกิน 6 เดือนก็เริ่มเข้าสู่ขั้นที่ไม่ควรใช้งานแล้ว ดังนั้นวางแผนการซื้อ การเก็บ การใช้งานให้ดีก็จะไม่เกิดปัญหาเหล่านี้

การเตรียมแม่แบบ (Case mold) เพื่อผลิตแบบพิมพ์ปลาสเตอร์

เตรียมแม่แบบให้พร้อมที่จะใช้งาน ควรจัดสถานที่วางแม่แบบบนอุปกรณ์ที่สามารถเขย่าแม่แบบได้ หรืออาจจะใช้แท่งยางรองรับที่ขาโต๊ะวางแม่แบบ (ยางขัดข้าวที่ตามโรงสีข้าวใช้ขัดข้าวกล้องให้เป็นข้าวขาวนั้นเหมาะสมที่สุด)

หย่นตัวและเต่งดีมาก) หรือวางหนูนได้แม่แบบ เพื่อเขย่าทั้งโต๊ะหรือเขย่าเฉพาะแม่แบบขณะเทน้ำปูนที่ผสมได้ ส่วนแม่แบบขนาดเล็กอาจใช้อุปกรณ์ที่เหมาะสมหนูนเพื่อให้พลิกแม่แบบหรือเขย่าได้

ใช้สารกันติดแบบตามที่กำหนด ทาแม่แบบ

รัดแม่แบบให้แน่นด้วยแคลมป์หรือยางรัดขนาดใหญ่ให้แน่น ไม่มีรอยร้าว

สารกันติดแบบ (Mold releasing agent)

สำหรับแม่แบบที่ทำจากอัลฟาพลาสติก ก่อนใช้งานครั้งแรกให้ใช้สบู่เหลวชนิดโปแตซ (Potassium soap) ทาแม่แบบ โดยทำการละลายสบู่เหลวให้เป็นน้ำสบู่โดยสมบูรณ์ ทาหรือพ่น หรือเช็ดไว้เป็นระยะเวลาหนึ่งก็ได้ (ขึ้นกับผลทดลอง) เพื่อให้สบู่เหลวทำปฏิกิริยากับปูนพลาสติกของผิวแม่แบบกลายเป็น Calcium palmitate หรือ Calcium oleate แล้วแต่ชนิดน้ำมันพืชที่ใช้นำมาทำสบู่เหลว พื้นผิวแม่แบบที่ได้จะไม่ดูดซึมน้ำ เช็ดล้างด้วยน้ำเปล่าออกจนหมดคราบสบู่ เมื่อเราเทน้ำปูนพลาสติกเพื่อทำแบบพลาสติกใช้งานจะไม่ติดแบบ ช่างญี่ปุ่นที่เคยสอนงานไว้ก็เน้นการทำความสะอาดน้ำสบู่ออกให้หมดจด และสมัยนั้นนิยมใช้ฟองน้ำธรรมชาติ (แบบที่ใช้อาบน้ำเด็กอ่อน) มาทำความสะอาดรอบสุดท้ายเพราะเก็บคราบน้ำสบู่ได้ดีที่สุด ผิวแบบพิมพ์พลาสติกพร้อมใช้งานตั้งแต่รอบแรกเลยทีเดียว

ผมขอเน้นการใช้สบู่เหลวทาแบบนี้มากหน่อยเพราะเคยเห็นมีการใช้แบบผิด ๆ กันมาเยอะและยาวนานมาก มีหลายคนที่ใช้แบบผิด ๆ ก็คือเข้าใจว่าการทาสบู่เหลวเพื่อให้เกิดเป็นชั้นฟิล์มบาง ๆ คั่นอยู่ระหว่างแม่แบบกับพลาสติกโมลด์ที่ได้ จะได้ไม่ติดแม่แบบ แบบหล่อขนาดใหญ่ที่เคยเห็นมีการทาแม่แบบด้วยสบู่เหลวไว้เป็นชั้นหนา พบว่าไม่สามารถทำการหล่อแบบได้ตั้งแต่รอบแรก เนื่องจากผิวพลาสติกโมลด์มีคราบสบู่ส่วนเกินที่ติดจากผิวแม่แบบออกมา ทำให้ผิวโมลด์ถูกเปลี่ยนแปลงไปเป็นสารที่ไม่ดูดน้ำ จึงต้องมีการขัดผิวออกเป็นพื้นที่กว้าง ถ้ายิ่งหล่อไม่ได้ก็ก็ต้องขัดออกอีก ทำให้รูปร่างแบบเปลี่ยนไป หรือบริเวณที่หล่อต้นก็มีความหนามากกว่าที่ออกแบบไว้

บางคนอาจใช้เชลแล็ก (Shellac) ทาเคลือบผิวแม่แบบเพื่อเพิ่มความแข็งแรงของผิวแม่แบบก็ใช้งานได้โดยไม่ต้องทาน้ำสบู่เพราะแม่แบบไม่ดูดซึมน้ำ แต่ถ้าไม่แน่ใจว่าทาเชลแล็กไว้ทั่วถึงดีหรือเปลาก็ทาน้ำสบู่ตามวิธีการมาตรฐานได้

แม่แบบเมื่อใช้งานไปหลาย ๆ รอบแล้ว อาจมีคราบปูนพลาสติกเกาะที่ผิวสะสมขึ้นมาบ้าง ก็ต้องทำความสะอาดนำคราบออกให้หมด หรือใช้วิธีการทาน้ำสบู่เพื่อไม่ให้มันดูดซึมน้ำได้อีก เพื่อให้หล่อเป็นพลาสติกโมลด์ต่อไปก่อนได้

สารกันติดแม่แบบยังมีอีกหลายชนิด ต้องเลือกให้เหมาะกับชนิดวัสดุที่ทำแม่แบบ กับการนำพลาสติกโมลด์ไปใช้งานแบบไหน ตัวอย่างเช่นแม่แบบที่ทำด้วยเรซิน และ Casting polyurethane สำหรับการผลิตพลาสติกโมลด์ชนิดไล่น้ำ (Dewatering plaster mold technology) ก็สมควรใช้สารประเภทอิมัลชันมากกว่าสบู่เหลว

สารชนิดอื่น ๆ ที่มีคนเคยนำมาใช้เป็นสารกันติดแม่แบบ เช่นน้ำมันพืช วาสลีน น้ำมันดีเซล และผลิตภัณฑ์จากปิโตรเลียมอื่น ๆ สารเหล่านี้ไม่ควรนำมาใช้ทั้งสิ้น

การกวนผสมปูนปลาสเตอร์

ใช้น้ำที่สะอาด (ระดับดื่มได้) และมีระบบควบคุมอุณหภูมิน้ำให้คงที่ได้ เพื่อให้ได้คุณภาพปลาสเตอร์โมลด์คงที่มากขึ้น

ใช้ภาชนะและเครื่องกวนที่สะอาด ไม่มีเศษปูนติด เพราะปูนที่แข็งตัวเป็นไดไฮเดรตแล้ว จะทำหน้าที่เป็นตัวเร่งการแข็งตัว เมื่อนำมากรนใหม่ปูนแข็งเหล่านั้นจะค่อย ๆ หลุดออกมา เป็นการเติมสารปรุงแต่ง (Additives) ในอัตราผสมที่ไม่แน่นอน สุดท้ายทำให้สมบัติของแบบปลาสเตอร์แปรปรวน

ใช้อัตราส่วนผสมน้ำกับปูนคงที่แน่นอนเสมอ จนกว่าจะมีการกำหนดใหม่ อาจเรียกเป็นอัตราส่วนของปูนต่อน้ำ เช่น 60 ต่อ 40 แบบนี้ หรืออาจจะเรียกเป็นปริมาณน้ำที่ส่วนต่อปูนร้อยละก็ได้ เช่น น้ำ 66.7 ส่วนต่อปูน 100 ส่วนก็ได้ (แบบหลังนี้เรียกว่า Water Consistency)

ชั่งหรือตวงน้ำใส่ถังกวน แล้วชั่งน้ำหนักปูนปลาสเตอร์ตามอัตราส่วนที่ต้องการ โรยลงบนผิวน้ำที่ละน้อย ๆ ให้จมลง แล้วจึงใช้ไม้เขี่ยเบา ๆ หรือกรณีที่ใช้เครื่องกวนให้ใช้ความเร็วรอบในการกวนให้ช้า ๆ เพื่อให้ น้ำแทรกตัวเข้าไปเปียกผงปูนทั้งหมด เป็นการแช่ (soaking) ก่อนสัก 2 - 4 นาทีหรือตามที่กำหนด วัตถุประสงค์ของขั้นตอนนี้ เพื่อเป็นการไล่อากาศจากผงปูนออกไปให้ได้มากที่สุด จะได้ไม่มีฟองอากาศเหลือมากนักในน้ำปูนขณะกวนและเทลงแม่แบบ

จากการสังเกตในหลายโรงงานทั้งขนาดเล็กและใหญ่ พบข้อบกพร่องในขั้นตอนนี้มากที่สุด ส่วนใหญ่ข้ามขั้นตอน Soaking ปูนนี้ไปเลยแล้วนำเข้าเครื่องกวนทันที น้ำปูนที่ได้เต็มไปด้วยฟองอากาศ เทเข้าแม่แบบเขย่าแรง ๆ แล้วก็ยังมีฟองอากาศอีกเยอะมาก ทำให้ผิวชิ้นงานดินปั้นดินหล่อมีตำหนิเยอะ และในกรณีที่แบบหล่อดินก็พบปัญหา Pin holes ที่ผิวดินมากกว่าปกติ

อีกวัตถุประสงค์หนึ่งของการแช่ปูนก็เพื่อให้ผงปูนเปียกน้ำเกือบจะพร้อม ๆ กันทั้งหมด ปูนจะเริ่มก่อตัวเป็นผลึกเข็มในเวลาใกล้เคียงกัน

ทำการกวนด้วยไม้กวนหรือใบพัดกวนอีก 2 - 5 นาทีหรือตามที่กำหนด ในวิธีการกวนนี้ในช่วงแรก ๆ ควรกวนแรง ๆ ให้น้ำสัมผัสกับผงปูนอย่างทั่วถึงทั้งหมด และเป็นการไล่ฟองอากาศที่จับอยู่รอบ ๆ ผงปูนด้วย แต่ในตอนช่วงปลาย ๆ ของการกวนควรใช้ความเร็วช้าลง เพื่อไล่ฟองอากาศที่อยู่ในน้ำปูนผสมออกให้หมด

สำหรับงานนอกสถานที่หรืองานสนามที่ต้องการผสมปูนที่มีขนาดส่วนผสมไม่ใหญ่ และไม่มีเครื่องชั่งตวง เราสามารถตวงน้ำใส่ถังแล้วโรยปูนผงผ่านตะแกรงขนาด 3-5 มม. ให้ลงไปใต้น้ำจนผงปูนในถังสูงขึ้นมาจนถึงระดับปริมาตรน้ำ เราจะได้สัดส่วนผสมของ ปูนต่อน้ำที่ใกล้เคียงกับ 60 ต่อ 40 นับว่าพอใช้งานได้

เครื่องกวนผสมปูนปลาสเตอร์

อาจมีหลายรูปแบบให้เลือกใช้ตามกระบวนการผลิตที่ต้องการ เช่น

ใช้ไม้กวน เหมาะสำหรับขนาดส่วนผสมเล็ก ๆ

ใช้เครื่องกวนแบบใบพัด ชนิดปรับความเร็วรอบได้ เช่น ใช้มอเตอร์ขับเคลื่อนด้วยลมอัด หรือมอเตอร์ไฟฟ้าที่ควบคุมความเร็วรอบด้วยอินเวอร์เตอร์ เหมาะสำหรับส่วนผสมขนาดกลางถึงใหญ่ เครื่องกวนประเภทนี้สามารถใช้ร่วมกับระบบดูดอากาศเพื่อลดฟองอากาศจากน้ำปูนได้ดี ตู้ดูดอากาศอาจสร้างเป็นห้องปิดเปิดที่ใส่ถังกวน หรือกรณีใช้ถังขนาดใหญ่ก็ทำเป็นฝามาปิดแล้วมีระบบดูดอากาศผ่านฝาดังก็ได้ ระบบการกวนแบบนี้มีความยืดหยุ่นในการใช้ระยะเวลาแช่ปูนและระยะเวลาในการกวนได้ตามต้องการ อีกทั้งมีการปรับความเร็ว ความแรงของการกวนได้ดีตามต้องการ

เครื่องผสมน้ำปูนแบบทำการผลิตต่อเนื่อง เพื่อใช้ในการเทลงแม่แบบจำนวนหลาย ๆ ชุดในแต่ละรอบ เครื่องแบบนี้ใช้ Mono pump เป็นตัวหลัก โรยผงปูนพร้อมกับน้ำลงในกรวยด้านทางเข้าบีม น้ำกับปูนถูกผสมกันภายในตัวบีม กับภายในท่อส่งออกที่ควรมีขนาดยาว และในช่วงต้นของท่อส่งควรมี Spiral blade เพื่อให้ น้ำปูนหมุนภายในท่อส่ง เป็นการเพิ่มพลังงานในการกวนเพื่อให้ได้สมบัติของปลาสเตอร์โมลด์ตามต้องการ เครื่องกวนแบบ Mono pump แบบนี้ต้องป้อนส่วนผสมน้ำกับปูนให้ทันกับอัตราไหลออกจากบีม มิฉะนั้นจะมีฟองอากาศผสมเข้าไปในน้ำปูนปริมาณมาก

การเทน้ำปูนลงในแม่แบบและการถอดแบบ

เราสามารถเทน้ำปูนจากถังกวนลงในแม่แบบได้โดยตรง แต่ถ้าเป็นแม่แบบขนาดใหญ่และลึกก็สมควรต่อเป็นท่ออย่างให้น้ำปูนเทลงสู่ด้านล่างของแม่แบบเพื่อให้เกิดฟองอากาศน้อยที่สุด พร้อมกันนั้นก็เขย่าแม่แบบแรง ๆ ไปด้วยเพื่อไล่ฟองอากาศในน้ำปูนออกให้ได้มากที่สุด

รอเวลาการก่อตัวและแข็งตัวเต็มที่ซึ่งสังเกตได้จากการที่พลาสติกโพลีเมอร์คายความร้อนออกมาสูงสุด ถอดพลาสติกโพลีเมอร์ออกจากแม่แบบโดยสังเกตดูด้วยว่าขึ้นงานนั้น ๆ อาจจะติดแม่แบบในช่วงที่ยังร้อนหรือปล่อยให้เย็นลง ตัวอย่างเช่น แบบปั้นจานชามที่นำไปปั้นด้านนอกจะอยู่ในหลุมของแม่แบบก็ไม่ต้องรีบยกออกจากแม่แบบ ปล่อยให้เย็นลงหน่อยแล้วมันยกออกง่ายกว่าขณะร้อน ในทางกลับกันแบบปั้นถ้วยที่จะนำไปปั้นด้านใน ขณะที่อยู่ในแม่แบบมันจะอยู่หุ้มเตี๋ยกลางก็ควรรีบถอดออกในขณะที่พลาสติกโพลีเมอร์ยังร้อนอยู่ ถ้าหากปล่อยให้เย็น มันก็จะหดตัวจับแม่แบบอยู่ทำให้ถอดยาก ในกรณีของแม่แบบขนาดใหญ่ก็ใช้หลักเกณฑ์เดียวกัน

พลาสติกโพลีเมอร์ที่ถอดออกมาแล้วต้องทำการตกแต่งตะเข็บ ระวังอย่าให้เศษปูนไปติดหน้าประกบโพลีเมอร์ เพราะจะเกิดปัญหาตะเข็บห่าง อาจใช้ผงทัลคัมโรยบาง ๆ เพื่อป้องกันโพลีเมอร์เชื่อมติดกันได้ ประกอบชิ้นส่วนโพลีเมอร์เข้าไว้ให้เป็นชุดและรัดไว้ให้แน่นปานกลาง อย่าแยกชิ้นส่วนโพลีเมอร์ออกกองไว้จากกัน เพราะโพลีเมอร์เปียกจะหลุดตัวหรือย้อยย้วยไปตามสภาพระหว่างจุดการรองรับได้ง่าย ถ้าทำให้แห้งแล้วนำมาประกอบเข้ากันก็จะเป็นสนธิ พลาสติกโพลีเมอร์ที่ประกอบไว้เป็นชุดแล้วก็ไม่ควรวางซ้อนกัน เพราะน้ำหนักกดทับอาจทำให้โครงสร้างโพลีเมอร์ย้อยจนมาชนกันได้

การตากหรืออบแห้งพลาสติกโพลีเมอร์

พลาสติกโพลีเมอร์ที่ประกอบเป็นชุดแล้วต้องวางบนที่วางมีจุดรับน้ำหนักที่เหมาะสม ไม่ให้ย้อยย้วยหรือแอ่นตัวจนเสียรูปทรงได้ นำไปผึ่งไว้ในโรงงานบริเวณที่อุ่นไม่ถึงกับร้อนจัด หรือนำไปตากแดดก็ได้ หลังจากนั้นก็นำไปเข้าห้องอบที่มีอุณหภูมิไม่เกิน 54°C โดยต้องระวังด้วยว่าไม่มีส่วนใดของโพลีเมอร์สัมผัสความร้อนโดยตรงเกินอุณหภูมิที่กำหนดเป็นเวลานาน เพราะจุดนั้นจะทำให้พลาสติกโพลีเมอร์ถูก Calcination กลับมาเป็นฮีโมไครตกลายเป็นขุยผงได้ แค่นี้วัสดุบนผิวก็หลุดออกมาเป็นร่องนิ้วได้แล้ว

มีคนเคยตั้งคำถามไว้ว่าทำไมเราจึงต้องอบพลาสติกโพลีเมอร์จนแห้ง เพราะตอนใช้งานเราก็ต้องทำให้โพลีเมอร์มีความชื้นก่อน อาจมีการกำหนดความชื้นโพลีเมอร์พร้อมใช้งานไว้ที่ 5 หรือ 10 หรือ 15% แต่ถ้าเราอบโพลีเมอร์แบบให้มีความชื้นคงเหลือนั้น ความชื้นด้านนอกกับด้านในโพลีเมอร์อาจมีความแตกต่างกันมาก ทำให้เราปรับความชื้นทั้งชิ้นเสมอกันทั้งภายในและภายนอกได้ยาก

ที่ห้องอบพลาสติกโพลีเมอร์ เราต้องมีระบบระบายความชื้นออกด้วย มิฉะนั้นจะกลายเป็นการนั่งแทนการอบแห้ง เพราะความชื้นถูกคายออกจากโพลีเมอร์ในปริมาณที่มาก อบกันหลาย ๆ วันก็ไม่ยอมแห้งสักที บางคนเลยใช้วิธีการเพิ่มอุณหภูมิเข้าไป ก็ไปเกิดปัญหา Plaster calcination อีก

การเก็บรักษาแบบพิมพ์พลาสติก

ให้เก็บไว้ในสภาพที่ประกอบเข้าด้วยกันทั้งชุดเสมอ หากมีชิ้นส่วนใดชำรุดให้ทำชิ้นส่วนนั้นทดแทนแล้ว ประกอบเข้าเป็นชุดดังเดิม ในกรณีที่ชิ้นส่วนโพลีเมอร์แห้งชำรุด ชิ้นส่วนใหม่ที่ทำมาเปลี่ยนนั้นยังเปียกมาก ก็อาจต้องทำให้โพลีเมอร์ทุกชิ้นในชุดเปียกเหมือนกันหมด ประกอบเข้าเป็นชุดแล้วจึงนำไปทำการอบแห้งเหมือนกับโพลีเมอร์ที่ผลิตขึ้นมาใหม่ หากไม่ทำเช่นนี้โพลีเมอร์ที่มีขนาดกลางไปถึงขนาดใหญ่จะมีปัญหาตะเข็บโพลีเมอร์ไม่สนิท จะทำให้เกิดปัญหารอยตะเข็บบนชิ้นงานที่หล่อไปจนถึงชิ้นงานที่เผาเคลือบแล้วซึ่งจะกลายเป็นของเสีย

การซ่อมแบบพิมพ์พลาสติกที่มีตำหนิ

โพลีเมอร์ที่ผลิตขึ้นมาใหม่เราอาจจะพบปัญหาได้บ่อยมากก็คือเรื่องฟองอากาศ ที่เห็นบนผิวเลยก็พอมีบ้าง หรือหลังจากการใช้งานไปแล้วไม่นานก็อาจจะพบได้ในจำนวนที่มากขึ้น เพราะฟองอากาศภายในโกลีโพลีเมอร์ทะลุออกมาให้เห็น เราต้องทำการซ่อมโดยเร็วเมื่อพบ ดีกว่าปล่อยให้ไปสร้างจุดตำหนิบนชิ้นงานหรืออาจถึงขั้นเป็นตำหนิบนชิ้นงานที่เผาแล้วก็ได้ การซ่อมตำหนิประเภทรูอากาศและฟองอากาศขนาดใหญ่เราต้องพยายามทำให้เนื้อปูนมีอัตราส่วนผสมของน้ำต่อปูนใกล้เคียงกับเนื้อพลาสติกโพลีเมอร์ที่ผลิตขึ้นมา เราทำได้โดยปรับบริเวณเนื้อโพลีเมอร์ที่จะซ่อม ให้มีความชื้นมากขึ้นแล้วนำส่วนผสมน้ำปูนที่จะใช้มาเติมน้ำให้เหลว กะเผื่อไว้ว่าเมื่อซ่อมเสร็จจะได้เนื้อปูนที่มีอัตราส่วนผสมใกล้เคียงกัน แต่วิธีนี้จะกะเผื่อได้ยาก เราอาจเปลี่ยนไปใช้วิธีรดน้ำหรือการจุ่มโพลีเมอร์นั้นในน้ำจนเปียกน้ำอึมตัว แล้วจึงทำการซ่อมด้วยน้ำปูนที่ใช้ในการผลิตโพลีเมอร์ใหม่ วิธีการเหล่านี้ใช้ได้กับทั้งโพลีเมอร์ใหม่หรือโพลีเมอร์เก่าที่ยังใช้ในการผลิตอยู่ก็ได้ ภายในรูโพลีเมอร์ที่ซ่อมควรคว้านให้กว้างใหญ่กว่าปากรูเล็กน้อย เพื่อให้เนื้อปูนที่ซ่อมไม่หลุดง่าย

เคยพบปัญหาอยู่บ่อยที่ผู้ใช้โพลีเมอร์ไม่ชอบการซ่อมโพลีเมอร์ที่เป็นรู ให้เหตุผลว่าเมื่อใช้งานต่อไปอีกหลาย ๆ รอบบริเวณที่ถูกซ่อมไว้จะเป็นเนื้อปูนที่แข็งและหนูนสูงกว่าพื้นผิวทั่วไป ทำให้เกิดตำหนิผิวชิ้นงานเป็นหลุม ซ่อมชิ้นงานได้ยากกว่าไม่ซ่อมโพลีเมอร์อีก พอไปตรวจสอบรายละเอียดก็พบว่าตอนซ่อมไม่ได้ทำให้โพลีเมอร์เปียกน้ำ พอหยอดน้ำปูนลงไปเนื้อโพลีเมอร์โดยรอบก็ดูดน้ำออกจากปูนซ่อมทันที ทำให้เนื้อปูนจุดซ่อมนั้นแข็งมากและสึกหรอเร็วกว่าส่วนอื่น

การทิ้งเศษปูนปลาสเตอร์ น้ำล้าง และแบบพิมพ์ปลาสเตอร์ที่หมดอายุใช้งานแล้ว

ในขั้นตอนการผลิตแบบพิมพ์ปลาสเตอร์ จะมีเศษปูนเหลือกันถัง มีน้ำล้างถัง เครื่องกวว และอุปกรณ์อื่น ๆ ที่เราต้องเก็บกากปูนและน้ำล้างไปบำบัดอย่างเหมาะสม สำหรับโรงงานที่มีการใช้ปลาสเตอร์โมลต์ในระบบไล่น้ำ เราสามารถนำกากปูนและน้ำล้างไปใช้ทำเป็นน้ำปูนอัดตัวเพื่อไปทดสอบการรั่วของโมลต์ และการปรับสภาพโมลต์ในสายการผลิตได้

สำหรับปลาสเตอร์โมลต์ที่แตกหัก และโมลต์ที่ใช้จนหมดอายุแล้ว ในอดีตมีการทิ้งเป็นขยะอุตสาหกรรม และมีการนำไปใช้ถมที่ ซึ่งมีจุดอ่อนตรงที่เศษปลาสเตอร์โมลต์มีการละลายน้ำได้บ้าง และเมื่อทิ้งไว้เป็นเวลานานหลายเดือนหรือหลายปี จะกร่อนลงไปเรื่อย ๆ ได้จนหมด พื้นดินจะทรุด ดังนั้นจึงควรมีการรวบรวมเศษปลาสเตอร์โมลต์ที่หมดอายุแล้วนำไปส่งให้แก่โรงงานอุตสาหกรรมอื่นที่นำไปใช้งานต่อได้ เช่นโรงงานทำแผ่นยิปซัมบอร์ดสามารถนำไปคั่วรวมกับแร่ยิปซัมใหม่แล้วนำไปผลิตแผ่นยิปซัมได้ โรงงานผลิตปูนซีเมนต์ก็สามารถใช้เศษปลาสเตอร์โมลต์ที่หมดอายุแล้วนำไปบดผสมเพื่อควบคุมการแข็งตัวของซีเมนต์ไม่ให้เร็วเกินไปได้ ใครเห็นช่องทางไหนก็ลองไปพูดคุยกับโรงงานเหล่านั้นได้ครับ แต่ปัญหาการจะนำไปใช้งานต่อคงอยู่ที่การแยกวัสดุอื่น ๆ ที่ฝังอยู่ในปลาสเตอร์โมลต์ออกจนหมด กับค่าขนส่งที่อาจจะสูงมากอยู่ก็เป็นได้

มีคนถามอยู่บ่อยมากกว่าทำไมเราไม่ส่งปลาสเตอร์โมลต์ที่ใช้งานแล้วกลับไปให้โรงงานที่ผลิตปูนปลาสเตอร์ แล้วส่งกลับมาขายให้เรา ฟังดูเหมือนน่าจะดี แต่ที่จริงแล้วติดปัญหาที่มีสิ่งปนเปื้อนจากการใช้งานมากมาย ปลาสเตอร์โมลต์ที่ใช้ในการปั้นมีสิ่งเจือปนจากประเภทเนื้อดินปั้นบ้าง แต่ปลาสเตอร์โมลต์ที่ใช้ในการหล่อหน้าดินจะมีสิ่งเจือปนจำนวนมาก ได้แก่เนื้อดินที่ละเอียด สารอินทรีย์ที่มากับเนื้อดินหล่อ แป้งทัลคัมที่โรยผิวหน้าโมลต์ สารเคมีที่ใช้ผสมเป็นน้ำดินหล่อ เช่นโซเดียมซิลิเกต โซดาแอช และเคมีตัวอื่น ๆ ในขณะที่หล่อหน้าดินสารเหล่านี้ถูกดูดเข้าไปสะสมอยู่ในเนื้อโมลต์ แต่ตอนที่ปล่อยให้แห้งตัว สารเหล่านี้ไม่ได้ถูกกำจัดออก ยังคงถูกสะสมมากขึ้นจนเหลือช่องว่างในเนื้อโมลต์น้อยมากจนหล่อและปล่อยให้เซตตัวแทบไม่ได้จึงต้องทิ้ง หากเรานำเศษปลาสเตอร์โมลต์เหล่านี้กลับไปคั่วใหม่ แต่สารเคมีที่สะสมเหล่านั้นอาจมีทั้งตัวเร่งและตัวหน่วงการแข็งตัวของปูนปลาสเตอร์จนทำให้เราควบคุมคุณภาพของปูนปลาสเตอร์ไม่ได้ เราจึงต้องนำกลับไปใช้ใหม่กับผลิตภัณฑ์อื่นที่ไม่มีผลกระทบจากเรื่องเหล่านี้

BOWLING

สมาคมเซรามิกส์ไทย
2024

ทีมกิตติมศักดิ์ 5,000 บาท

ทีมบุคคลทั่วไป 3,000 บาท

SATURDAY, JULY 6, 2024

📍 Blu-O Rhythm & Bowl เมกา บางนา

ติดตามข่าวสารได้ที่:

Facebook : The Thai Ceramic Society

รวม
ความสนุก
ความมันส์
ความฮา

ที่นี่ที่เดียว

เพื่อนๆ เตรียมตัวกันให้ดี
กลับมาอีกครั้งกับ

TCS.

July 6, 2024

BOWLING

Kiln Installation Services

Tunnel Kiln, Roller Hearth Kiln and Shuttle Kiln

Kiln consultation and Kiln adjustment

Thaiinsulation Service

**รับติดตั้งเตาเผาเซรามิก
เตาอุโมงค์ เตาโรลเลอร์ และเตาชัตเทิล
ปรับปรุงเตาทุกขนาด และให้คำปรึกษาเรื่องเตาเผา**

Thaiinsulation Service Ltd., Part
3 Rangsit-Prathumthani 10 Soi 5
Prachatipat, Tunyaburi
Prathumthani, Thailand

Vichien Chamapalin
(General Manager)

E-mail : thaiinsulation@yahoo.com

หาก. ไทยวัสดุทนไฟเซอริวิส
3 รังสิต-ปทุมธานี 10 ซอย 5
ต.ประชาธิปัตย์ อ.ธัญญบุรี
จ.ปทุมธานี 12130

วิเชียร ชมะพลิน
(ผู้จัดการทั่วไป)

Tel: 0-2567-2296 Mobile: 08-1834-9270

40th
Anniversary

ครบรอบ 40 ปี

**บริษัท เซอร์นิคฯ อยู่คู่อุตสาหกรรม
เซรามิคและแก้วในประเทศไทย**

เรามุ่งมั่นในการจัดหาและจำหน่ายเคมี แร่
รวมถึงเครื่องจักรและอุปกรณ์ต่างๆที่มีคุณภาพ
เพื่อส่งต่อให้ผู้ใช้งานได้รับสินค้าที่มีคุณภาพสูงสุด

- Alumina, Calcium,
- Bentonite, Barium,
- Borax, Dolomite,
- Cristobalite
- Nepheline, Feldspar,
- Quartz, Manganese,
- Talcum, Wollastonite,
- Zinc, Zirconium
- Etc.

MINERAL & CHEMICAL

CERAMIC KILN & REFRACTORY

- Electric Kiln
- Microwave kiln, Alumina paper
- Refractory, Kiln wash
- Insulation, Burner
- Kiln's Furniture
- Thermocouple, Microprocessor
- Etc.

- Potter wheel
- Pug mill
- Slab roller
- Potmill stand
- Clay slip mixer
- Fountain glazer
- 3 In 1 Mixer and extruder
- Pottery polishing
- Etc.

MACHINERY

- Pot mill, Banding wheel
- Mesh sieve
- Mortar & Pestle
- Glaze sprayer
- Pottery tools
- Testing tools
- Etc.

CLAY

- Stoneware
- Bone China clay
- Terra cotta clay
- Ball clay
- Kaolin clay
- Kibushi clay
- Etc.

- Clear glaze
- White glaze
- Color glaze
- Lava glaze
- Engobe
- Frit
- Etc.

GLAZE ENGOBE & FRIT

- Underglaze
- Overglaze stain
- Stain pigment
- underglaze chalk
- Underglaze Pencil
- Gold Lustre
- Pearl Lustre

STAIN & LUSTRE

- Copper oxide
- Cobalt oxide
- Iron oxide
- Cadmium
- Chrome oxide
- Nickel
- Titanium
- Etc.

OXIDE

CERNIC INTERNATIONAL CO.,LTD.

77/37-38 PHUTTHAMONTHON 5 RD.,RAI-KHING, SAMPHRAN, NAKHONPATHOM 73210 THAILAND

TEL : +662-811-9050-4 FAX : +662-811-9071-3

WWW.CERNICINTER.COM

@CERNIC

CERNICINTER

EMAIL : CERNIC@CERNICINTER.COM

SCAN ME